C. RĂDULESCU-CODIN

MUSCELUL NOSTRU



Lămuriri asupra rostului și cuprinsului monografiei județului și a celor 63 de comune.

Cu hărți, vederi, figuri și arii populare



EDITURA LIBRĂRIEI ȘI MAGAZINULUI UNIVERSAL IOAN N. STAICU
CÂMPULUNG — MUSCEL



C. RADULESCU-CODIN

MUSCELUL NOSTRU

Lămuriri asupra rostului și cuprinsului monografiei județului și acelor 63 de comune.

CU HĂRȚI, VEDERI, FIGURI ȘI ARII POPULARE

CÂMPULUNG

TIPOGRAFIA, LIBRĂRIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI GHEORGHE N. VLĂDESCU

STRADA MATEI BASARAB ȘI PIATA REGALA

1922

DE ACELAȘ, lucrări apărute

Literatura și etnografie:

Din Muscel, cântece poporane, cu o prefață de G. Coșbuc, 1896.
Cântece și descântece, în „Materialuri folcloristice" editate de Ministerul Instrucțiunii, 1900.
O seamă de cuvinte din Muscel, cu o introducere de Dr. Gustav Weigand, 1901.
Dafii, snoave și povești, în colaborare, Craiova, 1903.
Comorile poporului, literatura, obiceiurile, credințele, 1906.
Sărbătorile poporului, cu obiceiurile, credințele și unele tradiții legate de ele, în colaborare, editura Academiei române, 1909.
Legende, tradiții și amintiri istorice, edit. Acad. române, 1910.
Ingerul Românului, povești și legende din popor, editura Academiei române, 1913.
Făt-frumos, povești, editura bibliotecii pentru toți, 1913.
Vine roata la știrbină, povești, snoave și legende, bibl. pentru toți, 1915.
Ghiță Bondoc, schițe și povești, biblioteca „Căminul", editura Steinberg, 1916.
Cântece din războiu, zise de flăcăi și fete, între 1914 — 1919, Câmpulung, 1919.

Educație și învățământ:

Cuvântări pentru popor, după programa oficială a cercurilor Culturale, Câmpulung, 1907.
Teatru sătesc, în colaborare, Câmpulung, 1904.
Cântece voinicești și ostășești, (în colaborare), editura bibliotecii „Steaua", 1910.
Pentru tinerime, povești, cântece și sfaturi alese, Câmpulung, 1912.
Chemarea noastră, constatări, îndrumări, dorințe, C.-Lung, 1916.
Școalele din județul Muscel, în timpul războiului și ocupației, 1918.
„Prietenul nostru", revistă pentru popor, anul I-VI, 1901-916.
Geografia județului Muscel și a României, 1922.
Pentru educația națională, cu faptele celor 172 de viteji din Priboeni, căzuți în războiul pentru înfăptuirea României mari.
Datoria de astăzi, din cuvântarea ținută cu prilejul deschiderii conferințelor Corpului didactic din Muscel, în 1922.

Diverse:

Monografia comunei Priboeni-Muscel, după programul Ministerului de Interne, Câmpulung, 1904.
Rolul animalelor în basmele Românilor, (în colaborare), tipărit și premiat de S. P. A., în 1908.
Gazeta țăranilor (adevărați) din Muscel, tipărită în vremuri grele pentru țară, 1920—921.

Lucrări consultate

La alcătuirea cu deamănuntul a întregei lucrări: „Muscelul nostru“ din care se publică, ca un început, lucrarea de față:

Academia română. Dicționarul limbii române, București.
„ „ Colecția de documente.
Adamescu Gh. Istoria literaturii române, 1920.
Albina, revistă populară an. I—XX.
Aldem Dumitrescu. De prin văile Carpaților. Munții Carpați. Din ale neamului nostru.
Alexandrescu C. Dicționarul geografic al județului Muscel, 1893.
Alimăneștianu C. Subsolul României.
Antipa Grigore. Peștii din apele României. (Academia română),
Antonescu Teohari. Lumi uitate, studiu literar și archeologic. 1901.
Anuarul băncilor populare pe 1901—1919.
Anuarul statistic, geografic și economic al României, 1915.
Anuarul României și al capitalei București pe 1915.
Archiva Prefecturei de Muscel.
„ *Revizoratului școlar de Muscel.*
„ Tribunalului jud. Muscel.
„ Protoieriei de Muscel.
Archivele statului. Documente.
Archiva istorică, revistă de sub direcția lui B. P. Hașdeu.
Băjan I. Dumitru. Documente Câmpulungene, 1908.
„ „ „ Colecție de documente (manuscris în traducere).
Bălcescu N. Istoria Românilor sub Mihai-Vodă viteazul (cu adaose), edit. Minerva.
Bianu Ion. Documente românești.
Bianu Dr. I. Dicționarul sănătății, Buzău.
Biserica română și cultele streine în reg. român, 1904.
Bogdan Ion. Cronice inedite atingătoare de istoria Românilor, 1895.

. . . . Documente și regeste, privitoare la relațiile țării românești cu Brașovul și Ungaria, 1902.
. . . . Documente slavo-romane.
. . . . Origina voevodatului la Români (Academia română).
Brătianu Constantin General, Lahovari și Tocilescu. Marele dicționar geografic al României, 1900.
Buletinul comisiunii monumentelor istorice, an. I—IV.
Buletinul expoziției generale române din 1906.
Calendarul „Regina Maria“, 1918.
Calmuschi C. Geografia României, Ploești, 1897.
Cioran Emilia. Călătoriile Patriarchului Macariei al Antohiei ș. a.
Colescu Vartic. Zile revoluționare.
Colonel Teodorescu. Geografia militară a României.
Condica sfintei mânăstiri Râncăciov.
Constantin Radovici din Golești. Călătoriile mele.
Convorbiri literare. Revistă, an. I—50 (1867—1916).
Crăiniceanu Gr. General. Istoria armatei române.
Damé Frederic. Istoria României contimporane, 1906.
Dare de seamă asupra învoelilor agricole.
Delavrancea. Sultănica.
„ Liniște.
Densușanu Nicolae. Dacia preistorică.
Drăghiceanu Virgil. Biserici cu averi proprii, 1916.
„ „ Locașurile lui Constantin Brâncoveanu.
„ „ In amintirea lui Const. Brâncoveanu, 1914.
Dumitrescu Marin. Istoricul a 40 biserici din România, 2 vol.
Erbiceanu C. Viața și activitatea literară a Protosinghelului Naum Râmniceanu.
Flacăra. Revistă, dir. C. Banu.
Figuri contimporane din România, 1915.
Frații Tunusli. Istoria politică și geografică a țării românești, scrisă în 1774 și tipărită în 1801 (op. lui Mihai Cantacuzino).
Gâdei A. V. Monografia unei comune rurale, 1905.
„ „ „ Rușii și țărănimea românească.
Gârboviceanu P. Anuarul bisericilor din România, 1909.
Ghibănescu C. Ispisoace și zapise, Iași, 1907.
„ „ Surete și isvoade, 1908.
Giurculescu I., prefect. Expunerea situației județului Muscel pe 1915.
Giurescu C. Despre boeri, 1920.
„ „ Vechimea rumâniei în Țara Românească și legătura lui Mihaiu Viteazul. (Analele Ac. Rom. Tom. XXXVII).
„ „ Despre Rumâni. (Analele Ac. Rom. Tom. XXXVIII).
Goangă N. Z. și *Gănescu I.* Indicator analitic și alfabetic al plășilor și comunelor din România.

Gold-Haret M. In munții Sinaiei, Rucărului și Branului, 1910.
Grecescu D. Dicționarul complect al florei române, Buc. 1898.
Haret C. Spiru. Raport adresat M. S. Regelui, 1910.
Hasdeu B. P. Cuvinte din bătrâni.
" " " Istoria critică a Românilor, 1875.
" " " Etymologicum Magnum Romaniae, Tom. I—IV, 1898.
Hurmuzache-Iorga. Colecție de documente.
Hepites St. Cutremurile din România.
. . . . . . Materiale pentru climatologia României. Repartițiunea ploii pe districte și bazinuri.
Ioan C. Brătianu. Omul și opera. 1921.
Ionescu-Boteni I. Satul nostru, ed. Minerva.
" " Drumuri, biblioteca „Minerva".
Ionescu Gh. M. Istoria Mitropoliei Ungro-Vlahiei, 1906.
" " " Istoria Cotrocenilor.
Ionescu-Gion G. Istoria Bucureștilor.
" " " Călătoriile lui Carol XII.
Iorga N. Geschichte des rumänischen Volkes. Gotha, 1906.
" " Carpații în luptele Românilor, 1915.
" " Drumuri și orașe în România.
" " Domnul Tudor din Vlădimiri.
" " Note critice cu privire la culegerile de documente.
" " Inscripții din bisericile României I, II, III.
" " Sate și mânăstiri din România, 1916.
" " Constatări cu privire la viața agrară a Românilor, 1908.
" " Contribuțiune la istoria învățământului în țară și în streinătate.
" " Istoria lui Ștefan cel mare.
" " Brașovul și Românii.
" " Istoria Românilor, 1915.
" " " lui Mihai Viteazul pentru poporul românesc.
" " " bisericii române, 1908.
" " " Românilor cu chipuri și icoane.
" " " literaturii religioase a Românilor pânăla 1688.
" " " comerțului la Români.
" " Studii și documente cu privire la istoria Românilor I-XII.
" " Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei.
Kirițescu Const. Istoria războiului pentru întregirea României, 1922.
Lăpădatu Al. Două cetăți românești în „Buletinul comisiunii monumentelor istorice".
" " Monumentele noastre istorice.
Lazăr Victor. Creșterea în familie, 1914.
Leon. Istoria naturală medicală a poporului român.
Lecca Octav G.—Familiile boerești române.
Listele electorale, 1916.
Literatură și arta română, revistă.

. . . . Documente şi regeste, privitoare la relaţiile ţării româneşti cu Braşovul şi Ungaria, 1902.
. . . . Documente slavo-romane.
. . . . Origina voevodatului la Români (Academia română).
Brătianu Constantin General, Lahovari şi Tocilescu. Marele dicţionar geografic al României, 1900.
Buletinul comisiunii monumentelor istorice, an. I—IV.
Buletinul expoziţiei generale române din 1906.
Calendarul „Regina Maria“, 1918.
Calmuschi C. Geografia României, Ploeşti, 1897.
Cioran Emilia. Călătoriile Patriarchului Macariei al Antohiei ş. a.
Colescu Vartic. Zile revoluţionare.
Colonel Teodorescu. Geografia militară a României.
Condica sfintei mânăstiri Râncăciov.
Constantin Radovici din Goleşti. Călătoriile mele.
Convorbiri literare. Revistă, an. I—50 (1867—1916).
Crăiniceanu Gr. General. Istoria armatei române.
Damé Frederic. Istoria României contimporane, 1906.
Dare de seamă asupra învoelilor agricole.
Delavrancea. Sultănica.
„ Linişte.
Densuşanu Nicolae. Dacia preistorică.
Drăghiceanu Virgil. Biserici cu averi proprii, 1916.
„ „ Locaşurile lui Constantin Brâncoveanu.
„ „ In amintirea lui Const. Brâncoveanu, 1914.
Dumitrescu Marin. Istoricul a 40 biserici din România, 2 vol.
Erbiceanu C. Viaţa şi activitatea literară a Protosinghelului Naum Râmniceanu.
Flacăra. Revistă, dir. C. Banu.
Figuri contimporane din România, 1915.
Fraţii Tunusli. Istoria politică şi geografică a ţării româneşti, scrisă în 1774 şi tipărită în 1801 (op. lui Mihai Cantacuzino).
Gâdei A. V. Monografia unei comune rurale, 1905.
„ „ Ruşii şi ţărănimea românească.
Gârboviceanu P. Anuarul bisericilor din România, 1909.
Ghibănescu G. Ispisoace şi zapise, Iaşi, 1907.
„ „ Surete şi isvoade, 1908.
Giurculescu I., prefect. Expunerea situaţiei judeţului Muscel pe 1915.
Giurescu C. Despre boeri, 1920.
„ „ Vechimea rumâniei în Ţara Românească şi legătura lui Mihaiu Viteazul. (Analele Ac. Rom. Tom. XXXVII).
„ „ Despre Rumâni. (Analele Ac. Rom. Tom. XXXVIII).
Goangă N. Z. şi *Gănescu I.* Indicator analitic şi alfabetic al plăşilor şi comunelor din România.

Gold-Haret M. In munții Sinaiei, Rucărului și Branului, 1910.
Grecescu D. Dicționarul complect al florei române, Buc. 1898.
Haret C. Spiru. Raport adresat M. S. Regelui, 1910.
Hasdeu B. P. Cuvinte din bătrâni.
" " " Istoria critică a Românilor, 1875.
" " " Etymologicum Magnum Romaniae, Tom. I—IV, 1898.
Hurmuzache-Iorga. Colecție de documente.
Hepites St. Cutremurile din România.
. . . . . Materiale pentru climatologia României. Repartițiunea ploii pe districte și bazinuri.
Ioan C. Brătianu. Omul și opera. 1921.
Ionescu-Boteni I. Satul nostru, ed. Minerva.
" " Drumuri, biblioteca „Minerva".
Ionescu Gh. M. Istoria Mitropoliei Ungro-Vlahiei, 1906.
" " " Istoria Cotrocenilor.
Ionescu-Gion G. Istoria Bucureștilor.
" " " Călătoriile lui Carol XII.
Iorga N. Geschichte des rumänischen Volkes. Gotha, 1906.
" " Carpații în luptele Românilor, 1915.
" " Drumuri și orașe în România.
" " Domnul Tudor din Vlădimiri.
" " Note critice cu privire la culegerile de documente.
" " Inscripții din bisericile României I, II, III.
" " Sate și mânăstiri din România, 1916.
" " Constatări cu privire la viața agrară a Românilor, 1908.
" " Contribuțiune la istoria învățământului în țară și în streinătate.
" " Istoria lui Ștefan cel mare.
" " Brașovul și Românii.
" " Istoria Românilor, 1915.
" " " lui Mihai Viteazul pentru poporul românesc.
" " " bisericii române, 1908.
" " " Românilor cu chipuri și icoane.
" " " literaturii religioase a Românilor pânăla 1688.
" " " comerțului la Români.
" " Studii și documente cu privire la istoria Românilor I-XII.
" " Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei.
Kirițescu Const. Istoria războiului pentru întregirea României, 1922.
Lăpădatu Al. Două cetăți românești în „Buletinul comisiunii monumentelor istorice".
" " Monumentele noastre istorice.
Lazăr Victor. Creșterea în familie, 1914.
Leon. Istoria naturală medicală a poporului român.
Lecca Octav G.—Familiile boerești române.
Listele electorale, 1916.
Literatură și arta română, revistă.

Lui Spiru C. Haret, la 60 ani.
Lungianu Mihail. In sărbători.
Marienescu At. M. Negru-Vodă și epoca lui.
" " " Dinastia lui Radu-Negru-Vodă în Ungro-Vlahia și Dinastia Basarabilor.
Mehedinți S. România fizică. 1903.
" " Schiță geografică.
" " Către noua generație.
" " Oameni dela munte.
Miron Costin. Revistă de cercetări și mărturii istorice, sub direcția lui Tudor Pamfile.
Mugur G. D. Sfaturi și îndemnuri în „Lamura“ revista Fondației „Principele Carol“.
Muscelul. Revistă bilunară, 1915.
Nanu D. Poezii.
Năsturel General P. V. Studii publicate în revista de istorie, archeologie și filologie și în „Albina“.
Nicoleanu N. Poezii.
Nicolescu Ilie. Familia Goleștilor.
Nicolaescu-Bugheanu I. Câmpulungul, în „Prietenul nostru“, 1912.
Nicolaescu Stoica. Documente Slavo-române.
Olănescu C. D. Participarea României la expoziția din Paris, 1900.
Onciu D. Din Istoria României (Ed. Socec)
" " Originile principatelor române.
Pamfile Tudor. Povestea lumii de demult (Acad. Română).
Panțu C. Zaharia. Plantele cunoscute de poporul român.
Popescu-Voitești I. Dr. Contribuțiune la studiul geologic și paleontologic al regiunii Muscelelor între Dâmbovița și Olt, 1909.
" " " " Mine și cariere.
Popovici Hațeg. Studii geologice.
„*Prietenul nostru*“. Revistă pentru popor, an. I—VI.
Pușcariu I. Cetatea Neamțului dela Podul Dâmboviței in Muscel.
. . . . Munții Tămaș și Tămășel. (Ac. rom.).
Rădulescu-Codin C. Legende, tradiții și amintiri istorice, 1909.
" " " Din Muscel, cântece poporane, 1896.
" " " Ingerul Românului, povești și legende, 1913.
" " " Sărbătorile poporului, 1909.
" " " Monografia comunei Priboeni-Muscel, 1904.
" " " Chemarea noastră, 1916.
" " " Școalele din județul Muscel, în timpul războiului și ocupației, 1918.
" " " Cântece din războiu, 1919.
" " " Geografia județului Muscel, 1922.

Revista de istorie, archeologie și filologie, an. I—XV, director Em. Crețulescu.
Revista istorică. Director N. Iorga.
Sămănătorul, revistă, an. I—XII-lea.
Samurcaș-Szigara. Studii.
Șapcaliu G., profesor. Colecție de documente.
Scraba G. D. Starea socială a țăranului, 1907.
Simionescu I. Dr. Geologia României.
. . . . Studii geologice și paleontologice din Carpații sudici.
I. Studii geologice asupra bazinului Dâmbovicioarei.
II. Fauna neocomiană din bazinul Dâmbovicioarei.
Fauna calloviană din Valea Lupului (Rucăr).
Sinișteanu A. B. Activitatea revizorilor școlari în 1906.
Slavici Ioan. Din bătrâni.
Stănescu D. Viața religioasă la Români, 1906.
Statistica știutorilor de carte pe 1912.
Ștefănescu Grigore. Geologia.
. . . . Considerațiunii geologice asupra albiei Dâmboviței.
Sturdza D. A. Memoriu asupra numismaticei românești.
" " " La morminte de eroi.
" " " și *Colescu Vartic.* Acte și documente privitoare la istoria renașterii României.
S. T. R. Secția Muscel. Câmpulungul cu împrejurimile.
. . . . Din carnetul de turist al Regelui Carol I.
Teodosiu Gr. și C. Alexandrescu. Geografia jud. Muscel.
Tocilescu Grigore. Mânăstirea Argeșului.
" " Istoria Românilor.
" " Raportul asupra câtorva mânăstiri, schituri și biserici.
Urechiă A. V. Istoria Românilor.
" " " Istoria școalelor.
" " " Notițe despre Slobozii.
" " " O statistică a țării românești în 1820.
Vlahuță Alexandru. Din trecutul nostru.
" " România Pitorească, ed. Alcalay.
Viața românească. Revistă.
Xenopol A. D. Istoria Românilor din Dacia Traiană I—XII.
" " " Nicolae Crețulescu, viața și opera sa, 1915.
Zane Ionescu D. Studii și lucrări cu privire la economia noastră forestieră, 1904.
Zane Iuliu A. Proverbele Românilor I—IX.

Pentru „Muscelul nostru"

In anul 1903, neuitatul Vasile Lascăr, în dorința de a se cunoaște, cu amănuntul, toată starea din trecut a satelor noastre, întinderea, populațiunea, bogăția pământului și întreaga vieață și manifestare a poporului, a cerut tuturor iubitorilor de neam, să alcătuiască *monografii ale comunelor* din țară. Aceasta o făceà, poate, și cu gândul că, odată cunoscută, din monografii, starea tuturor satelor, se vor găsi oameni cari să strângă în volume, pe județe, lucrările, alcătuind, atunci, monografiile districtelor și apoi a țării.

N'a avut însă rezultatul dorit apelul acela: că au apărut abia câteva monografii cu privire la unele comune și, astăzi — în afară de acele apărute după 1903 și în afară de dicționarele geografice, unele prea sărace — ale unor județe [1]) și de „Marele dicționar geografic al României [2]), incomplect, tipărit în 1900, nu vedem lucrările cari să ne arăte că dorința fostului Ministru de Interne a fost înfăptuită. [3])

Deaceia o lucrare asupra întregului Muscel și a satelor ce-l alcătuesc, eu am socotit-o de mare trebuință:

---

1) Tipărite între 1890—1900.

2) Brătianu C-tin General, Lahovari și Tocilescu — Marele dicționar geografic al României 1900.

3) In Ardeal, s'a tipărit, în 1915, o lucrare de mare însemnătate, datorită D-lui Victor Păcală: *Monografia satului Rășinariu*, premiată de Academia română. Idealul ar fi ca, pentru fiecare comună din România mare, să se întocmească monografii la fel cu aceia a Rășinărilor.

a) Pentru cercetătorii trecutului nostru şi ai vieţii sufleteşti a poporului.

b) Pentru învăţăturile ce se desprind din studiul trecutului şi al vieţii neamului nostru.

c) Pentru folosul sătenilor, orăşenilor şi a tuturor apostolilor dela sate, cari simt nevoia de a cunoaşte întregul rost al judeţului şi comunelor.

d) Pentru a reînvià partea frumoasă şi aducătoare de cinste şi bogăţie din trecutul nostru şi a o dezvoltà în popor.

e) Pentru a face să fie cinstite cum trebuie: monumentele vechi, comorile, limba şi datinile frumoase şi a ţine trează, în popor, conştiinţa naţională, cum şi dragostea de şcoală şi biserică şi simţimântul patriotic.

E mare păcat că, uneori, chiar noi învăţătorii, nu ne cunoaştem bine: nici satul în care ne facem apostolatul; nici trecutul cu istoricul şi legendele lui, nici dealurile, văile şi numirile lor—unele prezentând interes istoric— şi nici bogăţia pământului şi a celor cari-l locuesc; nici comorile de limbă şi gândire şi nici pe aceia cari, în adevăr, au dovedit, cu fapte, patriotismul lor.

Invăţăm numiri de oraşe şi sate şi localităţi de peste mări şi ţări şi nu cunoaştem bine locurile din satele noastre, că—ruşine mi-i, dar de ce n'aş spune-o ?— au venit streinii pe poteci pe cari numai ei le ştiau —cu prilejul războiului— şi ne întrebau de drumuri, de văi şi dealuri al căror nume tot ei îl aflaseră; iar noi, afară de unii bătrâni sau de copiii cari colindau cu vitele, nu le cunoşteam, deşi erau, uneori, de mare însemnătate strategică sau chiar istorică, şi deşi erau situate în satele noastre la o palmă de loc!

Şi, cum dela 1893 când a apărut un dicţionar geografic[1], multe s'au schimbat, şi multe cercetări şi descoperiri s'au făcut,—am început, încă din 1908, să lucrez la o monografie a întregului judeţ Muscel şi a comunelor ce-l alcătuesc şi, cercetând din sat în sat—aceasta mai ales, timp de 6 ani cât am funcţionat ca Revizor

[1]) C. Alexandrescu, Dicţionar geografic al judeţului Muscel.

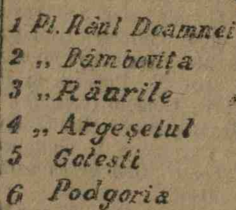
şcolar—, apoi folosind izvoarele indicate la începutul acestei lucrări şi luminile şi colecţiile d-lor Gh. Şapcaliu şi D. Băjan, cum şi comunicările unor modeşti şi harnici învăţători [1]) am alcătuit lucrarea „Muscelul nostru" din care acum se tipăreşte, ca început, abia acest volum (descr. com. Corbi).

In acea lucrare, arăt:

Trecutul istoric şi legendele Muscelului. Vorbesc despre mărturiile că unele locuri sălbatice de azi au servit, cândva, omului trăitor în caverne, atras spre închinare, în aceste locuri, de măreţia spectacolului—şi de mărturiile că multe colţuri ale judeţului nostru au fost sălaşuri omeneşti — chiar din acele vremuri depărtate când omul nu cunoşteà nici fierul, când nu ştià să scrie şi nu se gândià să însemneze undeva întâmplările principale din viaţa sa. Vorbesc despre urmele stăpânirii romane: castrele dela Schitu-Goleşti (Jidova) [2]) şi Rucăr, valul roman, ş. a. cu legendele despre Iorgovan, Novac şi împăratul Galeriu, rămas în legendele noastre «Ler împărat» şi «Domnul de rouă»; despre vremurile nă-

[1]) I. Dobrin şi A. Strafalogea (Albeşti), G.Dragomirescu (Bughea de sus), Paula Bungescu (Bughea de jos), *N. Catrinescu, If. Catrinescu* şi *Pr. I. Rânţescu* (Dragoslavele), N. Popescu-Schiauc şi N. Catană (Lereşti), *I. G. Nicolaescu*, I. Voiculescu şi Gh. Ionescu (Măţău), *N. Bratu*, V. Busuiocescu şi I. Georgescu (Nămăeşti), I. Macedonescu, Tilia Machedon şi Eliza Durdunescu (Rucăr), *C. Geantă*, C. Runcescu şi C. Petrescu (Stoeneşti), Sp. Vintilescu şi Constanţa Robescu (Hârtieşti), I. Giuglan şi Eliza Munteanu (Pucheni). *Anton Constantinescu* (Vultureşti), C. Focănescu (Băjeşti), Al. Manu, I. N. Diaconescu şi *I. Bănăţeanu* (Godeni), *Pr. I. Andreescu*, N. Andreescu, N. Stănescu, Victoria Polexe şi Stoica Stănescu (Schitu-Goleşti), G. Niţescu (Mihăeşti), I. Niţescu (Valea-Popii), *I. Mihalcea* (Berevoeşti), *St. Minculescu*, I. Răduţoiu, D. Stanciu şi *C. I. Andreescu* (Corbi), *N. Fuiorescu*, (Coşeşti), N. Nicolescu (prin fiul d-sale seminarist) Dârmăneşti. *M. Moisescu*, *G. N. Şuşala*, Maria Hianu, Maria Hera, *Dragomir Hera Anton* şi N. Hănescu, (Domneşti), Preotul I. Bucurescu (Jupâneşti), G. Burlănescu şi I. Arnăuţoiu (Nucşoara), I. Ionescu şi I. L. Nica (Bădeşti-Pietroşani), *I. P. Şerbănescu* (Leiceşti-Retevoeşti), *Mucenic Comăndăşescu* şi G. Moisescu (Stăneşti), Mihai Ionescu deced. (Davideşti), N. Pârvulescu deced. şi *G. Velicescu* (Goleşti), N. N. Popescu (Purcăreni), I. Robea (Racoviţa), C. N. Meculescu (Ştefăneşti), *Eliza Popescu* (Valea-Mare), I. Marinescu (Beleţi), Pr. Ilie N. Popescu şi *Pr. Dim. Ioan* (Dobreşti), Carolina Zamfirescu (Glâmbocel), P. Gomoiu (Gorgan), I. Diaconescu şi I. Chiribelea (Leordeni), Gr. P. Muşat şi Gr. Boştenaru (Râncăciov), N. Vălimăreanu deced. (Ţigăneşti), C. Alexandrescu (Tg. Cârcinov), I. Ghilencea (Vrăneşti) *N. I. Ghinescu* şi I. Stănculescu *Jugur*, *Maria C. Georgescu* astăzi Maria Aurelian Mareş (Valea-Popii) *şi* C. Enăchescu (Cetăţeni).

[2]) Zidit spre a păzi *drumul roman* ce venià dela Dunăre (dela Turnu-Măgurele) şi, prin Roşiori, Piteşti, Jidova, Câmpulung şi Bran, mergeà în Transilvania.



Harta județului Muscel cu munții și apele (clișeul din geografie

vălirilor barbare și despre primele începuturi de sate și orașe, atunci când», în toată țara românească și lângă o apă și lângă alta, erau sate stătătoare și stâne schimbătoare—sate ce se ascund în văile păzite ce nu se văd... «Ele aveau o bisericuță de lemn și un popă care știà ce este o carte și învățase să citească și, uneori, chiar să scrie și un scaun de judecată pentru pământ, moșteniri mai ales, căci, în alte împrejurări, pedeapsa hoțului știa s'o dea păgubașul; pedeapsa ucigașului o săvârșiau rudele mortului [1]); despre locurile și amintirile legate de primele noastre încercări de a ne organizà ca stat independent, de atunci când primejdia „se putea înlăturà mai bărbătește decât prin fugă [2]); de atunci de când peste multe sate ale cnezilor se întindeà schiptrul de pace, sabia ocrotitoare și călăuză a voevodului“ —de prin secolul XIII când Românii începeau a se strânge și a-și da seama de puterèa pe care o câștigă astfel [3]).

Vorbesc de timpurile când „Ungurii trecuseră întâiu de această parte a Carpaților, pela 1200, botezând Cumani, întemeind cetăți și aducând coloniști“ mai ales Sași, încă decând ei chemaseră în țara de peste munți pe *cavalerii teutoni*, călugări înarmați, și se întemeiaseră orașe în marginile muntelui [4]); despre trecutul de atunci al Muscelului și al capitalei sale, întemeiată, ca oraș, [5]) cum arătarăm, de cavalerii pe care regele unguresc îi

---

[1]) N. Iorga, *Istoria lui Ștefan cel mare*, p. 13 și urmare: Județul àcesta îl ținea bătrânul jude, cinstit, uneori, pretutindeni, cu titlul de *cnez*, domn.

[2]) N. Iorga, *Istoria lui Ștefan cel mare* o. c. „Satele dela munte grămădiau bolovani cari trebuiau să cadă, în strașnică grindină, asupra năvălitorului; cei din codri tăiau bătrâni stejari, ințiindu-i numai în coajă, iar cei mai puțin apărați din oamenii țării, din țărani, luau în mâini coasele cari secerau picioarele cailor, măciucile cari turteau țeasta fiarelor și, cu atât mai bine, a vânătorilor de pământ strein și arcurile cari făceau să sboare stoluri ucigătoare de săgeți înveninate. In asemenea încercări, juzii mergeau în frunte la judecata lui Dumnezeu.

[3]) *Ibidem*: „Voevodul ridica dijma dela cei apărați de dânsul; își avea cetatea în locuri bine asigurate; își ținea diacul de slavonește care-i scria cărți pecetluite și împodobite în limba învățată a timpului; avea legături cu streinătatea care-i știa de nume. Din acești voevozi se desfac „domnii de mai târziu ai pământului nostru“.

[4]) *Ibidem*: „din cari cele mai vechi *Câmpulungul* și Baia. Ele aveau case și biserici de piatră, șanțuri de apărare, drepturi și scutiri din partea regelui și o cârmuire deosebită prin șoltuzi, voiți sau județi, pe lângă care judecau pârgarii sau jurații.

5) Mai înainte, aflându-se àci un sat românesc.

chemă din pământul sfânt și-i așează în țara Bârsei, în Transilvania, la 1211, până când Cumanii, așezați în țara dintre Olt, Dunăre și Carpați, intrau ca la ei acasă, prin trecătorile munților, în deosebi printr'a Buzăului și prin cea dela Rucăr și Dragoslavele, drumul de azi al Branului[1]; despre căpetenia (maestrul) cavalerilor Dietrich care-și pusese în gând să întemeieze aci o țară catolică și germană, uitând de credința ce o jurase regelui Ungariei, și despre cearta între ei și rege care-i izgonește de aici, la începutul secolului XIII; despre năvălirea Tătarilor, cărora Regele voiește să se împotrivească prin alți cavaleri (Ioaniții)[2]) cărora le dă toată Cumania, afară de țara lui *Seneslau* din neamul căruia s'au ridicat acei Basarabi cari au unit sub mâna lor toată țara românească.

Vorbesc despre cârmuirea din primele începuturi a Câmpulungului care a continuat a avea locuitori Nemți și Unguri catolici, cu drepturile cetățenești ale orașelor din alte părți ale României, Ungariei și Poloniei—aceasta dovedindu-se și prin piatra de mormânt a unui fruntaș *Comes Laurențius*, mort în 1300, la Câmpulung. Vorbesc despre vremurile când județul nostru era mai întins spre Nord, întinzându-se pânăla Bran[3]) și despre vremurile când—în sec. XV și XVI, întinderea Muscelului era mai restrânsă decât azi—atunci când coprindea o șuviță de pământ, în lungimea limitelor actuale spre Răsărit, iar spre Apus, în apropierea Râului Doamnei, atingea marginea *Pădureților*, un alt județ care,

---

[1]) Cavalerii teutoni își luaseră însărcinarea de a pune capăt năvălirilor cumane și de a cuceri țara dintre Carpați și Dunăre, aducând la religia creștină-catolică pe Cumani și pe Românii ortodoxi—și au făcut cetăți de lemn dintre care e și Câmpulungul: iar Ungurii, Săcuii și Românii scăpați de jafurile dușmanilor, s'au înmulțit și s'au îmbogățit, la adăpostul acestor soldați cari își închinaseră viața în slujba crucii și a Maicii Domnului. Regele, în 1222, ca mulțumită pentru isprăvile făcute, le-a dat voie să dureze cetăți de piatră și una din ele a fost, de bună seamă, la Câmpulung, și au durat și o mânăstire închinată Maicii Domnului, al cărei nume *Cloaștęr* s'a păstrat până în ziua de azi. La adăpostul cetății, s'au adunat neguștori și meseriași Nemți, Unguri și Români —dându-se voie cavalerilor, cărora n'a putut rezista poporul turc rătăcitor Cumanii— să se întindă și să supună țara dela munți pânăla Siret (după d. Iorga: *Geschichte des rumänischen Volkes*, vol. I).

[2]) Nici Ioaniții n'au prins rădăcini pe-aici.

[3]) D. Băjan. *Documente Câmpulungene*, 1908.

cași Săcueni și Gilortul, a dispărut cu desăvârșire, chiar ca nume, lăsând doar o palidă amintire în documente— și de vremurile când, de aici, a pornit „descălecatul", când primii domni au durat cea mai veche biserică zidită din piatră „Mânăstirea Negru-Vodă"—sau, de cele de mai târziu când județul Pădureților se găsește fuzionat la Muscel, lucru dovedit din numeroase diplome.

Arăt trecutul istoric, destul de interesant, și viața sbuciumată a Muscelului, pe pământul său fiind multe lupte și, mai ales pela punctul Bran, atâtea năvăliri de oști străine, cari au venit, uneori, în ajutor dar, mai ales „au venit și 'n țara noastră de-au cerut pământ și apă"; sau treceri de aici, de oaste, care să cucerească și să pedepsească pe năvălitori [1]) și despre cetățile istorice: Orăția și Negru-vodă, cunoscută și sub numele de „Cetatea Dâmboviței",—unde, se spune, a fost reședința voevozilor, pecând județele Dâmbovița și Muscel erau unite.

Vorbesc despre vremurile când locuitorii din satele plăieștești: Nucșoara, Godeni, Pucheni, Bădeni, dedeau zapise că „vor păzi și vor strejuì drumul și potecile din

---

1) După d. Iorga: *Carpații în luptele dintre Români și Unguri:*

Năvala lui Carol Robert, dela 1330 — cea dintâiu trecere a Carpaților — când oastea ungurească e distrusă cu săgeți și bolovani rostogoliți, iar regele își pierde chiar pecetea la Posadă — lucru ce-l face mai târziu să construească cetatea Törgsburg; bătălia suferită în 1395, dela Vlad-Vodă „în munții Muscelului" de Sigismund care „dedea un act de lângă satul ce se zice Câmpulung"; trecerea, pe aici, în 1396, a lui Știbor voevodul Ardealului, cu oaste împotriva lui Vlad și în ajutorul lui Mircea care-și căpăta domnia; trecerea în Ardeal, a Turcilor, după fugarii rămași în urma luptei dintre armata lui Mihail, alături cu a voevodului Ardealului și Dan, susținut de Turci; trecerea la 1427, în Muscel și chiar în Câmpulung — unde dă mai multe acte — a Craiului Sigismund, în ajutorul lui Dan și împotriva Turcilor, cari aduceau pe Radu-Vodă Pleșuvul; trecerea — în 1438 se pare — a Turcilor, în Ardeal, după moartea lui Sigismând, făcându-se, sub conducerea lui Murad însuși „cea dintâi trecere a Carpaților, în stil mare".

Pe aci, luptele între Ioan Corvin de Huniady, apărătorul Român al Ungariei, și Turci cari au fost sdrobiți, mai ales de Vlad Dracul care sări asupra lor, prin munți înalți și nestrăbătuți ce-i slujeau de cetate; expediția — se pare — a lui Sehabedin beglerbegul Rumeliei— care, la înapoiere, e bătut, de Vlad și Huniady; venirea în țara noastră. în 1445. a lui Huniady, în întâmpinarea Cruciaților — așteptat fiind de Vlad al Munteniei, și a doua venire în 1446, a lui Huniady; trecerea în Ardeal, în 1459 și 1460, a lui Vlad Țepeș, spre a pedepsi pe aceia care-i adăposteau rivalii; năvălirea, în 1476, a voevodului Ardealului, Ștefan Batory, în ajutorul lui Țepeș.

Pe aci, venirea ,în 1522, după stăruințele lui Radu dela Afumați, a lui Ioan Zapolia, împotriva Turcilor și, în Ardeal, tot pe aici merg, după distrugerea dela Mohacs a Ungariei (1526) cele mai multe din năvălirele românești: în 1529

plaiul lor foarte cu priveghere și când se va pricinui orice întâmplare împotriva orânduelilor țării și a mărginii, să aibă a da seamă" și apoi de vremurile când cei din apropierea vămii se plângeau: „cu totul ne-am stins în vremea răzvrătirei... și ne-am topit din fața pământului, aflându-ne la cheia Mării Tale: când Arvații ne rupeau, când oastea turceasca ne pârjolia, care mulți din sătenii noștri s'au și tăiat de oșteni și am rămas topiți ca vai de noi"; despre vremurile când, sub ascultarea schilei și vămii dela Rucăr și Dragoslavele, mai erau încă 12 sate [2]); despre alte lupte date pe pământul nostru „la Apa Argeșelului" și la Rucăr cu Turcii, de Radu dela Afumați, în sec. XVI și, mai târziu, împrejurul Goleștilor, în sec. XVIII; despre întâmplările, în legătură cu așezământul lui Mihai-Vodă Viteazul care a stăpânit Rucărul; despre timpurile când Muscelul a servit drept azil al locuitorilor câmpeni, în vremuri de invazie, cum și de faptul că, grație trecătorii Bran, s'au stabilit pe aci, de timpuriu, încă dela începutul sec. XIV, legături comerciale cu Ardealul.

Lăudat, comandantul Muntenilor care asediază Branul și o altă năvălire în 1539;
trecerea însărcinatului lui Soliman, Ludovic Gritt'i care se dedea drept „guver-
natorul Ungariei»; trecerea, în 1541, a lui Radu Paisie în Ardeal „să-și întâl-
nească vecinul sub zidurile Făgărașului, când ajută pe Petru Rareș, care prinse
pe Ștefan Mailat și-l trimise la Poartă; năvălirea în Ardeal a lui Mircea Cioba-
nul, la 1550; năvălirea Muntenilor în Țara Bârsei și, apo', a lui Pătrașcu Vodă
care ia parte la expediția lui Lăpușneanu din 1556, când, din ordinul Turcilor,
așază în Cluj pe regina Isabela, văduva lui Zapolia și pe fiul său Ioan Sigismând
și tot pe aci—se pare—ultima năvălire în Ardeal a lui Alexandru Vodă; pe aici,
venirea, în 1595, a lui Sigismând Batory, în ajutorul lui Mihai; trecerea, în 1603,
a oștilor lui Radu Șerban, împotriva lui Moise Székely pe care Radu, în mar-
ginea Brașovului, îl bate cu desăvârșire și-l lasă mort, pe câmpul de luptă"; nă-
vălirea, pe aici și prin alte părți a cetelor lui Gabriel Batory, prădând, unde erau,
mânăstiri bogate, desgropând morți, furând coperișurile de plumb ale sfintelor
locașuri, ucizând, cu grămada, pe țărani, tăind pântecele și sânurile femeilor,
prinzând pruncii în săbii și sulițe"... dar tot pela Bran se întorceă biruitor Radu
Șerban, în 1611, după ce se răsbunase pe regele Ungurilor lui Batory, prăpă-
dindu-i oastea, și în 1613, după ce fu răpus Gabriel Batory.

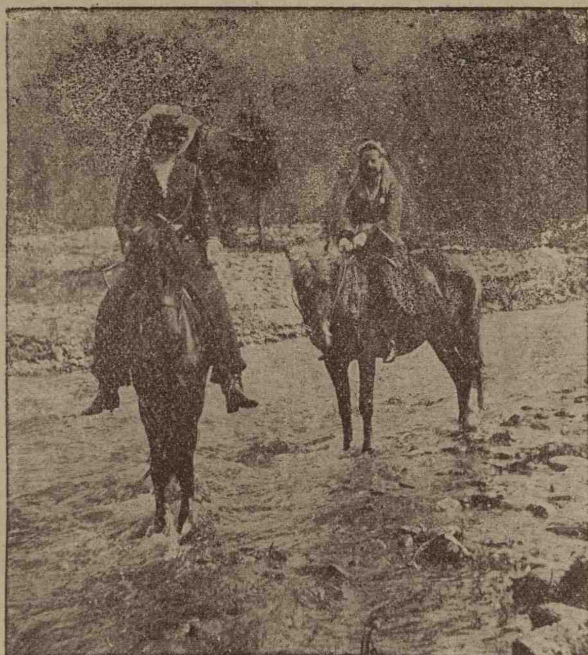
Pe aici s'au făcut primele *tranșée*, în munți, încă de pe timpul lui Const. Ba-
sarab, ca să împiedice calea lui Gheorghe II Racotzi; pe aici năvala în Ardeal a
Muntenilor lui Mihnea cu Turcii împotriva lui Racozy cel tânăr (1653); trecerea
în Ardeal, în 1690, a Turcilor care aduc pe Emeric Tököly, rege unguresc de
partid, ca să-l așeze ca domn în Ardeal, luând parte și Brâncoveanu, când se
câștigă biruința dela Zărnești; trecerea la noi a catanelor împărătești, în timpul
războiului austro-turc și, tot pe aci, atâtea și atâtea și... ultimele năvăliri cu
prilejul războiului celui mare.

2) Nucșoara, Corbi, Corbișori, Slănicul, Berevoești, Brătiani, Albești, Lerești, Nămăești, Stoenești, Bădeni și Cotinești.



Grupul de munți compus din Paltinu, Capra, Vârful Arpașului, Râiosu, Buda, Podu Giurgiului, Moldoveanu, Galbena. La stânga se văd cele două vârfuri din trei ale Moldoveanului. După ultima măsurătoare a Statului Major, Cioaca Moldoveanului e cel mai inalt vârf din munții vechiului regat.

Supliment la: «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

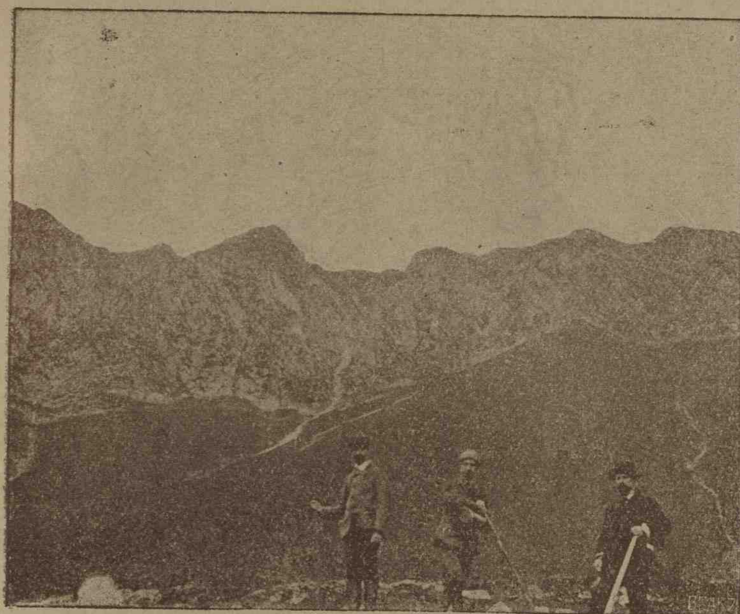


Majestatea-Sa Regina Maria cu A. S. R. Principesa pe Râuşor



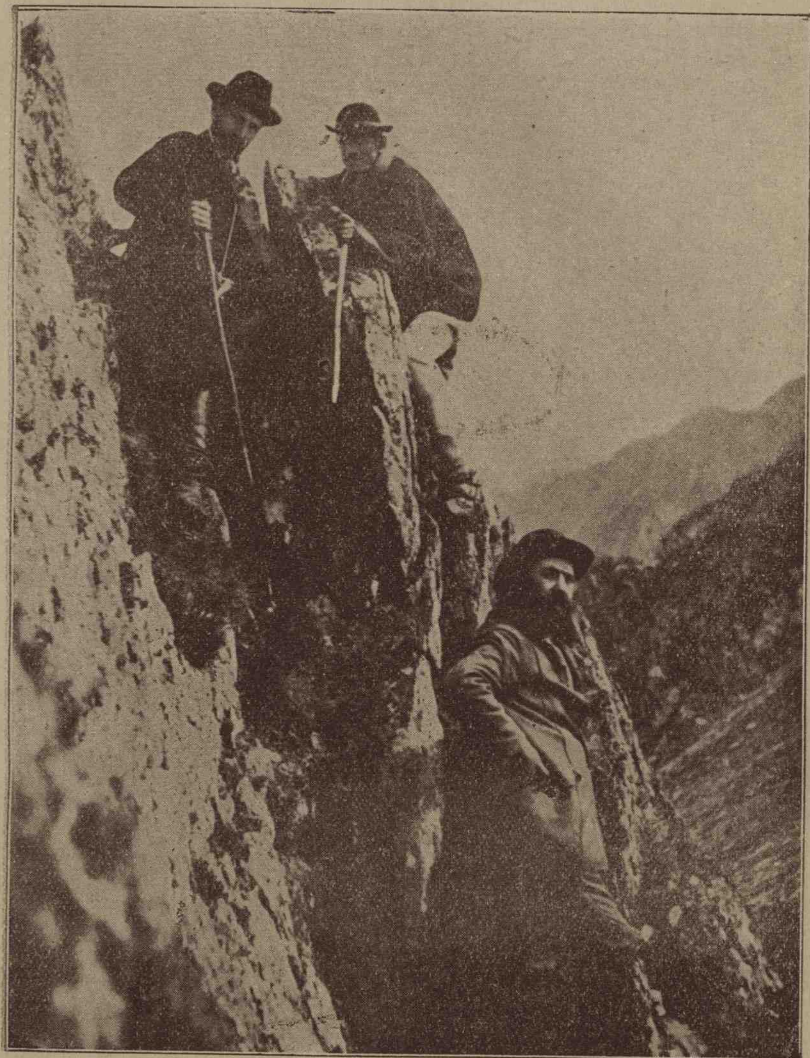
Lacul Ezerul cu vârful Ezerul reflectat în lac

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



Urcarea spre Piatra Craiului

Șoseaua națională dela fosta vamă Giuvala spre Bran. In față masivul Piatra Craiului



Unul din vârfurile muntelui Arpaşul pe versantul Transilvaniei

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

Vorbesc de evenimentele cari au determinat, încă de pela începutul secolului XVII — pe mulţi locuitori câmpeni, nemaiputând suferi jafurile slugilor domneşti, să emigreze în munţii Muscelului, de unde, după mari stăruinţe şi porunci straşnice, numai o parte s'a mai înapoiat, iar restul a rămas la noi; despre refugiul în munţi, al boerilor dela câmp — la 1770 — şi despre venirea — la începutul sec. XIX—a unui mare număr de Olteni şi Ardeleni cari s'au aşezat pe moşia oraşului Câmpulung, ca locuitori clăcaşi—devenind moşneni, cu timpul; despre întâmplările dela 1821, când Muscelul a fost ocupat milităreşte de Ipsilante şi despre, «bietul Tudorin săracul» prins şi pornit la moarte de pe pământul Muscelului.

Arăt cum Muscelul a fost vizitat, pe vremuri, de mulţi cercetatori şi, — mai ales pela jumătatea secolului XVII — de Patriarhul Macarie al Antiohiei, însoţit de învăţatul Paul de Alep; vorbesc despre trecerea prin Muscel, în 1712, a lui Carol XII regele Suediei, după bătălia dela Pultava şi arăt apoi Muscelul ca leagăn al renaşterii şi redeşteptării noastre naţionale, aici trăind şi lucrând pentru luminarea, liberarea şi înălţarea poporului şi a ţării, atâţia mari patrioţi: Goleştii, Brătienii, Creţuleştii, Negulicii, Rudenii, Rucăreuii, Aricescu, ş. a.

Vorbesc despre luptele din urmă, şi înaintarea, pas cu pas, pe pământul nostru, a duşmanului; despre suferinţele îndurate de locuitorii Muscelului, asupra căruia s'a pornit mai cu furie cotropitorul:

Nu ştiu, Doamne, ce-o să fie
Sus la munte: vijelie,
Vijelie şi furtună,
Nori de pe culme s'adună!
Nu e nor venit din zări
Ci-s puteri din patru ţări:
Umblă să ne ocolească
Ţara să ne-o cotropească!

şi despre eroismul regimentului de Muscel 70 şi patriotismul şi curajul unui prefect—cari au creiat „Regiunea Dragoslavele“.

Vorbesc despre vechile mânăstiri şi biserici—Câmpulungul păstrând pe cea mai veche mânăstire zidită din



piatră, cu inscripția slavonă cea mai veche cunoscută în România, pe o piatră mormântală din 1364 și păstrând pe cea mai veche inscripție latină săpată în piatră din 1300— arătând și urmele altora dărâmate—toate fiind mărturii ale unui trecut măreț; despre primele începuturi de cultură [1] dela noi și despre întinderea și subîmpărțirea de mai târziu a județului Muscel [2].

Legendele Muscelului, cari ar formà volume întregi, își pot găsì locul în **lucrarea** cé am întocmit: Negru-Vodă [3] pe seama căruia poporul pune zidirea oricărei clădiri uriașe, a unor năsdrăvănii și a mânăstirilor mai vechi: așa, Negru-Vodă a venit cu oaste multă din Făgăraș de a isgonit pe Tătari și pe Jidovi: Negru-Vodă, fugărit de Tătari, a trecut în țara ungurească; Negru-Vodă, în lupta cu Tătarii, i-a înecat prin ajutorul zidului și podului de piei de bivol, făcut de-a curmezișul Dâmboviței; Negru-Vodă, a stat herghelegiu la craiul de peste munți și de-acolo și-a ales un cal năsdrăvan, cu care, venind la noi, aci sta în fruntea vitejilor și isgoneà pe Tătari, aci sburà pe sus, ca să scape de urmărirea lor: Negru-Vodă a făcut cutare palat, cutare peșteră sau stâncă, sau biserică.

Deasemenea, legendele despre Ștefan-Vodă, a cărui faimă a trecut și la noi și despre alți voevozi: Vlad Țepeș, Mircea Ciobanul, Mihai Viteazul, Matei Basarab, ș. a.; iar dealurile și munții și văile și comunele și satele își au legendele lor. Din fiecare comună s'ar putea scrie volume întregi și de mare însemnătate sunt aceste comori pentru istorici, filologi, psihologi și poeți.

* * *

Am trecut, în lucrarea ce am alcătuit, toate legen-

---

[1] Lucrările din mânăstiri, tipografii (în sec. XVII), școala domnească înf. în 1669 și alte școale mai târziu etc.

[2] Pe vremea când se întindea puțin și în județul Dâmbovița și când erau 6 plăși și două plaiuri, având câte 2 zapcii de plasă, plaiurile numindu-se *scaune*, iar slujitorii plaiurilor, dorobanți de plaiuri sau scăunași.

[3] Nume dat de popor celui mai de seamă sau celor mai de seamă—întrupați într'unul—din voevozii cari, pentru întâia oară, au dus luptele să ne organizeze ca Stat independent și de temut — mai adevărat: Basarab-voevod sau fiul său Nicolae Al. Basarab.

dele şi tot ce am aflat din cercetările istorice cari privesc trecutul comunelor din judeţ:

Câmpulungul [1]) pomenit în acte vechi şi cu numele de *Dălgopol*, înfiiinţat ca oraş după cercetările mai noui, de cavalerii Teutoni, la începutul secolului XIII, cum s'a arătat mai înainte. Am vorbit, pe scurt, despre aşezările cumane, despre clădirile de lemn şi de piatră—din care face parte şi Câmpulungul—înfiinţate de Teutoni; despre trecerea pe aci a regelui unguresc care, după izgonirea cavalerilor, a luat jurământ de credinţă dela Români, Unguri şi Saşi cari trăiseră şi se desvoltaseră aici la noi, la adăpostul crucii şi al cavalerilor—muncipalitatea săsească din Câmpulung fiind încă în floare în secolul XVI; cu amintiri şi legende despre Tătari şi Jidovi şi mărturii cari te fac să înţelegi cum din acest ţinut a putut să plece... descălecatul, începutul unei ţări [2]); cu urmele *Cloaşterului* [3]) mânăstirea ridicată de cavaleri; cu cea mai veche clădire din piatră — purtând şi cea mai veche inscripţie (dela noi) în limba slavonă [4]) şi cu alte amintiri şi mărturii ale trecutului: Biserica Domneasca clădită de Doamna Chiajna şi Petru Schiopul, schitul istoric din Malu—vechiu de câteva sute de ani—, biserica Flămânda, Fundeni, Şubeşti, Sf. Gheorghe, Vişoiu, Marina, etc. Locuit la început de Români, Unguri şi Saşi, cari ar fi fost trăit mai spre sud.

Stabilit ca punct vamal, în privilegiul acordat pentru prima oară de Vladislav, Braşovenilor la 1368; cu amintire despre venirea pe aci — în mai multe rânduri — a

---

1) Cu mahalalele: Mărcuş-Apa sărată, Malu, Bughea de jos, Bughea de sus şi Scheiu-Vişoiu. „Fondat, poate chiar pe timpul expansiunii dincoace de munţi a cavalerilor Teutoni din Ţara Bârsei" (Al. Lepădatu). Câmpulungul aveà în 1211 cetate de lemn, iar în 1217, avea aci un castru care s'ar fi întins până în poalele Gruiului, având şi o cetate de piatră—dărâmate fiind apoi în 1225.

2) N. Iorga, *Sate şi mânăstiri* 221.

3) Şi cea mai veche inscripţie dela noi, în limba latină, pe piatra mormântală din 1300 a contelui Laurenţiu de Longo-Campo.

4) Pe mormântul lui Nicolae Al. Basarab, în mânăstirea Negru-Vodă, la 1364.

regelui Sigismund, rămas şi în cântecele noastre populare [1]):

Domnu *Zecman Craiu*
Silade Mihaiu
Cu a lui crăiasă
Dalbă 'mpărătească
Cu sprinceana trasă
Cu geana sumeasă
. . . .

Bogat în amintiri despre legăturile comerciale cu Braşovul, despre epoca lui Matei Basarab [2]) care a rezidit mânăstirea Negru-Vodă; despre trecerea pe aci a lui Cantacuzino cu Veterani, a lui Tököli Ungurul în 1689 şi a lui Carol XII, regele Suediei [3]); despre luptele din 1737 între Nemţi şi Turci cari [4]) au dat, atunci, foc oraşului ce „a ars cu mare groază“ şi despre sforţările Câmpulungenilor de a ridica oraşul din ruină; despre o nouă colonizare a oraşului, la 1785 cu Ardeleni, în timpul revoluţiei lui Horia, Cloşca şi Crişan; despre venirea din nou a Nemţilor, în 1788, când iarăşi au ars case şi biserici; despre suferinţile îndurate sub domnia Fanarioţilor [5]) şi sub revoluţia din 1821; despre vremurile de înflorire — de după zaveră — ale oraşului şi despre privilegiile dela domni; despre cele îndurate sub ocupaţia rusească din 1828—1832 [6]), în care timp au venit şi s'au stabilit aci mai mulţi Craioveni şi despre aciolarea în C-lung—în vremea revoluţiei din 1848 a mai multor Ardeleni [7]); despre vizitele, în 1866, ale Regelui

[1]) Acolo unde e vorba, în «Domn Ştefan Opriş» de luptele cu Frâncii:

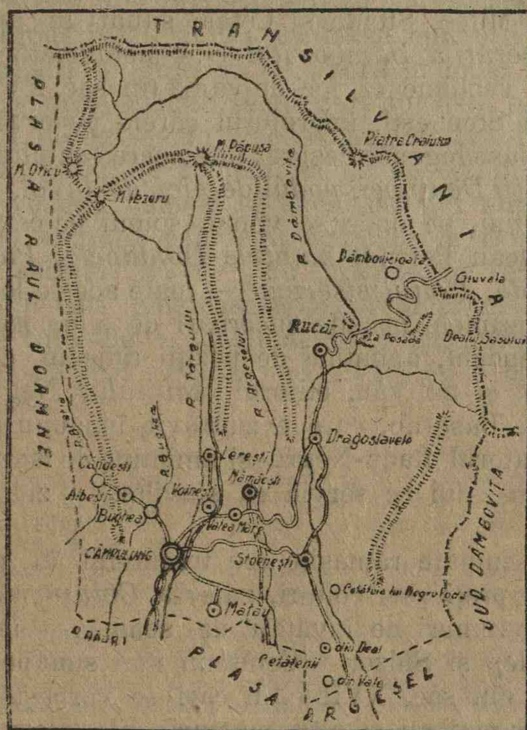
Se bat în galioane
Mult se bat cu jale;
Se bat cu nisip
Mult se bat urât
Şi Turcoaicele
Bat cu furcile

şi de voinicia arătată că vitejii se ia din locuri înalte şi grele de străbătut:

O cealmea de Turc
Şi-o mână de Frânc
Şi-o foaie de tisă
Tot pentru credinţă
Vedea-o-aş aprinsă!

[2]) «Dulcele şi milostivul creştin» cum i-se zice pe unele din crucile ridicate împrejur.
[3]) Care, în drumul dela Piteşti la Târgsburg, a conăcit aci.
[4]) Căpătând, în urmă, ajutoare.
[5]) Până când republica Câmpulungului fu «o republică ca a Bârladului».
[6]) Când a fost egzilat aci poetul Văcărescu.
[7]) Intre cari şi baronul Bruckental dela Sibiu.

Carol I, care, mai târziu, a vrut să-şi dureze reşedinţa de vară la Câmpulung [1]) şi despre alte mărturii şi monumente ale trecutului în care Câmpulungul e aşa de bogat: Crucile din 1673 [2]), 1676 [3]), 1710, 1675 [4]), 1615 1660 [5]) 1634 [6]) şi alte cruci — unele din ele făcând mentiune despre privilegiile oraşului, prevăzute în hrisoave vechi şi mărturiile în acte vechi ale *obştei moşnenilor Câmpulungeni* şi în alte acte din sec. XVI, XVII şi XVIII [7]) în cari se văd vânzări şi cumpărări, limba curată şi obiceiuri din timpurile prin cari a trecut Românul.



Harta plăşii Dâmboviţa (clişeu din geografie)

1) Dar, din greşala unora, a fost împiedicat.
2) A lui Duca Vodă.
3) A pârgarilor, în piaţă.
4) Din curtea bisericii Scheiu.
5) La casele Mihăescu.
6) Crucea lui Socol Cornăţeanu.
7) din 1621, 1633, 1641, 1674, 1665, 1786.

Albeşti [1]) vestiţi pentru renumita piatră de construcţie şi pomeniţi în hrisoave dela Neagoe-Vodă Basarab şi în altele din sec. XVII, când împreună cu alte 11 sate era supus schelei Dragoslavele — şi cunoscut şi din alte acte pentru pământ; cu amintiri despre Siliştea unde, după tradiţie, mai înainte a fost un sat pe care l-au dărâmat Tătarii şi cu legende frumoase despre întemeierea şi trecutul satului Cândeşti: înfiinţarea satului, Arvaţii, legenda apei Strigoiului.

Cetăţeni [2]), al căror moş de tulpină e un urmaş al lui Badea, Miloş, Stoian şi Cotea, situat în apropierea vestitei «*cetăţi a Dâmboviţei* [3])»,—menţionată în documente din vechime ca loc de vamă (în sec. XV)—dintre Cetăţeni şi Stoeneşti, împrejurul căreia poporul a plăsmuit frumoase legende despre: întemeerea satului, *Negru-Vodă, Colţii Doamnei, podul de piei de bivol*, dealurile opuse cetăţuii, pe unde se vânau şoimii pe cari Domnii ţării îi dedeau Porţii [4]) *muntele Doamnele, Palatul lui Negru-Vodă, Colţul bisericii* [5]) — toate aceste locuri fiind legate de primele noastre încercări de a ne organiză ca stat independent, amintind de poziţii ridicate de Basarab-Voevod şi fiul său, ctitorul *schitului* Negru-Vodă, Nicolae Al. Basarab, care e zugrăvit înnăuntru, alături cu restauratorul Radu-Negru şi amintind de isprăvile săvârşite prin zidul ce servià ca stăvilar — zid dărâmat la 1890.

Cu însemnate rămăşiţe ale trecutului în pământul său, (arme preţioase, coifuri, zale) la *Cetate* unde a fost vizitat pe vremuri de învăţaţi de seamă — între cari Paul de Alep şi Sulzer — Cetăţenii mai sunt pomeniţi în acte vechi din sec. XVII — în cari se vorbeşte de *rumânie* — şi mai au şi alte mărturii ale trecutului: o

---

1) Satele Albeşti şi Cândeşti.
2) Satele Cetăţenii din vale, Cetăţenii din deal şi cătunul Diaconeşti.
3) Azi *Cetăţuia lui Negru-Vodă*.
4) In „Studii şi documente“ ale D-lui Iorga se arată câţi şoimi da, la anumite vremuri, Muscelul.
5) V. Drăghiceanu: *Buletinul comisiunii monumentelor istorice*, p. 91: „Enorma piatră căţărată pe vârful colţului bisericei aminteşte de acele *pierres branlantes* din timpurile druidice“.

piatră mormântală [1]) cu litere slavone—în Cetăţenii din deal, unde s'a găsit şi un mormânt de piatră şi o întreagă armură medievală — şi o altă cruce veche — cu litere slavone — trecută între monumentele publice.

Dragoslavele comună [2]) cunoscută de mult — pe aci întrând, prin secolul XII şi XIII Cumanii după pradă, în Ardeal şi Cavalerii teutoni, dincoace de Carpaţi — şi pomenită mai înainte sub numele de *Schela* [3]) *Dragoslăvele* [4]) de unde, pela sfârşitul sec. XVI, au emigrat o parte din locuitori cu alţii din Rucăr — din pricina evenimentelor externe—şi a împilărilor suferite, în Putna, unde Rucărenii şi Dragoslăvenii au pus fundamentul unei noui comunităţi săteşti. Cu preţioase mărturii ale trecutului: şanţuri şi grămezi de piatră la locul numit *Rudeanca* pe unde înainte se alegea aurul — aurarii fiind veniţi din Haţeg—, cu frumoase legende privitoare la întemeierea satului şi pomenit în actele cetăţii Braşov la 1452, cu vestiţii vameşi şi altele de mai târziu: scutiri de dări şi anumite privilegii acordate de Domni — mai ales în secolul XVII [5]) cu proprietăţi rescumpărate dela boierii cari încercaseră pe vremuri să-i aducă în stare de rumânie — deplina lor proprietate putând să o dovedească prin acte din sec. XVII; cu o biserică clă-

---

[1]) Fostă în frontispiciul bisericei vechi.

[2]) Format din satele Dragoslave, Valea-Casilor. Fundata şi cătunul Lunca-Gârtii. Unii spun că l-a întemeiat *Dragoslav*, tatăl lui Miroslav care a dat numele unei părţi din răsăritul satului Cetăţeni din deal şi al soţiei lui Badea, întemeietorul Bădenilor; alţii, că l-a întemeiat Negru-Vodă care ar fi dat aceste locuri unui viteaz al său, Dragoş.

3) Jumătate din venitul vămii Dragoslavele era al mănăstirei Câmpulung, iar cu cealaltă jumătate se subvenţionà şcoala domnească înfiinţată în 1669 sub Antonie Vodă.

[4]) Schela Dragoslavele avea sub ascultarea sa satele: Nucşoara, i Corbi, i Corbişori, i Slănicul, i Berevoeşti, i Brătianii, i Albeşti, i Lereşti, Nămăeşti, Stoeneşti, Bădeni, Cotineşti şi mai înainte ţinea când de plasa Argeşel — ca să scape de subprivegherea vătafului de plai care le controla pichetele pe unde treceau cu obiecte felurite de exportare, oprite de guvern, când de plaiul Dâmboviţa; or erau, prin hrisoave, osebiţi de plaiuri şi plăşi.

[5]) In numeroase hrisoave. Intr'unul din 7133 (1625) Febr. 8. Alexandru Vodă fiul lui Radu, pentru satul Dragoslavele, scutindul de cîble şi de fân şi de mied şi de ceară şi de boi şi de cai domneşti şi de oaie seacă şi de opcinaşi şi de bani de judeţ şi de căşerie şi de gorştină de oi, de porci şi de toate slujbele... pe fiecare lună câte 10 galbeni: nici să scadă, nici să crească şi la vremea gorştinii oilor, să dea domnii mele câte 200 oi pe an şi alta nimic. (N. Iorga— *Studii şi doc.* VII, p. III, p. 23).

Sub Brâncoveanu, Dragoslavele dădeà care de oaste în serviciul ţării.

dită de Grigore Ghica Vodă, în 1661; cu cruci vechi în limba slavonă din sec. XVII și cu frumoase amintiri de pe vremea când o parte din săteni erau *aurari*, cu mărturii vii despre luptele din 1916—18, când vitejia Muscelenilor, a creiat *regiunea Dragoslavelor* de când au rămas aci două cimitire istorice; cu amintiri, hrisoave vechi, acte [1]) și scrisori domnești în cari se oglindesc cele mai multe din expedițiile întreprinse de aici peste munți sau de acolo în țara noastră și despre trecerea pe aici, în 1712, a lui Carol XII regele Suediei.

Lereștii [2]) fost sub ascultarea schelei Dragoslavele mai ales în sec. XVII: cu legende frumoase și ruină de veche biserică la „*Ròghină*"—de care poporul spune că a fost făcută de Tătari: cu ruine de cetățue, cu acte vechi din secolul XVII.[3]) și cu amintiri din vremea ultimului război, când s'a distrus mare parte din sat, școala, biserica și primăria.

Mățău, [4]) așezat la mare înălțime deasupra Câmpulungului, pe șoseaua făcută la 1877, de armata română retrasă la munți, înainte de a intrà în lupte—sat vechiu „al săracilor din orașul domniei Câmpulung" pen-

[1]) In numeroase acte, într'unul din 1689, fiind vorba de niște *rumânii* cari au fugit și apoi au venit din Moldova; într'altul din 1657 fiind vorba de „chiia ot sudstvo Mus 1 *Pad)*"; într'altul din 1672: că „biserica până acum nu o îngrădiți, ci stă tot desgrădită". înaltul din 1675. fiind vorba de rânduiala *untului;* în altul din 1706; „Cărțile Vladului Pârcălabu ce avea la mâna lor s'au aflat rele și făcute în meșteșuguri"; în altul din 1742: „deci acum arzând casele de oști"; în altul din 1749; „dar în vremea răsmiriții cei mari după urmă, arzându-se de oști și rămânând numai zidurile", în altul din 1752; să ia pe an din vama Dragoslavele untu de lemn oca șaizeci ca să fie de treaba candelilor sfintei mânăstiri; într'unul din 1806: să aibă a păzi drumul și potecile foarte cu priveghere a nu se întâmpla cât de mică pricinuire împotriva orânduelilor țarii; iar într'unul din 1828; „aceste sate sunt osebite de satele plăeșești, fiind paza acestui plaiu sub îngrijirea numitelor sate".

[2]) Format din satele: Lereștii de Sus si Lereștii de Jos.

[3]) Numeroase acte, într'unul din 1672 spunându-se: „pentru că s'au fost în*frățitu* Oancea log. tatăl lui Dragomir".

[4]) Satele Mățău, Chilii, Cocenești, Suslănești, (numit la început Negurești sau Neguțești) și cät. Cătulești. Mățăul a fost așezat la început pe *valea Mățăului*, la locul numit „*Căminari*"; apoi la *Fântâna rece* unde a fost și biserică. Urme de biserică se văd și la *Hobaia*. Din primii locuiori se trag neamurile Bătculești, Tunchești, Călărași (Borogani), Lupești, Mușetești, Vișoiu, Bălălăi, Băläceni, Greci — peste ei venind alții din Ardeal (din com. *Cristian* și *Netoți*), ordin țară (dela Gheorghița).

trucă [1]) «acel sat Mățăul de Jos... ei n'au fost în rândul țării, ci au fost de treabă și hrana săracilor și a gârbovilor și a schiopilor din orașul domniei mele din Câmpulung și să aibă a lucrà la morile lor și la toate trebile ce le va trebui și la biserici ei să aibă bună pace“ pentru care avea mai multe privilegii dela domni din secolul XV și XVI — primul hrisov fiind dela Vlad Dracul— sau, după alții [2]) Mățăul fiind azil de neputincioși; cu cruci de piatră având inscripții foarte vechi; pomenit în scrisori [3]) acte privitoare la Mățău și Suslănești (ocolnița satului), cu o moșie *Stroiasca*, care ar fi avut stăpân pe Stroe Buzescu și cu amintiri despre carantina din 1831 pentru orașul Câmpulung și despre artistul muzicant Flechtemmacher care a avut locuința aici.

Nămăești [4]) cu tradiții minunate despre întemeierea satului și despre Mircea ciobănaș...

Fața lui bùlgăr de caș,
Cu cămașa ca tina
Cu pielea ca zăpada,

Cu cârligul sub genuche,
Cu căciula subțioară
Săvai cu gluguța goală—și

despre Negru-Vodă, „fratele“ lui Mircea; despre mânăstirea Nămăești și vechiul schit [5]) săpat în piatră; cu legende frumoase privitoare la întemeierea Bogăteștilor de pe timpul Tătarilor, cu o biserică veche și cu atâtea mărturii cari vorbesc despre omul de bine, învățatul Constantin Alimăneșteanu, ginerele lui Dumitru Bilcescu, în casa căruia, 8 ani înainte de 1848, au stat ascunse teascurile tipografiei în care s'au tipărit cele dintâiu strigăte de redeșteptare.

---

1) După cum spune un act din 1639, urmând: „cum a fost iertat și în zilele altor domni... și am văzut domnia mea și cărțile de milă ale acestor săraci, cartea răposatului Petru Voevod și a fiului său Vlad Voevod și cartea lui Vladislav vv. și a ginerelui său Radu vv. și a Mircii vv. și a lui Moise vv. și cartea bătrânului răposat Alex. vv. și a nepotu-său Radului și a lui Gavril vv. și încă cartea Radului vv. din domnia II, făcută după alta cu mare blestem“.

2) Frații Tunusli.

3) Intr'o scrisoare a lui Mircea ciobanul către Brașoveni fiind vorba de un „Dumitru din Mățău“ care s'a jeluit că a păscut oi acolo la Brașov, la mai mulți stăpâni încă din zilele Radului voevod, când era el pribeag acolo în Brașov . . .

4) Satele Valea-mare, Bogătești, Moroești, Nămăești, Șelari și Valea-Rumâneștilor.

5) Cu chiliile arse în timpul ultimului războiu.

Pomenit în acte vechi și făcând parte din satele supuse schelei Dragoslavele, cu frumoase amintiri și mărturii[1]) privitoare la *Toplița* și despre războaiele vechi la locul numit *Valea lui Bragă*, cu cruci istorice vechi (3 în Bogătești și 5 în Valea Rumâneștilor) și pomeniți în acte din sec. XVI și XVII, Nămăeștii păstrează în ei vie, mai ales, amintirea luptelor pentru înfăptuirea României mari, de când au rămas și cântece minunate cu versuri cari amintesc eroismul vitejilor, poziția strategică a locurilor și ticăloșia Muscalilor:

. . . .
Pravățu' și Mateiașu'
Alea ne-a ținut curaju'...
. . . .
Bate tunu 'n Valea-Mare
Noi așteptăm ajutoare;
Dar ajutoare nu vin
Că s'au pus Rușii pe vin!
. . . .

Rucăr[2]), întinzându-se, înainte de 1429, până la Bran și fiind localitatea pe unde au venit, în veacul XIII, cavalerii teutoni, cu gândul unei durabile stăpâniri germane; pomenit în privilegiul din 1413 acordat de Mircea, Brașovenilor, și în mai multe hrisoave din secolul XIV și al XV, de când au început primele relații ale țării românești cu Brașovul — când s'ar fi numit și *R u f f a A r b o r*[3]) lângă care se stăpânia un punct strategic, c e t a t e a B r a n și menționat ca punct vamal și în privilegiul lui Ludovic I al Ungariei, cu arătarea că „în această situație se află și mai înainte vreme", cu numeroase tradiții că, înainte de 1600, satul ar fi fost așezat pe lunca de sub Posadă și mai la nord

---

[1]) Din 1547, 1571, 1570 și din secolul XVII, într'unul din ele, dela 1648 fiind vorba de niște proprietăți din Nămăești: „sănt ale coconului, ale lui *Mateiaș*" (N. Iorga).

[2]) Satele Rucăr, Dâmbovicioara și Podu-Dâmboviței.

[3]) Să plătească vamă pentru mărfurile ce le vor trece în Țara românească, la *Ruffa-Arbor* (în privilegiul lui Mircea—după Băjan).

sau mai la deal, unde se văd şi azi ruine de case şi de biserică—numită biserica *jidovească* sau tătărească, iar după unii cercetători, aci fiind *ruinele* unui *castru* (cetate) *roman;* cu o *cetate medievală „Orăţii"* zisă şi *Cetatea lui Negru-Vodă* [1]); cu amintirile năvălirilor ce au trecut pe acì şi ale expediţiilor peste Carpaţi şi cu legende şi unele cercetări cari caută să dovedească că aci la Rucăr a fost primul *scaun domnesc;* cu Posada unde Carol Robert a fost strajnic bătut şi a pierdut pecetea, tot acì fiind bătut, mai târziu, şi puternicu Sigismund—şi cu *Roghina* (ruină şi loc mocirlos) unde ar fi fost şi luptele lui Mircea cu Turcii [2]).

A fost călcat, în decursul vremurilor, de multe oşti streine şi vizitat de mulţi crai streini şi voevozi de ai noştri: şederea, câtva timp, aci, a lui Vlad Ţepeş în 1457, luptele lui Radu dela Afumaţi cu Turcii în 1521 (luând parte şi Zapolia); zăbovirea, timp de o săptămână, ă lui Sigismând Batory ca să-şi treacă armata pe când venea în ajutorul lui Mihai; stăpânit de Mihai Viteazul şi de familia sa, dar lovit greu prin *aşăzământul* dela 1601 care lipia pe clăcaş de proprietatea domnească şi boerească [3]); pe aci, trecerea în Ardeal a lui Mihnea-Vodă în 1658, a lui Duca Vodă în 1683, a lui Brâncoveanu [4]), în 1690; cu amintiri despre refugiul, aci, al boierilor ţării

---

[1]) Zidită încă înainte de 1222 de Cavalerii Teutoni, menţionată de documente ca foarte puternică, acel „castrum muniţissium" care fu mai întâiu atacat de Cumani, fără să fi putut fi luat, fu apoi cucerit de regele Ungariei în 1225— când întreprinse expediţia de reocupare a ţării Bârsei din mâinile Teutonilor—şi totuşi păstră funcţiunea ei strategică cu un secol mai târziu când Dragomir „castelannus de Domboyka" (părcălabul) cetăţii acesteia, nimici în 1368 oastea ardeleană a regelui Ludovic I adusă împotriva lui Vlaicu-Vodă. Cetatea aceasta a ajuns sub stăpânirea rom. sub primul voevodat român şi a fost dărâmată în prima jumătate a secolului XVI. La 1397 a fost asediată de Stibor voevodul Ardealului venit în ajutorul lui Mircea şi împotriva lui Vlad care se închisese în cetate.

[2]) „La întâlnirea Iablaviţei (Râuşorul) cu Dâmboviţa".

[3]) Iată ce găsim în hrisovul lui Şerban şi actul de împărţeală al Rucărenilor la 7306 (1798), prin care se împart moşnenii rucăreni: „Răscumpăratu-s'a Rucărul, cu bani gata peste tot coprinsul satului din munte, din câmp, cu pădure, cu uscat, cu tot şi cu tot hotarul satului dela jupâneasa Buica şi jupâneasa Ilinca, fetele Doamnei Florichii". Aşezământul de care se vorbeşte nu e datorit lui Mihai, ci împrejurărilor grele de cari cei interesaţi s'au folosit, la încheierea tratatului de alianţă cu Sigismund Batory.

[4]) Care avea oameni ai muntelui despre Rucăr şi Dragoslavele, cari ştiau plaiurile (cronica anonimă atribuită Ludescului, Mag. istoric Tom. V, p. 113).

în 1770; cu cruci vechi (cum e cea din Gura Cheii) cari pomenesc de Petru-Voeă Cercel și de *legătura lui Mihai Vodă* și altele; [1]) cu poteci ascunse de mare însemnătate[2]) pentru trecere în Ungaria, cu urme și amintiri despre *Ruconium* veche cetate deasupra Rucărului, în drumul Branului; cu o altă cetăţue *Piscul Turcului* [3]) cu legende și amintiri frumoase despre *Dealul Sasului, Popa Sârb dela Pajură* (când cu *Arvaţii*), *Curmătura Roscii, Mânăstirea din Valea Vladului, Piatra lui Crai, Stanciul Bratu*, ş. a., cu amintirile mai noui despre arderea satului în 1916 și închiderea Rucărenilor în biserică, și luptele vitejești de când ne-au rămas și amintirile despre suferinţele sătenilor în timpul războiului și ocupaţiei germane.

Pomenit în acte numeroase, între care unele dela vornicul Dobrișan fratele lui Mircea cel mare — aflate în stăpânirea sătenilor — în cărţi domnești și scrisori tare interesante ca istorie, toponimie, obiceiuri din vechime și limbă frumoasă — toate icoană vie a vremurilor trecute, Rucărul mai are și hrisoave [4]) cu privilejii [5])—din

---

[1]) Una lângă pod, la Podu-Dâmboviţei, ridicată în 1711, alta la Podu-Băsnei, deasupra Orăţiii și alta din timpul lui Antonie Vodă.

[2]) Cunoscute mult mai bine înainte. *Fraţii Tunusli*: „potecile ce trec prin plaiurile ţării românești în Ungaria“. *Valea Tămașului* și *Piscul Turcului* formau o trecătoare destul de însemnată unde se află *veghe de plăieși* „despre care au cunoştinţă unii bătrâni“ (Băjan).

[3]) Făcută, pe cât se pare, după nume și formă, de Turci, la 1737 când cu războiul dintre Austria și Turcia.

[4]) Din sec. XVI, (foarte multe), într'unul din 1585: „cum a fost miluit Radul voevod pe jupan Radul Spătarul cu acest mai sus numit sat. (Comani) pentru *dreapta și credincioasa lui slujbă cu care a servit cu vărsare de sânge la Bran*; într'unul din 1578: „dându-i și talere 6; prefacerea hrisovului de pe slavonește“, din sec. XVII (iarăș f. multe acte), într'unul din 1623 spunându-se: ne-am tocmit pentru satul Rucărul și ne-am înfrăţit, ca să fie de acum înainte doi fraţi și pe rumâni și pe tot venitul„; într'altul (scrisoare) din 1634: „au pus multă sârguinţă pentru olăcari a trece din ţara ungurească în ţara domniei mele și dela domnia mea în ţara ungurească și a păzit muntele și marginea ţării și vama domniei mele și multe însărcinări și greutăţi a suferit pentru olăcari „drept care“ am iertat satul Rucăr și toate câte sunt mai sus scrise“; într'unul din 1641: „tuturor sătenilor din această plasă *Rucăr*, ca să fie în pace și slobozi de *vecinătate* . . . de către Tatul Slugerul și Marcul logofăt“ într'unul din 1647: „că neau fost *români de moșie* dela legătura lui Mihai Voevod“, într'altul din 1672: „Mus (cel) i *Padu*“; într'unul din 1676 „munte piatră seacă“; într'unul din 1696 zice Const. voevod: „noi nu vrem să se risipească acel sat, fiind o scală ca aceea de este de treaba ţării noastre și de folosul oamenilor din ţara dumneavoastră“ din sec. XVIII într'unul din 1714; (zapisul lui Aldea megiesul „fiind ca fugit în ţara ungurească; în 1716: „o să vă dau niște bătăi cari n'aţi

singure actele lor putându-se reconstitui istoria ; cu biserici vechi şi urmele altor biserici şi mai vechi având inscripţii din 1598 ; cu Dâmbovicioara vestită şi pentru peştera şi defileul ei şi pentru trecutul ei şi pentru câte rele i-au cauzat Nemţii, cari, pe lângă suferinţele ce au adus Rucărului, închizând pe oameni în biserică, bombardând şi arzând satul, au ars şi şcoala şi biserica din Dâmbovicioara.

Stoeneşti [6]), în apropierea „Cetăţuii lui Negru-Vodă“, satele vechi din comună trăgându-se din moşii Stoian, Badea şi Cotea, iar Piatra (Bădeni-ungureni), din oameni veniţi din Ardeal, Slobozia, dela oamenii slobozi veniţi din Transilvania şi aşezaţi pe moşia M-rei din C-lung, iar, după legende, din timpul luptelor dintre Români şi Tătari [7]) — cu amintire vie despre Negru-Vodă, Colţii Doamnei — împrejurul cărora se zice că Negru-Vodă a oprit Dâmboviţa şi văile lui Coman şi a Chiliei prin pod de piei de bivol ca să înnece pe Tătari şi apoi a plecat pe munţi, spre Făgăraş, trecând prin Fundata—, şi despre : *baia de bani* de pe valea Bădenilor unde se găseşte aur ; muntele Făgeţel ; urme de biserică pe valea

---

mai văzut“ : 1720 : („l-au băgat la prinsoare în fiare şi fugind cu fiarele“), 1713; „amândoi strângători de bani domneşti“ în altul „*Padina juncului*“, 1735 (aşesământ pe „liuda casnică“ . . . „pe holteiu“ . . . „slujba *secăritului*“, or „când au fugit cu zapisul lui în Moldova“, 1759 ; „moşia au fost dat-o preoţilor, la moartea lui, să-i slujască o jumătate de sărindar“, 1797 ; „ce au dat moşii noştri la răscumpărarea satului de *rumânie*, Buichii şi Eleni fetele *Doamnei Florichii*“ în 1790 şi 1791 vorbeşte de : „când au trecut tunurile“ în 1788 „fiind satul fugit, rămânând câte o femee săracă şi câte un neputincios“ . . . fiind foamete, fiind tabère două din jos Turcul, din sus Neamţul ; şi din sec. XIX : 1808 („pe noi ce am rescumpărat satul dela fetele Doamnei Flori (sic), 1801 ; (e vorba de „alţi doi fraţi cari i-au robit Tătarii în Moldova“, 1800 ; vorba de hrisoave vechi rătăcite în ţara Moldovei“, 1821 ; „Arvaţi“ „trecătoarea ciocoilor„. 1821 „(plătind *grosărit*)“; 1827 ; „când au trecut o căruţă cu bani în ţara ungurească„ . . . „dar cu trecerea vitelor să-şi păzească drumul împărătesc până la Pajera împărătească“ ş. a.

5) „Să nu fie supuşi ispravnicilor şi vătaşilor de plaiu, vameşilor din Dragoslavele, nici să se ţie de alţi plăiaşi, ci să se judece de ai lor pârcălabi. ei între ei, numai ei să fie datori a da zapis la vistieria domniei mele că vor plăti birul şi vor păzi bine toate potecile graniţei despre Ardeal, căci, după hrisoavele ce am văzut domnia mea, la mâna moşnenilor Rucăreni şi Dragosloveni, dela alţi fraţi Domni din vechime, întărim şi noi acest hrisov“.

6) Satele : Stoeneşti, Coteneşti, Bădeni-pământeni, Piatra (Bădeni-ungureni), Slobozia.

7) Slobozia, locul de unde s'a slobozit apa când i-s'a dat drumul să înnece pe Tătari ; Stoeneşti, unde a mai stat apa, iar Coteneşti unde a cotit.

Stoieneasca; mormintele de cari spun sătenii că ar fi ale ostaşilor lui Mihaiu Viteazul (la Gura Cheii) şi o cruce veche din 1525 pe valea Stoieneasca.

Are şi alte locuri istorice din timpul lui Mihaiu-Viteazul când şi-a retras oştile aci: Colţu-Albinei (streaja de pază a lui Mihaiu), Colţii Bufniţei, în satul Bădenilor, cu retranşamente, ca şi pe malul Brăgeştilor, ş. a.—Bădenii-cnezi fiind sat plăieşesc, iar jumătate din satul Bădeni cu clăcaşi, cu munţi şi cu tot venitul fiind cumpărat de Mateiu Basarab dela un Coman Inăşcăul şi dela fraţii lui, cărora fusese dăruit de Alexandru Vodă la anul 7132 (1624) Iunie 21[1],— Bădenii, Stoeneştii şi Coteneştii mai făcând parte şi dintre satele cari erau supuse schelei Dragoslavele, iar în Stoeneşti având, în timpul lui Mateiu Basarab, proprietate cumpărată Socol Clucerul şi tot aci găsindu-se acte din 1592 şi 1594 în care se vorbeşte despre vornicul care, în sec. XIV şi XV a trăit în Stoeneşti — Dobrişan[2]), fratele lui Mircea cel mare. Numeroase acte vechi, cărţi şi hrisoave din sec. XV[3]), XVI[4]) şi XVII[5]), cu mărturii de mare interes pentru istorie şi etnografie[6]), cu bogaţii de valoare în sânul pământului şi cu un mic muzeu de mărturii ale trecutului şi de acte vechi colectate de învăţătorul Geantă— vorbesc de marea însemnntate a Stoeneştilor, cari au şi atâtea amintiri din ultimul războiu.

Voineştii, zis şi Valea Foii — sat vechiu dăruit

---

[1]) După cumpărătoare, Matheiu-Vodă a orânduit ca toate dăjdiile ce acest sat dă la Domnie sub numirea de *birul talerului*, de miere cu ceară, de găleată, oierit, să rămâie pe seama mânăstirii Câmpulung.

[2]) Intr'un act din 1822: făcându-se cercetare din hrisoavele şi sineturile ce s'au găsit...., s'a dovedit că se trage din «Dobrişan fratele Mircii Vodă cel mare» ....«să fie apărat de rândul dăjdiilor viitoare».

[3]) 1452 (dela Vlăduţă al II).

[4]) 1535 (Stăpânirea Mihnei Post. peste moşia Bădeni şi peste nişte Ţigani ce l-a dăruit mumă-sa Jupâneasa Stanca), 1576 (se confirmă lui Şuica Pârcălabul, Ştefan Log., Badea Portar şi Radu a treia parte din Stoeneşti.... şi din munţi... «foaste moştenire a jupanului Manea Dârstărescu», care, sub Neagoe Basarab s'a *înfrăţit* cu Şuica vornic pe aceste moşii —în acte din acelaş secol vorbindu-se şi despre stăpânirea lui *Rădici* peste moşia lui din Bădeni şi despre boerul Şerb şi moşiile lui dela Stoeneşti.

[5]) 1600 (Stăpânirea lui Neagoe, ginerele lui Mihnea din Bădeni, peste moşia în Bădeni).

[6]) Pentru care a şi fost vizitat, în 1881 de preşedintele instituţiunii etnografice din Paris.

de Petru Vodă Cercel, Jupaniţei Maria, în 1584; pomenit în acte vechi din sec. XVI, XVII şi XVIII; cu biserici vechi (una din sec. XVIII şi una din 1802; cu urme şi amintiri de lupte din timpul războiului pe dealul „Poiana Fetei", cu amintiri dureroase din timpul ocupaţiei germane—când mulţi ostaşi morţi, nefiind bine îngropaţi, au fost mâncaţi de lupi — şcoala şi biserica de asemenea suferind, iar 21 de case fiind distruse în 1916 şi cu minunate comori de limbă şi gândire[1]).

Bârzeşti[2]) ce-şi trag numele dela nişte ciobani din Ţara Bârsei cari s'au stabilit aci, mai întâi, cu oile; cu legende şi amintiri despre Negru-Vodă (localitatea *Săritoarea lui Negru-Vodă*, ori *Săritoarea lui Mihaiu Viteazul*), cu tradiţii privitoare la întemeierea satului Albuleşti, la dealul lui Scarlat, *valea Siliştei*—pe care mai înainte ar fi fost satul Voroveni, ce s'a spart în urma unui hrisov domnesc—; piscul Brezaii[3]), cu o biserică foarte veche în Voroveni, cu icoane vechi interesante cu acte din sec. XVII şi foi de zestre vechi şi de preţ.

Boteni[4]) trăgându-şi numele dela vestitul *Botea*[5]) cu localitatea *Siliştea*, unde ar fi fost o comună pe care au devastat-o Tătarii: într'o zi de sărbătoare[6]), cu ruine de biserică în Botenii-Ungureni, cu zece cruci vechi de piatră şi pomeniţi în acte din sec. XVI[7]) şi XVII.

Jugur[8]) din care se spune că s'au ridicat cei dintâi tipografi—cu legende frumoase privitoare la inte-

---

1) Intre cari frumoasa doină, care începe cu:

De n'ar mai râde mândra,
N'ar mai răsări luna!
. . . .

2) Satele Bârzeşti, Voroveni şi Albuleşti, plasa Argeşel.

3) Dela un om ce şedea şi umbla cu *Brezaia*.

4) Satele B.-pământeni, B.-Ungureni, B.-Moşneni şi Balabani.

5) Pomenit în lucrarea D-lui Slavici: „Din bătrâni".

6) Pe când locuitorii erau la petrecere.

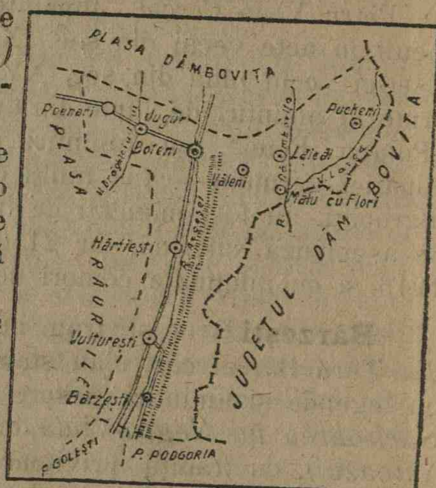
7) 1576 Mihnea Vodă întăreşte stăpânirea Vlaicului şi a lui Stan din Boteni peste moşia Lucieni; 1572; într'un act al lui Lăudat e vorba de Neagoe Log. din Boteni (Giurescu) 1620—30 (Duca ot Boteni), 1629 (Androne Stolnicul din Boteni). 1647 (Mirică Paharnicul ot Boteni „cumnatu-meu Radu log. Dudescu".

8) Satele: Jugur, Brebeneşti, Groşani, Poenari, Valea din dărăt, Valea Itului şi cât. Şerbăneşti.

meierea satelor și la unele localități (*Râpa fetii ș. a.*) și cu hrisoave cari dovedesc trecutul:

Satul *Groșani* dăruit de Nicolae Alexandru Basarab în sec. XIV, bisericii de mir din Câmpulung (până nu era mânăstirea);

Jugar, cunoscut din acte dela 1478 când Basarab Mladi Voevod întăria stăpânirea lui Șole cu a fiului său Șerban și cu nepoții lui Dragomir și Șerban peste părțile de moșie din satul Jugur.



Harta plășii Argeșel (clișeul din geogrfiae)

Șerbăneștii, cunoscut de pe timpul lui Brâncoveanu, ca aparținând mânăstirei Câmpulung.

Poenari, fostă moșie a mânăstirei Râncăciov, cunoscută din sec. XVI. Satele sunt pomenite și în acte vechi din sec. XVI [1]) și al XVII [2]) și al XVIII-lea și au în pământul lor multe oase de animale vechi *și unelte preistorice.*

Hârtiești [3]) care mai înainte ar fi fost pe valea Mâzganei unde sunt ruine de biserică—cu amintiri despre întemeierea și numele satului [4]) care mai de mult se numia *Cotlomiuț*; cu trei cruci vechi dintre cari una lângă lagărul roman, socotite *monumente publice*, cu acte

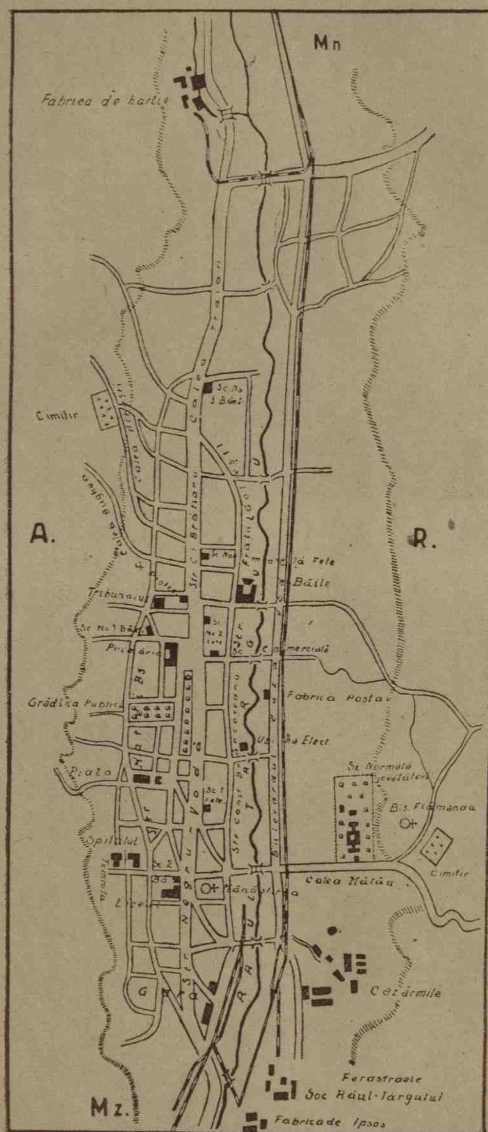
---

[1]) 7084 (1576) se confirmă a treia parte din multe sate între cari și Groșani.

[2]) 1650—55 din timpul lui Socol (Ianachi), acte de cumpărătoare în Poenari; 1654: Costantin Șerban întărește stăpânirea satului Groșani sud Muscel 1 *Pad*: „să fie de acum înainte în pace și liberi de vecinătate, pentru că acești oameni au fost proprietari (cnezi) de mai înainte vreme“; 1644: „megieși din Poenari“... „i-a iertat de *rumânie*“. 1676: „Vlaicului Roșu pentru ocină în sat în Jugur“, 7173 (iartă de *vecinie* pe câțiva oameni din Poenari).

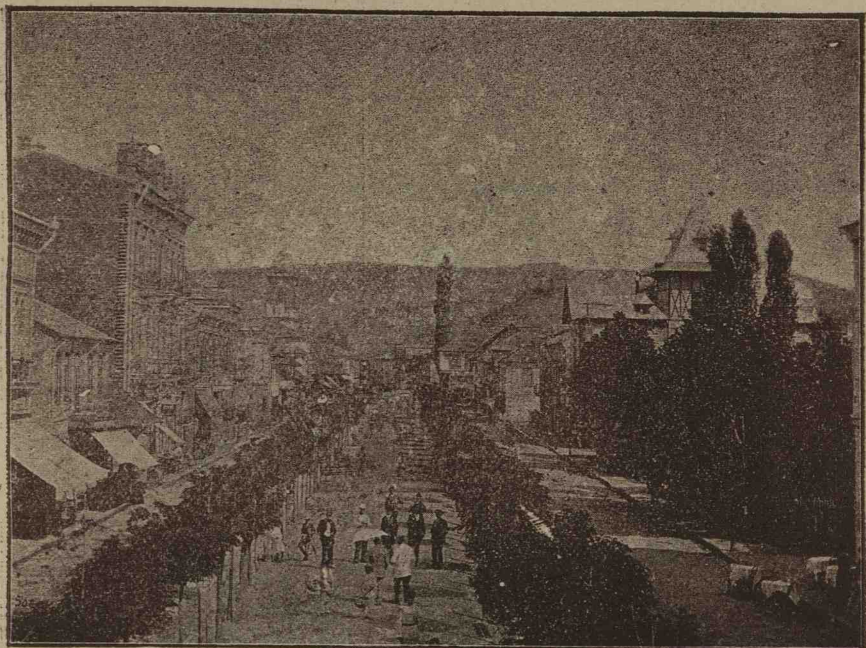
[3]) Satele Hârtiești și Lucieni.

[4]) Au fost numiți așa de călugării dela mânăstirea Valea unde li-s'au rătăcit *hârtiile* (actele de proprietate) și a rămas mânăstirea stăpână pe pământul lor, iar ei tot ducându-se să le ceară, li-se spunea: ăștia sunt tot ăi cu *hârtiile* „*Hârtieștii*“.

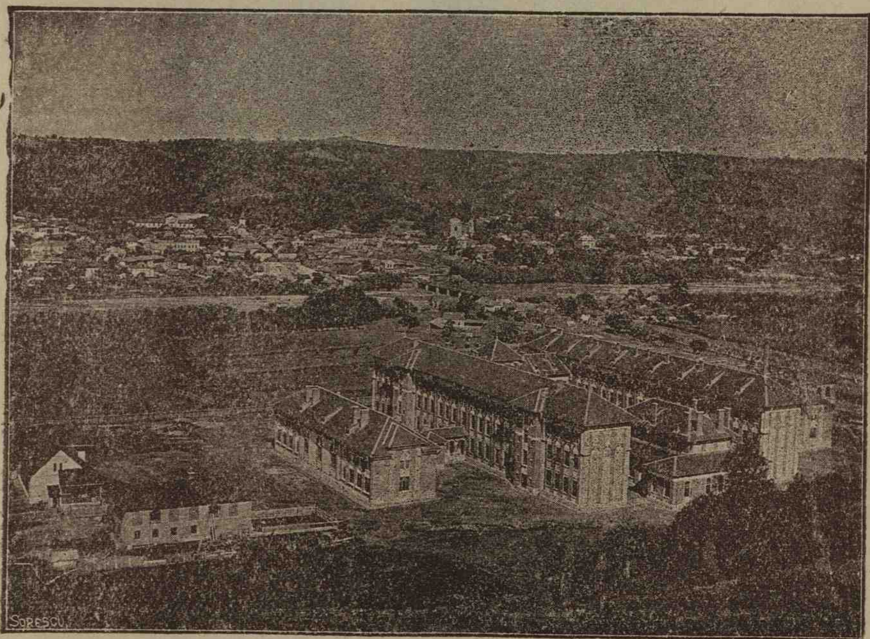


Planul Oraşului Câmpulung

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

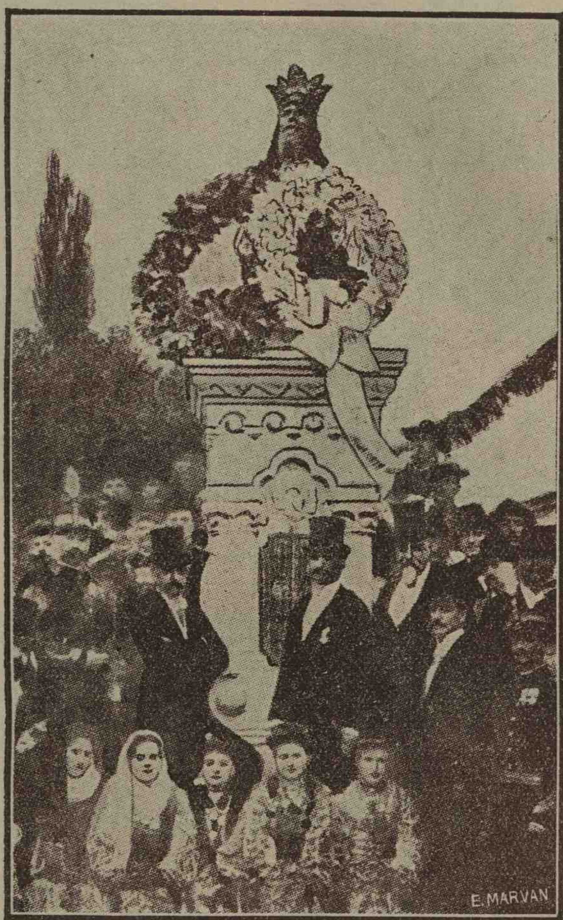


Aleia «Principele Carol» (Câmpulung)



Școala Normală «Carol I» din Câmpulung

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

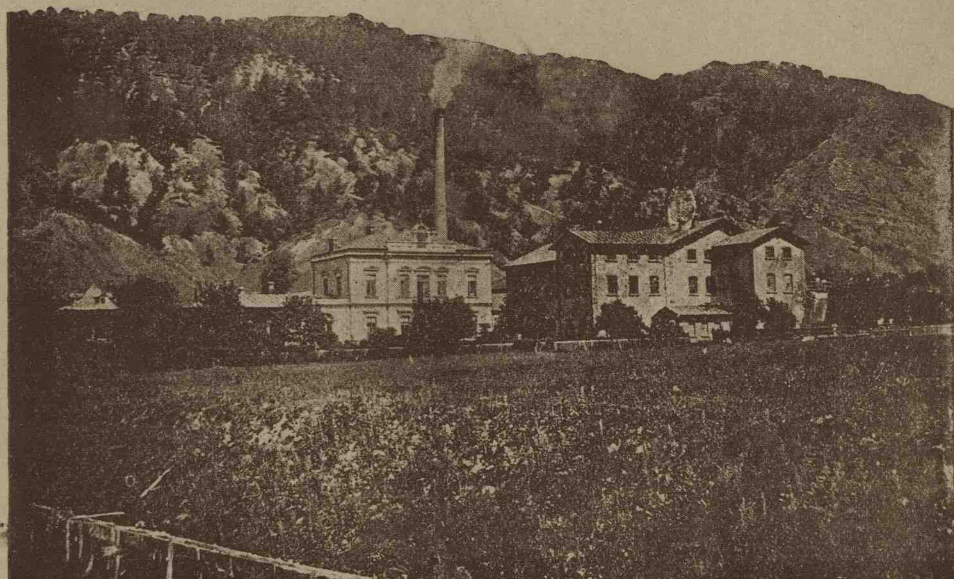


Statuia lui Negru-Vodă din Câmpulung

Supliment la: «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



Vederea orașului Câmpulung (Piața I. C. Brătianu)



Fabrica de Hârtie din Câmpulung

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codi

vechi, în special asupra *Lucienilor*, din sec. XV[1]) şi XVI[2]) şi cu amintiri despre locurile vecine unde se spălà aur[3]) în vechime.

Lăicăi,[4]) cu legende şi amintiri interesante asupra numelui satului şi asupra diferitelor localităţi: *Vârful ciocoaicii*, *Marginea domnească*, *Cârciuma de piatră şi Dealul olăriei la „Piscu Negru-Vodă“*; cu trei cruci de piatră cu inscripţie veche şi o biserică din sec. XVIII şi cu amintirea trecerii pe aci a lui Tudor Vladimirescu care, în urma trădării, pornit fiind sub escortă numeroasă, peste muscele, dela Câmpulung la Târgovişte, a conăcit la Càrciuma-de-piatră.

Malu-cu-flori,[5]) având frumoase amintiri şi urme ale trecutului: un troian de pământ ars, socotit ca monument public; ruinele unei vechi biserici în Miclòşani mici şi amintirea uneia şi mai vechi în Micloşanii mari; un şanţ în formă patrată ce a servit ca cimitir în 1819-32, în vederea epidemiei de holeră — cimitir a cărui pază era încredinţată soldaţilor Turci; o gigantică şi foarte frumoasă cruce de piatră[6]) ridicată în 1647 de Socol biv-vel clucer. ginerele lui Mihaiu Viteazul; cu amintiri mărețe şi cu acte vechi din sec. XVII-lea.

Pucheni,[7]) care, mai înainte, (în sec. XVII) era socotit între *satele plăeşeşti* (Pucheni-cnezi), cu legende despre întemeierea satului şi despre Negru-Vodă, cu amintiri despre biserica zidită în *Coasta babii* şi pomenit în numeroase acte din sec. XVII-lea.

---

[1]) Din 1437: boerilor Stoilă, Radu şi alţi, moşie în Lucieni şi să fie în pace de vama de oi şi de vama de râmători şi de dijmărit şi de vinărici şi de găleată, de dijmă, de gloabă, de ceară, de podvoadă şi de cositul fânului; 1451 (e vorba de Babuşin din Lucieni).

[2]) 1572 (Intre martorii lui Lăudat, e şi Băncilă din Lucieni) şi alte 3—4 acte.

[3]) Prin nisipul văii Argeşel s'a găsit mai înainte aur. Mărimea bucăţilor variă dela fluturi mici până la pepite cât o nucă. Făcându-se săpături de serv. minelor s'a găsit între Dâmboviţa şi Argeşel o terasă de 50 km. care este aurиferă pe ţărmii ambelor râuri.

[4]) Satele Lăicăi, Mesteacăni şi Minciuneşti.

[5]) Satele, Malu cu flori-Runceasa, Copăceni, Micloşanii-mici şi Micloşani-mari.

[6]) Piatră de calitate superioară, înaltă de 3,50 m.

[7]) Satele Pucheni, Meişoarele, Valea-largă şi Nicolaeşti.

Vălenii[1]) (pl. Argeşel), comună veche, cunoscută din secolul XVI-lea, cu numeroase legende şi amintiri despre întemeierea satului şi cu privire la unele localităţi (dealul *Mormintelor*, *vârful Muscelului* ş. a.), cu cruci vechi din sec. XVII[2]) şi XVIII; cu acte din sec. XVII; cu însemnări interesante despre întâmplări din trecut, pe cărţile bisericeşti; cu amintirea unor biserici mai vechi şi a dureroasei ocupaţii germane, când Nemţii au împuşcat pe primarul Vrăbiescu, care nu le-a dat vitele şi hrana, pe care vreau s'o ia cu hapca, dela locuitori, în retragerea din ţară.

Vultureşti,[3]) bogat în amintiri şi legende despre Negru-Vodă, *cloşca de aur*, Arvaţi şi Turci; cu ruine de biserică şi canal socotite monumente publice şi cu amintiri despre localităţile pe unde se culegea aur din prundul râurilor şi alte amintiri şi legende despre satele mai vechi: *Bătieşti*, *Bârdigani* şi *Toboşari* (Vultureştii de sus), Bătieştii fiind cunoscut dintr'un act din 1593 şi pomenit în alte multe acte, mai ales în hrisovul prin care Mateiu Basarab întăreşte în 1654 Martie 20, lui Stoica Logofătul, stăpânirea peste mai multe părţi de moşie, cumpărate dela mai mulţi oameni; cu vre-o 300 movile de pământ, cunoscute în gura poporului sub numele de *ştòlnii*, rămase din timpurile vechi când Rudarii căutau aur—şi cu un şanţ lung pe 15000 m. pe care se aducea apă din Màzgana, pentru alegerea aurului.

Băjeştii[4]) cu numeroase legende privitoare la întemeerea satelor Rumâneşti, Bălileşti[5]) şi Băjeşti, cu tradiţii despre cetatea dimprejurul bisericii Băjeştilor pe care a construit-o Banul Mareş[6]) în jumătatea sec. XVII, despre locul, în întindere ca de opt pogoane, unde mai înainte, cum spune legenda — era un eleşteu până la

[1]) Un singur sat (Vălenii) format din 4 cătune mai mici.
[2]) 1640.
[3]) Satele Vultureştii de sus, Bătieştii şi Vultureştii de jos.
[4]) Satele Băjeşti, Bălileşti, Rumâneşti şi Valea-mare.
[5]) Aceste 2, de ostaşi d'ai lui Mihaiu, ca răsplată pentru vitejia în război.
[6]) Banul Mareş care a stăpânit Băjeştii şi a avut aci case mândre începuse ca logofăt în 1659 şi făcea politica Cantacuziniştilor (după d. Iorga).

care, peste *valea lui Băj*, pe un pod — din care au rămas urme — venià Banul Mareş cu ai lui de lua peşte din eleşteu; despre *vistieria* de pe valea lui Băj, de unde, pe olane, pe sub pământ, se aducea apă în cetate; cu tradiţia despre chipul cum a trecut moşia la Băjeanca şi apoi la Belu—pe o coaje de dovleac, ş. a. Satele sunt pomenite în acte din sec. XVI[1]) şi al XVII[2]) şi de mai târziu[3]) şi având şi alte mărturii de seamă ale trecutului, între cari 3 biserici vechi: una din sec. VXII, alta din sec. XVIII şi alta dela începutul sec. XIX.

Drăghiciu[4]), pomenit în acte din sec. XVI[5]) şi al XVII[6]) e satul de naştere al lui Vasile Geabelea egumenul mânăstirii din Câmpulung[7]); cu numeroase legende despre trecutul satului Drăghiciu şi al Văcarei unde pela 1715 erà loc destinat pentru vacile călugărilor dela mânăstirea Valea — şi cu biserici vechi, cea din Văcarea fiind din sec. XVIII.

Godeni, cunoscut încă din sec. XV când e pomenit într'un act dela Vlad Ţepeş şi trăgându-şi numele dela primul păstor *Godea*, aşezat aci. Pomenit ca *sat plăeşesc* în 1690: «Godeanii vecini i cnezi» şi atât el cât şi Coteştii trecuţi în acte vechi[8]) din sec. XVI[9]) şi al XVII[10]), cu amintiri despre colonizarea făcută în judeţul

---

[1]) 1572: Lăudat are martori pe Neagoe şi Dragomir din Rumâneşti (Giurescu).

[2]) 1601: Radu-Vodă dă lui Stan şi fiilor lui ocină în Bălileşti. 1651 (la 2 inşi din Bălileşti: să fie liberi de *vecinie*) şi din 1675.

[3]) Din unele acte văzându-se şi cum se hărăziau boerilor, scutelnici, pentru ca să fie datori să aibă la satele de pe moşie—dascăli de a învăţà carte pe copiii de acolo. (In 1814, Ioan Caragea către Ştefan Belu).

[4]) Satele Văcarea şi Drăghiciu.

[5]) 1572 (C. Giurescu).

[6]) 1672: «megiaşi care suntem luaţi pe răvaşele Mării Sale.... de toţi moşnenii din Dăneşti ot sud Muscel i Padu, între ei e şi Radul Stolnicul ot Drăghiciu» menţionat şi la 1669.

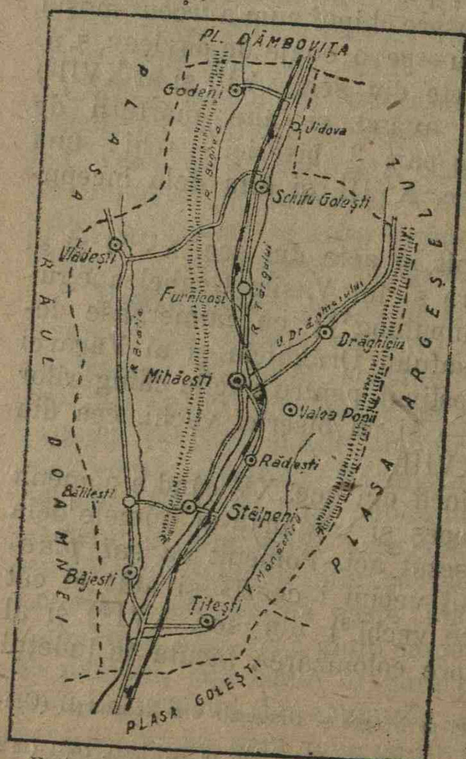
[7]) In biserica din Drăghiciu se păstrează mormântul maică-sii (comunicarea d-lui prof. Şapcalin).

[8]) Moşia Coteşti destinată a se împărţi în 1695.

[9]) 1512, 1572 (boerii Coteşti), 1578, act dela Vieroş: Coteşti e mult mai vechiu decât 1575; 1570 Alexandru Vodă întăreşte stăpânirea Dobrei cu fiii ei, peste partea de moşie din Godeni, cumpărată dela Stoica; 1578—82 (fetei lui Vlaicu log. din Coteşti, întăreşte ocină la Bughe.

[10]) 1618 („Stancinl Cotescul"). 1654 („Oanea şi Dragomir din Godeni 1642 (e vorba de moşia dela Coteşti destinată a se împărţi de fiii lui Tudor"). slugerul).

Râmnicu-Sărat, la Coteşti, cu oameni de aici în timpul lui Mateiu Basarab: puşi la hotarul despre Moldova, să fie buni străjeri[1]) şi cu legende frumoase despre sate[2]) şi localităţi.



Harta plăşii Râurile (clişeul din geografie)

Mihăeşti,[3]) care — după tradiţie—îşi trage numele dela Mihaiu Şoimul, moş al lui Arsene Şoimul restauratorul mânăstirii Râncăciov, e locul pe unde a trăit în sec. XV şi în prima jumătate a sec. XVI boerul muntean Lăudat, mare clucer, care, în 1529, sub Moise Vodă, atacă Branul apărat de Braşoveanul Ioan Hock[4]); sat vechiu cunoscut, ca nume, dinainte de 1578 când, într'un act, se vorbeşte de Preda feciorul Oancei vornic ot Mihăeşti[5]), cu frumoase legende despre intemeierea satelor şi dealul Vlădeanului—dela Vlad Şoimul pedepsit de un Domn şi retras aci; — cu localităţi menţionate în acte din sec. XVI[6]) şi XVII[7]), cu pietre mormântale dela biserici vechi şi interesante din sec. XVI—, cu biserici din sec. XVII şi XVIII şi cu o *culă* istorică în Furnicoşi.

1) „Şi portul le e ca la Muscel".

2) Comuna e formată din satele Godeni, Coteşti, — iar Coteşti,— având numele dela *Cotul* dealului sau malului.

3) Satele Mihăeşti, Călceesca, Furnicoşi, Geabelea şi Valea-Bradului.

4) N. Iorga: «inscripţii de pe bisericile României» p. 125.

5) *B. P. Haşdeu*: Cuvinte din bătrâni.

6) E vorba de martori: Vlad Roşu şi Ion şi Steful din Furnicoşi.

7) 1614 (satul Călceşti), 1669 (Vladul Stolnic ot Călceşti), 1672 (ocină la Călceşti), 1619 (Manea log. din Mihăeşti), 1633 (Furnicoşi), 1629 (Stanciu log. ot Clăceşti).

Poenița,[1]) satele care o alcătuesc fiind vechi, peste moșia Golești, dându-se, încă din timpul lui Neagoe Basarab, hrisov de întărire lui Manea Vulparu (în 1515); cu frumoase legende și amintiri despre localități din sat și despre biserica din Golești (făcută din lemn) ce a servit ca biserică la *schitul* din Poiana Râușorului și cu urmele unui vechiu *schit* de călugări la biserica din Ulita [2]).

Rădeștii [3]) cu legende despre numele satelor [4]), cu biserică veche clădită de Partenie Ieromonahul și fostă mai înainte *schit* de călugări, cu interesante amintiri în legătură cu mânăstirea din apropriere, *Valea*—și cu legende asupra localităților Valea Lupului, Vlădeanul, valea Țiganului, ș. a.

Schitu-Golești [5]) numit așa după fostul schit de călugări ridicat spre cinstirea Goleștilor, în 1680, pe urmele unei biserici mai vechi; cu nenumărate legende privitoare la Tătari, Jidovi, Negru-Vodă și trecutul satelor[6]) ce alcătuesc comuna, cu sate pomenite în acte vechi: *Lăzărești*, în 1651, Grădiștea în 1572; cu amintiri despre jafurile armatelor streine cari au trecut pe aci, pe vremuri și despre flăcăii Români cari, în 1821, au ieșit în întâmpinarea lui Tudor Vladimirescu, cu demonstrații de bucurie; cu localitatea legendară *Cetățuia* [7]) și cu urme istorice amintitoare ale unui trecut glorios: ruinele *lagărului roman* cunoscut sub numele de *Jidova* (Grădiștea, Uriașa), în apropierea drumului roman ce pornia dela Dunăre (lângă Flămânda, jud. Teleorman), trecea pe lângă Rușii de vede, Pitești și Câmpulung și înainta pela Cetatea lui Negru-Vodă de pe Dâmbovița în sus, până în Transilvania [8])—în aceste ruine găsindu-se și arme și monede din timpul Romanilor și cărămizi cu

---

[1]) Satele Golești-Vulpari, Poenița, Priboaia și Ulita.
[2]) Unde se vede turnul și ruinele schitului și ale chiliilor satelor.
[3]) Satele Rădești și Pițigaia.
[4]) Rădești, dela un anume Radu, iar Pițigaia dela apa ce-o străbate.
[5]) Satele Schitu-Golești, Lăzărești și Capu-Piscului.
[6]) Satul *Capu-Piscului* mai nou (întemeiat la începutul secolului XIX pe moșia mânăstirei Aninoasa).
[7]) Făcută de trei fete de jidov — cari au adus nisip cu poala, dela mare.
[8]) După Gr. Tocilescu.

inscripţii latine [8]). Are biserica schitului şi parte din chilii şi zidul dimprejur bine păstrate. Numeroase cruci cu inscripţii vechi de sute de ani şi lucrate artistic — una din ele, cea mai frumoasă, amintind de «dulcele şi milostivul creştin Io Matei Basaraba Voevoda» — vorbesc călătorului despre evlavia trecutului şi curăţia moravurilor, arătându-se şi cât preţ se puneà pe arta de a se aminti, prin semne nepieritoare—întâmplările însemnate din viaţa neamului nostru.

Stâlpeni [1]) cu satele ce-l alcătuesc bogate în legende şi tradiţii privitoare la începutul lor, şi pomenit în acte din sec. XV şi XVI; cu amintiri despre vechea familie a *Stâlpenilor* şi despre poşta veche ce-şi avea popasul aci (în Livezeni); cu legende în legătură cu ctitoriile vecine ale boerului Lăudat şi ale Banului Mareş (din sec. XVII); cu mai multe cruci cari vorbesc despre trecut; cu ruini de biserică, pietre mormântale cu inscripţii vechi şi interesante, cu biserici dela începutul sec. XIX şi cu un monument ridicat vitejilor morţi în războiul din 1916—918.

Ţiteşti,[2]) locuit de oameni harnici — din cari cei mai mulţi fac spete,— cu clădiri măreţe cari amintesc de boerul Lăudat şi de fratele său Badea dela începutul sec. XVI-lea, fiii lui Badea Cotescu, —dela aceştia rămânându-ne biserica, aşa cum a clădit-o în *Hârteşti* (în 1526); şi ruinele unor clădiri cu ziduri groase, beciú în formă patrată, nişte gropi în pământ — strâmpte la gură şi largi la fund — şi amintiri interesante despre legăturile ce aveau cu cei de peste râu dela Băjeşti, cu legenda podului ce lega castelul din Băjeşti cu cel din Hârteşti şi amintiri în legătură cu urmele din zidul bisericii din Hârteşti [3]); cu biserica fostă mânăstire *Valea*, —clădită în 1535 de Radu Paisie, ginerele lui Neagoe Basarab şi zugrăvită la 1534 de Mircea-Voevod — unde

---

[8]) Asemenea cărămizi au fost găsite şi acum în urmă prin cercetările D-lui profesor Al. Bărcăcilă.

[1]) Satele Livezeni, Mateeşti, Opreşti, Stâlpeni şi Surdeni.

[2]) Satele Bucşeneşti, Hârteşti, Ţiteşti şi Valea-Mânăstirei.

[3]) Urme ca de lovituri de tun, din timpul Turcilor cari au închis chiar caii în biserică, după ce au măcelărit lumea aflată la rugăciune.

a stat, în 1783, un vestit dascăl *Gheorghe* când a scris „slujba de obşte“ — biserică cu zidurile falnice şi chilii în ruină, cu cele 7 pietre mormintale având pisanii artistic lucrate şi cu frumoase legende şi amintiri vorbind multe, cercetătorului—mai ales că toate moşiile vecine erau proprietatea mânăstirei—tot aşa cum vorbesc amintirele, piesele şi actele doveditoare că aci a trăit şi a lucrat multă vreme —înainte de a pleca în Viena— modestul Român Dumitru Popescu, inventatorul adevărat al zeppelinului.

Valea-Popii [1], formată — după întâmplările cu revoluţia lui Horia, Cloşca şi Crişan—de o colonie [2]) de Transilvăneni, delângă Sibiu, în a doua jumătate a sec. XVIII, lângă coliba unui pustnic, prin păduri al căror folos îl aveau călugării dela mânăstirea Valea şi cari, pentru „cinsturi“ şi pui de găină deteră lemne din pădure, de-şi făcură Ardelenii, sate aci,— e comună cu frumoase amintiri şi legende despre: Dealul *Diaconesii*, *Tòpile*, pârâul *Lipianului* (care, de mult, a fost un craiu frumos), dealul Valea Viei, La *întâlnituri*, *Râioasa*, Dealul *Stânei*, Dealul *bătrânului* (dela Iosif bătrânul), Piscul *Padina*, pădurea *Ursoaia* [3]), pământul din *dosul Hulubii*, (chipul cum a ajuns al mânăstirei); cu biserică veche al cărei clopot e din 1769 şi cu—mai vie ca oriunde— legenda lui Negru-Vodă care a fugit în Ţara ungurească, de unde a venit aici, călare pe un cal înaripat [4]).

Vlădeştii [5]) care, mai înainte, se chemà şi Vlădenii şi e pomenit în acte dela Vlad Ţepeş, iar *cnezii* din Vlădeşti—cari se vând mai târziu, sub Radu Şerban, lui Tudoran Pitarul şi aveau ei înşişi rumâni, pe moşiile lor—scoborându-se din jupanul *Bodin* căruia Vlad Dracul îi întăreşte, în 1437, stăpânirea asupra satului

---

1) Satele Uluba şi Valea-Popii.
2) In frunte cu un *preot*.
3) Unde a trăit vestitul Radu din Groşi.
4) In aceasta arătându-se şi cum Negru-Vodă a adus porumbul dela Neamţ.
5) Satele Valea-Ursului, Aurei, Băhneni, Coteasca, Grigoreni, Prislop, Vlădeşti-Pământeni şi cät. Negeşti, Vlădeşti şi cu cele 10 comune de mai sus formând plasa Râurile.

Vlădeşti, scutindu-l de toate dările[1]). Cu un trecut istoric şi legendar destul de viu şi pomenite în acte din sec. XV, XVI[2]), XVII[3]) şi al XVIII (Negeşti) cu unelte istorice şi rămăşiţe ale *artei eraldice*, cu amintiri despre boerii Vlădeşti din care mulţi au fost ispravnici, pârcălabi şi sfetnici ai voevozilor şi cu legende frumoase în jurul vechei biserici din Vlădeşti-de-sus, clădită în sec. XVII.

Aninoasa[4]) — pe moşia cumpărată de Nan din Berevoeşti cu fraţii lui, încă înainte de Mihaiu Viteazul — cu mânăstirea Aninoasa, azi biserică cu chiliile şi paraclisul în ruină, clădite în sec. XVII[5]), pe locul alteia mai vechi, de Tudoran vel clucer—, cu zidurile de cetate, cu turnuri, cu gropi mari pe sub pământ; cu amintiri despre focul ce a ars mânăstirea la 1821, când, refugiindu-se Arnăuţii în ea, au fost prinşi şi omorâţi de Turci, cari mai pe urmă i-au dat foc. Aninoasa e pomenită şi în acte din sec. XVI, XVII şi al XVIII şi a rămas şi în frumoasele noastre cântece:

Decât la Olteni cu plugu',
Mai bine să-mi cânte cucu'....
Decât la Vlaşca cu coasa,
Mai bine prin Aninoasa
. . . .
Şi să dorm pe muschiu de fag
Că mult mi-e moale şi drag!

Berevoeşti[6]), cunoscută din sec. XV[7]), XVI şi

---

1) C. Giurescu, despre boeri, pag. 77.

2) 1564 (dela Petru Schiopul, pentru moşia *Negeşti*), 1576 (Testamentul jupânesei Anca şi a logofătului Condrea (transcrise în condica mân. Vieroş) unde e vorba de Tudor Logofăt ot Vlădeni (B. P. Haşdeu), 1599 (Mihaiu Voevod către Tudoran Pitar).

3) 1653 (Diata lui Arsene Căpitan), 1604 (Radu Vodă lui Tudoran Pitar, stăpânirea asupra moşiei şi rumânilor din Vlădeni, pe cari.... i cumpărase dela cnezi). 1604 (lui Tudoran Pitar să moştenească Aninoasa).

4) Satele Aninoasa, Broşteni, Valea-Siliştei şi Vlădeştii-de-sus, făcând parte din plasa Râul Doamnei.

5) La 1678 şi reparată la 1734 de Kir Daniil Mitropolitul dela care a rămas şi isvodul hrisovului p. mânăstire.

6) Satele Berevoeşti-Pământeni, Berevoeşti-Ungureni, Măneşti, şi cătunele Oţelu şi Gămăşeşti.

7) Intr'o scrisoare din 1460, e vorba şi de un *Berivoi*.

XVII — în acesta din urmă ca supusă schelei Dragoslavele; cu locuri istorice (*Piscul Turnului, Piscul Negru-Vodă, Bătaia, Malul viei, Râpile Turnului*); cu urme de sat în partea de nord a Berevoeştilor-Ungureni, pe marginea Râuşorului şi cu ruine de *cetate* în partea de Est a Berevoeştilor-Pământeni la Malul viei; vândută odată pe o baniţă de poame; fostă moşie a Jupânesei Chiajna care a dăruit-o mânăstirei Radu-Vodă în schimbul moşiei *Piersiceana*; cu legende şi amintiri numeroase despre întemeierea satelor[1], despre Doamna Chiajna[2], Turci, Tătari, Arvaţi; pomenit în acte vechi din sec. XVI[3], XVII[4]; cu biserici vechi din sec. XVII şi altele din sec. XVIII; cu un *schit ruinat*, aproape de schitul *Ciocan*; cu urmele unei biserici din sec. XV şi ale alteia, în partea de Nord a Berevoeştilor-Ungureni, unde a fost sat.

Corbi[5], cunoscut în sec. XV — după unii istorici fiind leagănul lui Ioan Corvin—, cu amintiri despre palatul din Plaiul din Mijloc (sau din Plaiul oii), schitul istoric din Sghiab, clădit de Monahia Magdalina, în sec. XV-lea coloniştii veniţi din Jina, Naum Râmniceanu—: cu frumoase legende despre Negru-Vodă, Doamna lui, Râul Doamnei, Piatra Doamnei, Poiana războiului şi Poiana Murgului şi pomenit, împreună cu satele ce-l alcătuesc—mai ales Cârstăneşti— în acte din sec. XV, XVI şi XVII-lea.

Coşeşti[6], cu legende şi amintiri vii despre dealurile dinprejur şi despre pământul *Păcioienilor* (chipul cum a intrat în stăpânirea mânăstirii Aninoasa), despre Negru-Vodă, despre invaziile turceşti şi muscăleşti, şi despre dealul Turcului unde s'a omorât un Turc, din a cărui pricină s'a luat de mânăstire, că plătise sânge-

---

1) Berevoeştii-Ungureni veniţi din Ardeal, pe locul ocupat mai înainte de *Năpârteni*.

2) Jupâneasa Chiajna câre a avut casele aci.

3) 1534 (Act de *înfrăţire* între Harvat logofăt şi Nan Pitarul (com. înv. Mihalcea), 1572 (un martor: Neagoe din Berevoeşti).

4) 1628 (dela Jupâneasa Chiajna vorniceasa pentru slobozenie de *rumânie*) 1668 (Bolbosie din Berevoeşti); 1677 (feciorii lui Nan ot Berevoeşti).

5) Satele Corbi şi Poenărei şi cătunele Alexandria, Piua şi Sghiab.

6) Satele Coşeşti, Păcioiu şi Petreşti.

ritul, moşia satului Coşeşti — şi cu unele acte vechi din sec. XVII, XVIII [1]) şi XIX-lea.

Dârmăneşti,[2]) cunoscută, ca şi satele ce o alcătuesc, încă din sec. XV, când monahia Magdalena, scrie pentru Miceşti: Alăman ot Caracal, Caracăl ot Dărmăneşti [3]), cu legende despre Negru-Vodă, şi gârla *Catii* şi pomenit în acte vechi din sec. XV, XVI, XVII[4]) şi XVIII [5]).

Domneşti,[6]) care a fost dăruit mânăstirii Argeşului de Radu dela Afumaţi, ginerele lui Neagoe—cu urmele unui castel vechiu, la *„Domnie“*; cu amintiri despre vechimea satului Domneşti care, înainte de sec. XVIII, era situat în partea stângă a râului Doamnei [7]), cu ştiri din sec. XVI [8]) despre Slănic, care, mai târziu, făcea parte din grupa satelor supuse schelei Dragoslavele; cu tradiţii despre *schitul* de călugări ce a existat spre M. n. până pela 1805 [9]), amintit azi doar printr'o cruce de piatră şi cu legende frumoase despre Râul Doamnei şi satul Domneşti, despre Doamna Cârjoaia, *Silişte*, dealul Tudoran şi Valea Ţiganului, muntele Jupâneasa, despre izvoarele cu apă sărată ale Slănicului şi despre trecutul satului Domneşti şi amintiri în legătură cu stăpânirea mânăstirei Argeşului, în hrisoave din sec. XVII [10]) şi XVIII [11]), cu urme de biserici mai vechi [12]).

---

1) 1786 (Intr'un act e vorba de Petreşti).

2) Satele Dărmăneşti, Negreni, Tămăşeşti, Valea-Rizii, Valea Nandri şi cătunul *Caracăl* şi Zahareşti.

3) Iorga, *„Studii şi documente“* V.

4) 1654 (Intre boerii jurători e şi Şteful Post. Tămăşescul), 1658 (partea de moşie din Nandrea, pentru un cal bun).

5) 1720 (Şerban log. Ot Tămăşeşti), 1750 (Foiţă de împărţeală a moşiei lui lon ot Tămăşeşti de către părtaşii lui din hotarul Tămăşeştilor, i al Caracălului, i al Negrenilor).

6) Satele Domneşti şi Slănicul.

7) De unde s'a mutat dincoace, din pricina unei boale de ciumă—mai populându-se apoi, satul de dincoace, şi cu Ardeleni.

8) 1525. Radu vv. întăreşte jupâniţei Maria... Slănicul partea lui Lal.

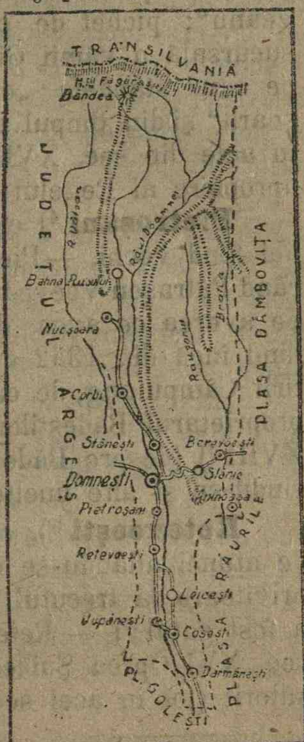
9) Unde se făcea şi târg.

10) 1665. Cartea lui Radu vodă Leon cu privire la gâlceava dintre mânăstirea Radu-Vodă şi mân. Argeşul, pentru satul Domnesti, când mân. Argeşul *rămâne de lege*; 1688, cartea de judecată prin care Radu-Vodă recunoaşte că *Domneşti e al mânăstirii Argeşului*.

11) 1714 (vorba de Domneşti).

12) Dureros că o inscripţie de pe una din bisericile actuale, din 1828 e aşa: „In zilele înălţatului împărat a toată Rusia Niculae Pavlovici şi al Mitropolitu lui Grigore“.

Jupâneşti, având un cătun alipit, *Păduretu*—cunoscut încă din sec. XV [1])—pe când avea aci proprietăţi bătrânul Mogoş şi în sec. XVI şi XVII, spunându-se într'un act dela Matei Basarab, de jupâneşti „cari au fost cnezi, cu òcinile lor încă mai dinainte vreme, din moşi strămoşi, din zilele bătrânului moş al Domnici mele Basarab voevod", cu urmaşi ai moşnenilor *Râmleni* de care se vorbeşte în inscripţia bisericii; cu amintiri despre Traian; cu cuvinte vechi, ca „*aùşu'*" (bărbat) şi „auşei"; cu amintiri şi legende despre *Jidovi* dela care au rămas cuvintele *Jidovìi* (de case), *Jidovie* (lucru uriaş) şi legende privitoare la localitatea „*Pietrele de jidovi*", în partea de vest a comunei şi în formă de troian de piatră sgurită (din giganţi cari s'au pietrificat); cu amintiri privitoare la uneltele de pedeapsă din trecut *grosul* şi *falanga* şi despre carantinele din vremea boalelor grozave de holeră şi de ciumă[2]); cu hrisoave vechi încă netraduse; cu biserică din prima jumătate a sec. XVIII, cu amintiri despre *scăunaşi* şi despre chipul cum a luat boerul Belu moşiile vecine; pomenit în acte vechi din sec. XVI[3]) şi al XVII[4]); cu arme din *epoca preistorică*, monede din timpul Romanilor şi arme mai vechi. (Pr. Bucurescu mi-a spus că o *sabie* din timpul lui Mihaiu



Harta plăşii Râul Doamnei
(clişeul din geografie)

1) Pr. Bucurescu mi-a prezentat un act din 6960 (1452) în care se vorbia de Jupâneşti şi de proprietăţile satului.

2) Carantine cari, înainte, se numiau *lăzăret*, de unde, poate, a rămas cuvântul *lăzăret*: „să-şi facă boala *lăzăretul* şi trece ea".

3) 1543. Radul voevod întăreşte stăpânirea Radului şi a lui Dragomir peste moşie în *Pădureţi*.

4) 1639. Cartea prin care Mateiu Basarab voevod liberează de *vecinie* satul şi pe moşnenii satului Jupâneşti de pe Râul Doamnei.

Viteazul a fost luată și adusă la P. Aninoșanu în Câmpulung).

Nucșoara, cu tradiții privitoare la trecutul său — sat plăeșesc pomenit în „Condica lui Constantin Brâncoveanu“; pichet de graniță și trecătoare peste munți, sucursală a vămii Giuvala; cu amintiri de pe timpul de pe când stâpânia „cinstita ocârmuire a plaiului Nucșoara“ și din timpul ultimelor lupte și retrageri; pomenit în acte din sec. XVII [1]) și XVIII-lea [2]) și cu castelul din apropiere al Regelui Ferdinand, la Bahna Rusului [3]).

Pietroșani [4]) cu *rămășițe preistorice* [5]), satele de aci fiind vechi, —Pietroșanii— cunoscut din veacul XVI când Pătrașcu Voevod dă (în 1557) sorei sale Maria hrisov pe averea ce avea dela Jupanița Maria, iar *Bădeștii* fiind încă din 1352 dăruit, prin hrisov domnesc, mânăstirii Câmpulung, de către Nicolae Al. Basarab care fusese proprietarul Bădeștilor [6]); cu acte din sec. XVII [7]) și al XVIII [8]) (despre Bădești și Dolofani) în Pietroșani găsindu-se și alte unelte preistorice [9]).

Retevoești [10]), cunoscut din sec. XVI [11]), din actele de atunci aflându-se că e mult mai vechiu, cu tradiții privitoare la trecutul său [12]) și la *Siliștea*, unde înainte a fost satul [13]) — Retevoești fiind locul unde a trăit în sec. XVI Oprea Șuiceanul a cărui fiică Stanca s'a căsătorit (tot în acel secol) cu Dima, feciorul lui Eftimie

---

1) 1690 Nucșoar(a) plas(a) lui vel vornic (Iorga, studii și doc. V, p. I. 358.
2) 1758 (Văt. Neculcea ot Nucșoară).
3) Nucșoara e alcătuită din satele: Nucșoara, Sboghițești, Secăturile și Slatina.
4) Satele Pietroșani, Bădești și Vărzăroia.
5) De aci răp. Crețulescu a găsit un frumos toporaș de serpentin, lustruit cu glafuri laterale, găsit la adâncime de un stânjen și mai bine.
6) Băjan, documente câmpulungene, p. 23: „Pentru că acest sat Groșani, cu rumâni, el a fost dat de moșie de strămoșie, *den descălecat* al sfintei biserici, dat de pomană, ca și *Bădeștii* de răposatul Nicolae Al. Voevod“.
7) 1642. Pietroșani moștenire a lui Tudoran Pitar.
8) Sfintei mânăstiri satul Bădești care „au fost domnesc“.
9) Silexuri cioplite, silexuri lustruite, cuțite sau răzuitoare de piatră sau os.
10) Satele Corbu, Gănești, Lăpușani, Leicești și Retevoești.
11) 1572 (Văsiu și Oprea din Rătivoești), 1578 (Simion Pitar ot Rătivoești).
12) C. Alexăndrescu crede că-și trage numele dela o veche familie venită din Transilvania—familie care'și păstrează și azi numele de Retevoiu.
13) Aci se văd ruine de case și de biserică, purtând numele de *Biserica veche*.

Pitarul din Brătieni, strămoşii istoricei familii Brătianu. Aci, urmele unei biserici ce fusese construită la anul 7024 (1516); amintiri despre boerul Scarlat Drugănescu care le-a construit falnica şi frumoasa biserică, în 1793— cu alte biserici vechi în Găneşti şi Lăpuşani şi pomenit şi în alte acte din sec. XVII[1]); cu legende în legătură cu numele satului *Leiceşti*—unde se păstrează la învăţătorul Şerbănescu, acte vechi, pe pergament — aci găsindu-se şi ruinele unei vestite fabrici de spirt a lui Paltineanu şi cruci istorice.

Stăneşti,[2]) care, mai înainte, a fost pe valea *Lupului*, unde se văd ruine —, cunoscută încă din sec. XV [3]) şi trăgându-şi numele dela primul proprietar Stănică, care a făcut moşia danie mânăstirei Negru-Vodă; cu legende despre începutul satului, dat pentru vitejie unui ostaş viteaz, despre pădurea *Schitu*[4]) şi despre ruinele de pe moşia Urianu; pomenit în acte vechi din sec. XVI[5]) şi XVII[6]) pe când satele Stăneşti şi Corşori erau supuse schelei Dragoslavele.

Ciumeşti[7]) cu legende despre trecutul satului unde înainte se îngropau *ciumaţii* din Piteşti şi de prin împrejurimi şi asupra altor localităţi (gârla Boala, ş. a.). satul Uliţeşti fiind, din acte, cunoscut din sec. XV[8]), iar Mărăcineni din secolul XVI[9]) şi al XVII[10]) cu biserica veche dela începutul sec. XIX.

Colibaşi,[11]) bogat în legende despre începutul satului Colibaşi —dela mai multe colibe aflate aci înainte de formarea satului—şi alte localităţi; cu istorica mă-

---

1) 1625 (Dragomir ot Răzvoeşti), 1614 (satul Rătivoeşti), 1642 (Sătenii din Găneşti).

2) Stăneşti format din satele Stăneşti, Pârâeşti şi Corbşori.

3) Iorga, studii şi doc. VI „Viaicul Stolnic ot Stăneşti".

4) Unde a fost un schit de călugări.

5) 1581 (moşie în Corşori); 1526 (moşie în Stăneşti).

6) 1654 Ion Iuzbaşa ot Corşor; 1661 Ion Stolnic ot Corşor.

7) Satele Ciumeşti, Gropeni, Mărăcineni şi Şărăreşti. Ciumeştii fiind satul profesorului N. Micescu—face parte din plasa Goleşti.

8) 1481 Io Mladi Basarab lui Roman, să-i fie ocină Uliţeşti.

9) 1525 Jupâniţa Maria, între altele „Mărăcineanii". 1526 In diata călugăriţei Magdalina: „Mărăcineni cu morile".

10) 1621 Mărăcineni: Ţigani... ce ţinu neşti *Române*. (Iorga, st. doc. XI: „neveste de români, ţărani neliberi".

11) Satele Colibaşi şi Vieroş.

năstire a Vieroşului[1]), ctitoria Goleştilor unde se odihnesc oasele lui Albul marele Clucer[2]), mort în lupta dela Jilişte —pildă de patriotizm— din satul Vieroşul, cu atâtea amintiri ale unui trecut glorios, Vierosul fiind localitatea unde au stat şi catane nemţeşti la începutul sec. XVIII şi pe unde a trecut şi Carol XII; pomenit apoi în acte vechi din sec. XVI[3]) şi XVII[4]) şi cu interesante tradiţii despre mânăstirea Vieroş „făcută de Negru-Vodă“, dealul *Gherman*, *Jidovi*, uriaşi, ş. a.

Davideşti[5]) socotită ca staţiune preistorică[6]) şi numită aşa dela primul locuitor David; pomenită în acte din sec. XVI, cu legende frumoase despre începutul satului (dela mătuşa cu cei trei feciori Aldea, Bogdan şi David, cari au dat fiinţă văii Bogdanilor, văii Aldii şi Davideştilor) şi cearta—pe timpul lui Neagoe Basarab—între Davideşti şi Brătuleşti[7]); cu multe acte de proprietate din sec. XVII[8]) şi al XVIII[9]) şi XIX[10]); cu încă alte multe acte interesante pela săteni şi cu o biserică veche din sec. XVIII-lea.

Goleşti,[11]) vechiu de tot, cunoscut din sec. XV—zidurile mari părăginite cari înconjoară vechile case cu

---

1) Şi bolniţa care servia de cimitir, o cişmea şi un sgheab de piatră sculptat cu flori—clădite în 1572—73, când fraţii Goleşti erau în culmea puterii lor. După cele aflate în unele acte se crede că acolo unde e mânăstirea a fost o biserică mai veche şi că pe locul aceleia Goleştii au zidit mânăstirea, în jum. sec- XVI-lea.

2) Cu frumoasa şi patriotica pisanie de pe piatra mormântală: „Numai eu n'am uitat pâinea şi sarea ce am mâncat-o şi singur mi-am pus capul meu pavăză pentru apărarea Domnului meu şi aşa m'am săvârşit“.

3) 1525 (dela Jupaniţa Maria), 1526 (în diata călugăriţei Magdalena) 1572 — 1590 (mărturie hotarnică scrisă în româneşte), 1572—73 (danie dela postelnicul Şerban). 1575 (se dau 5 aspri din vama domnească, mânăstirii Vieroş, fiindcă în ea se află moaştele lui Albul mare clucer).

4) 1632. Ocină dela Neacşa, fata lui Coman de în Veareş.

5) Satele Davideşti, Conţeşti de sus, Conţeşti de jos şi Corobeşti.

6) C. Moisil „Privire asupra antichităţilor preistorice în Buletinul comis. mon. istorice: „In Davideşti pe valea Hulubei s'a găsit un fragment de ciocan găurit de diorit.

7) Cărora le-a stricat Domuitorul satul, pentru o vină mare.

8) 1587 Dela Mihnea-voevod, întărind stăpânirea lui Neagoe şi a lui Radu peste moşie în Davideşti, pe nume *Lăticeasca*, hrisovul fiindu-mi arătat de fostul meu învăţător, azi decedat Mihai Ionescu.

9) 1664 Cartea lui Dragomir şi a lui frate-său Tudor pentru o livadă). 1670 pentru Conţeşti.

10) 1709 (6 boeri pentru moşia Davideşti a lui Barbu Merişescu) ş. a.

11) Satele Goleşti şi Valea-Boerească.

aleie, amintitoare de jertfă şi patriotism, fiind mărturii ce vorbesc de puternica familie a Goleştilor[1])—cu legende şi trecutul, destul de interesant —în legătură cu satul— al acestei familii: stăpânirea puternicului Stroe Leordeanu, care a clădit istorica biserică şi care, în 1656, primì în palatele din Goleşti, pe patriarchul Macarie al Antiohiei şi pe vestitul Paul de Alep; luptele pentru redeşteptarea naţională, cari avură în fruntea lor pe Goleşti încă dela începutul sec. XVIII[2]), amintiri despre luptele duse pentru libertate şi redeşteptare, de a doua ramură a Goleştilor din care se trase marele Ban Radu Golescu[3]), tatăl vestitului patriot şi culegător de proverbe Iordache Golescu şi al învăţatului Dinicu Golescu (*Const. Radovici din Goleşti),* care deschise acì pe un picior mai larg, şcoala tatălui său, cu profesori ca Eliade şi Aron Florian—, văduva lui Dinicu Golescu fiind aceea care, la 1866, oferià, cea dintâiu, ospăţ lui Carol I, înconjurată de fiii ei cari au fost «pildă clasică de patriotism, jertfă şi devotament». In foişorul caselor din Goleşti şedea, la 1821, Tudor Vladimirescu şi deacolo preumbla privirile peste tabăra sa; tot aci s'a făcut «mincinoasa fraternizare» şi Tudorin a fost prins de Greci. Multe legende vorbesc de trecutul Goleştilor şi de tabăra lui Tudor; apoi satul e pomenit în acte vechi din sec. XVI şi XVII.

Miceşti[4]) cu rămăşiţe *preistorice*[5]) şi alte urme ale trecutului: *Cetatea lui Mircea*, în partea de vest a comunei; cu legende frumoase despre trecutul satului pomenit şi în hrisoave încă din sec. XV când Vladis-

---

1) Ramură ieşită prin sec. XV din tulpina Craioveştilor ce-ar fi stăpânit pe-aici.

2) Când Tătarii au dat foc caselor, ca să arză cetele de catane ce erau în curte.

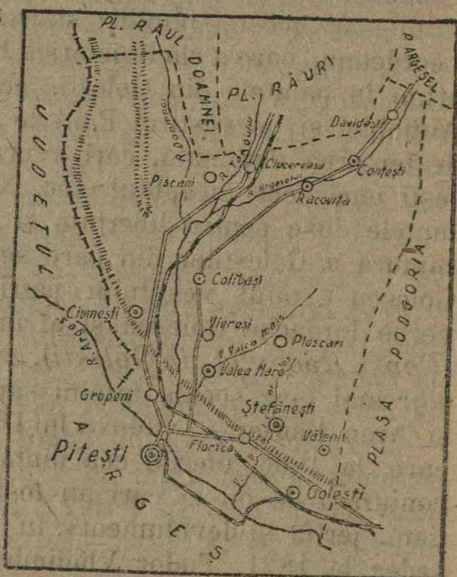
3) Care restaurează clădirile dela Goleşti, face un azil pentru săraci, un spital pentru bolnavi şi o şcoală — prima şcoală rurală în România (la sf. sec. XVIII).

4) Satele Miceşti, Budeasa, Purcăreni-Miceşti şi căt. Păuleasa.

5) După C. Moisil: Topoare şi ciocane de serpentină, diorit şi ofit, unele complect, altele numai în parte lustruite, găurite şi negăurite, câteva greutăţi de silex, de calcar şi de micaşişt, perforate sau nu, un fragment de armă de os, o amuletă de belemnită, o piatră de praştie şi un ciocan de calcar. Deasemenea cuţite şi alte obiecte de piatră, de cremene şi os.

lav Voevod a dat bătrânului Mogoş hrisov peste mai multe sate, între cari şi Miceşti[1]) şi când monaha Magdalina vorbeşte într'un act despre Miceşti.

Purcăreni,[2]) bogat în tradiţii şi amintiri privitoare la trecutul şi numele Purcărenilor, Piscanilor şi altor localităţi (Poiana Povernei), cu ruinele unei *cule*[3]) (la *Hula lui Colonelu*). Purcărenii fiind cunoscuţi dela începutul secolului XVIII, iar Piscanii din sec. XVI; cu alte multe acte vechi[5]), cu amintirile unui schit de călugăriţe (schitul *Pisculeşti*) ce a fost aci, în Piscani, şi cu biserici din sec. XVIII, în Purcăreni şi Piscani.



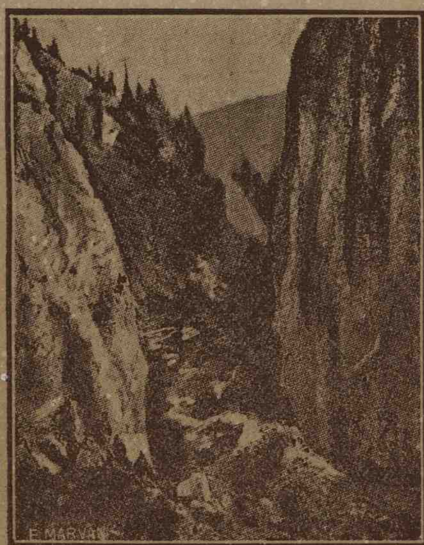
Harta plăşii Goleşti (clişeul din geografie)

Racoviţa,[6]) pomenit în acte din sec. XVI[7]), iar Mioveni din sec. XVIII (Mihalcea vel Stolnic) şi cu legende şi amintiri privitoare la trecutul satelor ce alcătuesc comuna şi la alte localităţi[8]): *Colina Mărgineanca* (zisă şi „*Piscul lilieci*“ cu ruine şi urmele unei vestite gospodării, Piscul *Gropile*[9]), *Valea Stânei*, *Clucereasa*, ş. a.; cu o *culă* frumoasă dela sfârşitul sec. XVIII[10]);

1) In 1455.
2) Satele: Purcăreni, Piscani, ...
3) Clădire ce servia ca cetate de apărare
4) 1576. Vlaicului Logofăt. stăpânire peste moşia din Piscani.
5) La familia locuitorului Tudor Piscanu se găsesc 4 documente vechi, pe piele de iepure.
6) Satele Racoviţa de jos, Mioveni, Racoviţa de sus, Valea-Stânei-Ţiţeşti şi Părăeşti.
7) 1576. Vlaicului logofăt stăpânire peste Racoviţa.
8) La Mioveni, e vorba şi de Robea Focănescu.
9) Dela gropile în cari dosiau aurul şi banii, pe timp de răsmiriţe.
10) In care boerii din localitate sau vecinătăţi, căutau refugiu pe timp de răsmiriţă sau de haiduci şi şedeau acolo până se potolia furia duşmanilor.



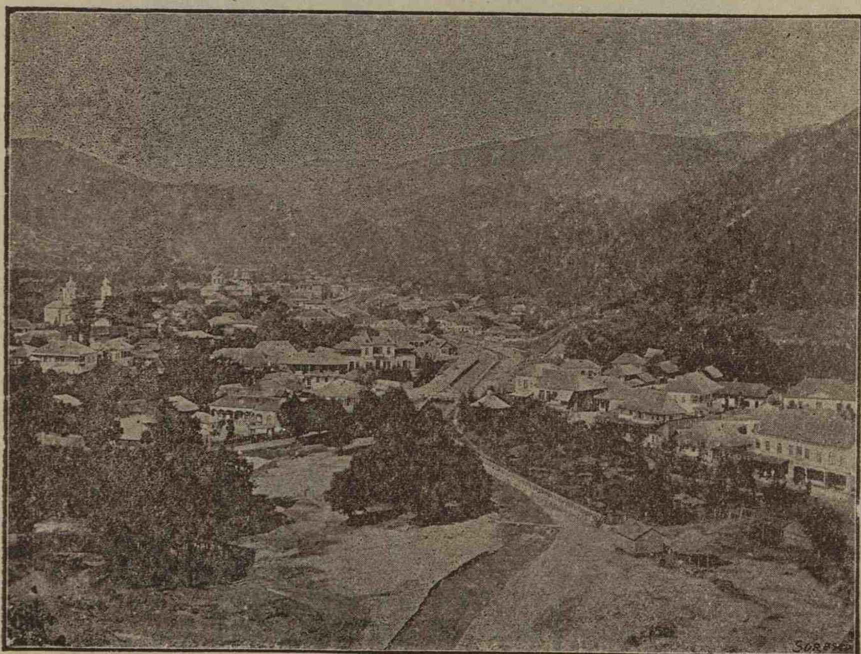
Vedere dntr'un sat
i



Defileul Dâmbovicioarei



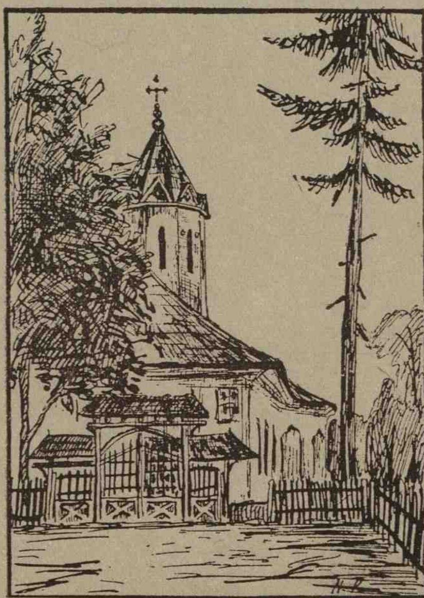
Cătunul Dâmbovicioara cu podul peste Valea Muerii și vederea Pietrei Craiului



Rucărul (înainte de război)



Port din partea de sud a Muscelului



O biserică din Muscel

cu nişte ruine de case mari pe propr. Brătianu, o cruce istorică (în lunca Miovenilor) şi cu o biserică din sec. XVIII-lea.

Ştefăneşti,[1]) care a fost dăruit mânăstirii Argeş de către Radu dela Afumaţi —satul fiind cunoscut încă din sec. XVI—, iar Isvoranii fiind cumpărat de Matei Basarab, cu vii, cu pivniţe, cu eleşteu şi dăruite mânăstirii din Câmpulung; bogat în amintiri despre locurile pe unde cei mai mulţi din Domni au petrecut şi au avut vii şi moşii, mai ales Mateiu Basarab şi Brâncoveanu[2]) «în vechime, la culesul viilor, dealul întreg din Coasta câmpului, dealungul Ştefăneştilor, Isvoranilor şi Vrăneştilor şi până în Leordeni, fiind numai cântece, jocuri şi veselie“; cu amintirea despre casele spătarului Golescu unde a poposit Carol XII-lea: cu locul istoric dela *Florica* unde mai înainte a fost proprietatea Basarabilor[3]) şi unde azi se odihnesc rămăşiţele celui mai mare Român; cu atâtea mărturii ale trecutului: urmele unui drum vechiu de tot, pe coasta numită *Domnia* (în căt. Isvorani), care mergeà până deasupra, unde a fost un castel; urmele zidăriei caselor mânăstirei Aninoasa în Isvorani; inscripţii vechi pe lespezile bisericii din Ştefăneşti şi pe zid; numeroase cruci istorice—dintre care una în piaţa din Tg. Dealului, cu sentinţă domnească scrisă pe ea şi servind ca semn de hotar[4]); casele lui Ioan C. Brătianu, în curtea cărora au fost adusă —cu mulţi ani înainte de războiul cel mare — biserica din satul lui Horia, cruci şi arme din trecut; frumosul cimitir în care odihnesc ostaşii români şi nemţi cari au pierit în războiul din 1916 — 1918, în luptele date aci[5]). Pomenit în acte vechi din sec. XVI[6]) şi XVII[7]) şi

---

1) Satele Florica, Isvorani, Stefăneşti şi Târgu-Dealului.

2) Urmele palatului lui Brâncoveanu se văd în Dealul Isvoranilor. La 1690, începu aci zidirea unor mari case, unde voevodul chiar locui în toamna anului de bucurie 1697 care-i aduse ştirea isbândei creştinilor, la Zenta.

3) Se găsesc aci urme de ziduri şi drumuri vestite.

4) Intre moşia oamenilor şi moşia ce a fost a M-tirei Argeşul.

5) Dela el ramânând numeroase amintiri, cum şi dela ocupaţie, la Florica fiind, timp de 2 ani, comandantura etapei 282.

6) Intr'unul din 1572 fiind vorba de stăpânire peste un Român anume Stan din Ştefăneşti, iar în altul fiind vorba de *înfrăţire*: „Frăţia era legată a-

în *cărţi de blestem* şi având credinţe interesante: Ştefăneştii, crezând că valea lor e apărată de orice rău, de sfântul Nichita care şi-ar aveà osemintele aci.

Valea-Mare[1]) (pl. Goleşti), având numeroase mărturii ale trecutului: locurile unde mai înainte Piteştenii ascundeau comorile; legende asupra satelor ce alcătuesc comuna şi a diferitelor localităţi (*Ploscaru*, *Enculeşti*, Valea *Bucii*[2]); un schit vechiu —fost de maici[3])— în ruină, în Valea mare; o biserică istorică —biserica schitu de piatră din sec. XVII[4]); ruinele *schitului Vărgăluiu*, dărâmat acum 180 ani şi ale unui *alt schit* ce a fost în cătunul Valea-Popii; *Valul* (un *dul* de pământ ca de 40 m. paralel cu Piteştii) purtând numele de *Ghemelia* şi servind oraşului ca punct de apărare pe vremuri de nevoi; biserică veche în Enculeşti, dela sfârşitul sec. XVIII; numeroase cruci, multe monede vechi găsite în albia gârlei Valea-mare; cu isvoare de apă care conţine oxid de fier şi aramă şi având satele pomenite în mai multe acte din sec. XVII-lea.

Văleni (pl. Goleşti)[5]), satele de aci fiind vechi de peste 400 de ani, cu legende frumoase şi pomenite în acte din sec. XVII[6]), cu biserici vechi[7]), cu urmele unui *schit* de călugări (având biserica ridicată de Goleşti), în partea de Nord a Vălenilor, în localitatea *La schit* şi cu numeroase cruci cari au inscripţii vechi[8]).

---

nume pe o vânzare de moşie, spre a împiedicà orice revendicaţie din partea rudelor—de fapt era o simplă vânzare, în formă de frăţie", N. Iorga. Intr'altul din 1568. Petru Şchiopul, Vlaicului logofăt, o vie la Isvorani.

7) In 1633. Se întăreşte o delniţă în Isvorani cu formula sacramentală a *înfrăţirei*. 1647 E vorba de o vie din Isvorani şi de o înfrăţire făcută în zilele lui Alex. Voevod fiul lui Mihnea Voevod.

1) Satele Valea-Mare, Enculeşti, Ploscaru.

2) Cu apa vindecătoare care adună aci multă lume pe timpul sărb. *Isvorul tămăduirei*.

3) Fost filială a schitului dela Nămăeşti. Azi la acest schit e cimitir. Urmele chiliilor se găsesc acoperite de pământ.

4) Clădită de Şerban Cantacuzino si la acest schit fiind urme de chili în partea stângă a bisericii.

5) Satele Văleni şi Ciocăneşti.

6) 1616: zapis al lui Stan Mitibun, la mâna Cârstii.

7) Cea din Văleni clădită de egumenul dela Radu-Vodă cu Dumnealui Iorga Judeţul ot Câmpulung, în 1733; iar cea din Ciocăneşti amintind şi urmele unei biserici mai vechi — de peste 400 ani.

8) Din 7235, la colţul uliţei peste drum de Zărnescu; din 7173. lângă drum în dreptul bisericei Văleni din timpul lui Radu Leon; din 7183, lângă Ştefan

Beleţi[1]) cunoscută din sec. XVI, de pe timpul lui Petru-Vodă Cercel şi pomenită în acte din sec. XVI, (ocolniţa satului) XVII[2]) şi XVIII[3]); cu legende frumoase despre Jidovi, Tătari şi Negru-Vodă şi cu multe cruci vechi[4]) şi urmele unei biserici vechi în Negreşti, Beleţi fiind satul unde a stat, la sfârşitul sec. XVI şi la începutul sec. XVII, vestitul *Stoica vataf de Beleţi* din care s'a tras *Nicodim Beleţeanu*, egumen al mânăstirei Câmpulung (1632—762), om ager şi cu calităţi superioare care a redat mânăstirei vechea ei splendoare, după ce fusese distrusă.

Beleţii au interesante tradiţii, în legătură cu rămăşiţele preistorice şi oasele de animale vechi şi monede antice şi păstrează dureroase amintiri din vremea ocupaţiei germane când populaţia de aci a fost jefuită, iar notarul Ioan Rădulescu, care s'a împotrivit acestor jafuri, a fost ucis.

Călineşti[5]) coprinzând „satul Lucăi vistierul" lui Brâncoveanu, localitate veche, pe aci având stăpânire încă din sec. XVI vestiţii boeri Călineşti. Are frumoase amintiri şi legende cu privire la: origina numelui cătunului *Sgârâieţi*, dealului *Slatineanca*, *Slemnea*, dealul *Ciohodaru*, *Ghemelia*, *Leordeanca*, legende şi amintiri cu privire la casele boereşti din gura vâlcelei Călianului, ale boerilor Călineşti şi cocoanei Stanca Isvoranca a Călineştilor care punea coarne la Ţigani şi care a luat o parte de moşie dela Ţigăneşti; despre *făcliile de*

Sofronie, de pe timpul lui Duca-Vodă; din 7165, dela via lui Nae G. Iorgulescu, din timpul lui Radu Leon; la propr. lui Apostol Gheorghiu; din 7178 pe valea Borcii din timpul lui Antonie Vodă; de pe timpul lui Constantin Voevod la poarta casei lui Ghiţă Crăciun din Ciocăneşti; din 7171, la via lui C. Rădulescu şi încă o *cruce* ridicată de un *Turc creştinat.*

1) Satele Beleţi, Sgripceşti, Negreşti şi căt. Albutele—plasa Podgoria.

2) 1623, Rada fata lui Vintilă de Belet; 1621, Iarciu i Dumitru, i Tatul, i Lăudat, feciorii Stoichii vătaful de Beleţi, vând partea lor de ocină, cu rumâni, cu tot, cât se vor afla.... „E vorba şi de nişte rumâni ce au fost fugiţi mai dinainte la Moldova şi acum au venit; 1623, Popa Andrei din Beleţi.

3) 7229 (Stan Pârcălabul ot Beleţi), 1794 (Drumul Mocanilor, ce-i zic al Negreştilor).

4) Una din timpul lui Brâncoveanu, în Negreşti, alta, din timpul lui Nicolae Mavrocordat în Beleţi (la Radu Manea) şi alta, mult mai veche, în dreptul lui Ilie Popescu (Beleţi).

5) Satele Turculeşti, Viţicheşti şi Valea Călineşti.

corn dela moartea Cocoanii şi amintiri despre chipul cum au robit Turcii satul Viţicheşti într'o zi de Paşti — când a scăpat numai un Român — Crăciun, vestit de o cioară. E pomenit în acte vechi din secolului XVII[1]), XVIII[2]) şi XIX[3]); cu o biserică veche reclădită pe o alta mai veche, având pietre mormintale cu pisanii şterse de vechimea anilor, cu cruci, monumente şi urme vii ale luptelor din 1916 — 918 şi cu spitalul „Regele Carol I".

Ciulniţa[4])—cu rămăşiţe preistorice[5]) şi cu amintiri vechi despre începutul satelor Ciulniţa şi Budişteni şi despre *Podul piuliţei* şi cu altele mai noui când se numia Ciulniţa-Eustadiade în cinstea proprietarului care a dat viaţă satului, ajutându-l în toate împrejurările şi făcându-i şcoală, biserică şi primărie; cu ruine şi urme istorice ale schiturilor Budişteni[6]) şi Cotroceni — pe dealul Merişescu —, vechi de sute de ani; satul Budişteni fiind pomenit în acte vechi din sec. XVII[7]) şi al XIX[8]), cu muzeul de adevărată artă românească al bunului român d. Puiu Anghelescu — cu odoare de mare preţ din trecutul nostru — şi cu o biserică veche în Ciulniţa (dela începutul sec. XIX).

Dobreşti,[9]) cunoscută din acte încă din sec. XVI[10]).

---

1) 7207 (1699), «Viile dela Viţicheşti». E vorba şi de *părăsişti*; 1693, întâmplându-se tatei moarte la Călineşti la «satul Lucăi vistierul».

2) 1794. «boerii Călineşti»; 1761, Jalbă pentru Sărdăreasa, Mincul Călinistul. 1709 (carte de danie a lui Constantin Ştirbei vel Ban către Luca vistier, E vorba şi de „o moară în cupe" şi de un făcău de moară). 1767 (Moşie dată danie de vistierul Luca).

3) 1809. E vorba de o *ocolniţă*, în care se scrie între altele: „urmează hotarul spre miazăzi drept la locul unde a fost mărul pitulat la care loc *a primit Gheorghe Ceauş traista cu pământ* şi a mărturisit că acolo a fost mărul pitulat".

4) Satele Ciulniţa, Prundeni, Budişteni şi Glodu. La Budişteni sau găsit topoare.

5) La Budişteni s'au găsit topoare de piatră lustruită, unele găurite, altele negăurite, dintre cari două sunt azi în muzeul gimnaziului din Tg.-Jiu.

6) Fondat de Ştefan Cantacuzino (fost Stanciul logofătul din Budişteni, înainte de 1685).

7) „Vasile ot Budişteni".

8) Grigore Ghica aşază la orânduiala boerinaşilor mazili pe Ion şi pe fratesău Mareş feciorii lui Iordache ot Budişteni sud Muscel.

9) Satele Fureşti, Dobreşti şi Schitu.

10) 1525. Radu Voevod întăreşte Jupâniţei Maria —între altele— satul Dobreşti. 1594. Mihail Voevod, pentru partea de moşie a lui Bragă şi Pătru din Fureşti.

cu legende frumoase asupra întemeierii satului (dela Negru-Vodă), cu urmele unui *şanţ* (la prunii Chirului) care ar fi fost *loc de apărare* în timpul năvălirii barbarilor, cu *câteva movile* de cari poporul spune că-s de pe timpul Tătarilor[1]), cu *Piscul Cornetului* (unde ar fi fost monument tătăresc), *Piscu Turcului* (unde a fost tăiat de Turci ispravnicul Colfescu din Găeşti); cu frumoase legende şi amintiri despre satul Fureşti, mărit mai târziu, pe timpul zaverii, cu Olteni, cari s'au aşezat mai întâi în deal la Pruni şi apoi s'au coborât devale; cu legende despre valea *Cetăţii;* Dobreştii fiind cu amintiri legate de *schitul*[2]) azi biserică — pomenit şi în alte acte vechi din sec. XVIII-lea[3]).

Glâmbocel zis şi *Biserica nouă*, cunoscut înainte sub numele de Chiţeasca, iar acum numit aşa după valea *Glâmbocului* ce vine din Dâmboviţa; cu amintiri despre: trecutul lui —mai ales din timpul zaverii— când lumea sta prin păduri — despre gârla *Şipoaia* cu ape bune de leac, şi cu amintiri şi mai vechi, satul Chiteşti fiind cunoscut din acte încă din sec. XVII[4]); cu urme de *schit* în Scoiceşti (fostul schit Budişteni, şi cu şcoală veche (dela 1821).

Gorgan,[5]) localitate cunoscută din vechime, moşia Gorgan fiind proprietatea lui Constantin Brâncoveanu a cărui fiică Domniţa Bălaşa a lăsat ca, din venitul acestei moşii (şi al altor 12), să se vină în ajutorul luminării naţiei sale[6]) şi omenirii suferinde, pomenit în acte vechi din sec. XVII[7]) şi XVIII[8])—multe acte şi documente re-

---

1) Pe dealul satului (propr. fostă Coridali).

2) Intr'o diată din 1826: „la schitul Dobreşti am dat mai dinainte danie stânjeni 20 dela mine".

3) 1709: între boeri „Radu Cercel ot Dobreşti"; 1721: „lângă hotarul Dobreştilor".

4) Ca „moşnean" Mateiu Stolnicul *Chiţescu* cedează lui Radu Golescu parte din satul Chiţeşti căpătat dela moşul Varlaam din Ţigăneşti.

5) Satele Gorganu de jos şi Drăghiceşti.

6) Destină averea pentru aziluri de scăpătaţi, ajutor pentru fetele sărace şi orfane şi o şcoală de învăţătură pentru candidaţii de preoţi [V. Brezoianu, Vechile Instituţii ale ţării].

7) 1669 O vie în dealul Gorganului care este în *Piscul Gorunului*, 1687: două răzoare de vie în dealul Gorganilor, 1690: pentru o vie în dealul Gorganilor...

8) 1794 - «la salcia albă unde a fost stupina lui Popii Nicolae drept la *troian*, prin mijlocul bălţii Căpriorului»; 1794: alegere şi hotărnicie.

feritoare la nenumăratele cumpărături de vii în dealul Gorganilor aflându-se în documentele aşezămintelor brâncoveneşti[1]; cu o biserică veche din secolul XVII în satul Drăghiceşti şi cu o alta tot veche, pe deal.

Leordeni,[2]) satul de origină al lui Leca spătarul din Leordeni (înainte de 1633) şi al vestitului Stroe Leordeanul, moştenitorul bogăţiei Goleştilor „un vechiu stâlp al ţării şi un duşman neîmpăcat al Cantacuzinilor"; locul unde a trăit Istratie (ginerele lui Nicolae Vodă Pătraşcu) care pieri din porunca lui Mihnea vodă cel rău —Leordenii fiind al doilea rând de Goleşti (din veacul XVII-lea încoace— şi dela Leordeni rămânând vestitele clădiri cari au ars de curând şi acum se reclădesc sub îngrijirea familiei d-lui Al. Lahovari, ginerele marelui patriot şi învăţat N. Creţulescu din boerii[3]) cari au strălucit pe timpul domniei lui Brâncoveanu şi cărora li-se întărise stăpânirea asupra Leordenilor în 1666; cu ruinele în Leordenii de jos, ale unei biserici clădită în 1600 şi cu altă biserică veche dela începutul secolului XIX; cu amintiri frumoase şi cu acte vechi din sec. XVII[4]) şi XVIII[5]) şi cu amintiri că pe aci a trecut Carol XII al Suediei după lupta dela Pultava; cu amintiri despre faptele de adevărat Român, săvârşite în mijlocul ţăranilor, de învăţatul şi *doctorul* Nicolae Creţulescu (care ajută pe tot nevoiaşul, *gratuit*, cu sfaturi şi leacuri vindecătoare) şi cu însemnate odoare şi obiecte de adevărată artă naţională, alesături şi cusături, cu motive

---

[1]) V. Drăghiceanu. Buletinul comisiunii monumentelor istorice, an. IV, p. 94.

[2]) Satele Leordeni, Băila (Pietroasa), Cârciumăreşti, Prundu (Moara Mocăneşti).

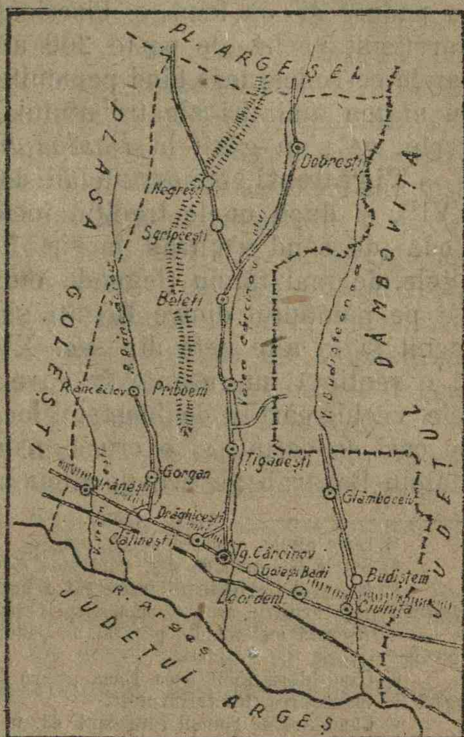
[3]) Coborâtori din Casta Basarabilor din care se trăgea Creţulescu prin Dobromir Marele ban al Craiovei din a doua jumătate a sec. XVI şi fratele său Gheorghe Logofătul, bunicul Doamnei Stanca, soţia lui Mihai Viteazul. O nepoată de fiu a vestitului Stroe Leordeanu, Safta Leordeanu, se căsătorise cu Radu Creţulescu, logofăt mare pe timpul lui Mihnea III 1658 — 1659 şi începătorul mai cunoscut al marei familii care-şi trăgea numele dela satul Creţuleşti din Argeş. Safta Leordeanu a adus ca zestre Creţuleştilor satul Leordeni. Se vede şi azi lângă scara de intrare a casei celei vechi o piatră foarte roasă de pe care se spune că se urcà Stroe Leordeanu, pe cal.

[4]) 1613. E vorba de moşia Leordenilor „aceşti boeri şi megiaşi: deci ne-au strâns pre noi pre toţi împrejurenii den sus şi den jos. 1633. Leca spatarul din Leordeni iartă de rumânie pe nişte săteni.

[5]) 1767. E vorba de pestelnicul Nicolae Leordeanu.

curat româneşti, colectate de buna Româncă, D-na Ana Al. Lahovari--fiica lui Nicolae Creţulescu.

Priboeni, cu frumoase legende şi amintiri despre trecutul Priboenilor, — dela Negru-Vodă —, despre Depărteni şi Funieri, Albuteni, Sămăileni, Cislă, Mircea ciobănaşul (leg. Piscul lui Mircea), Ştefan-Vodă (Dealul Portarului), Căpcăuni, Netoţi, Uriaşi şi Jidovi, Pitici, Lacul fără fund, Mircea ciobanul, Zavera-a mare, Turcii şi Muscali, Ţepeş, Mihai-Viteazu, Tudorin, redute muscăleşti, Nemţi şi Greci, Marcoş-Paşa şi Crivăţul, Piscul Spoelilor, Cuza Vodă, Alexandru Ghica, drumul lui Călin robul, biserica muscălească, ş. a., cunoscut în acte vechi din secolul XVI din timpul lui Petru Vodă Cercel şi Alexandru Vodă Mircea[1]) şi din sec. XVII[2]) şi XVIII[3]) cu urme de tranşeie făcute aci, în ultimul războiu, când se cântau viersurile aduse dela munţii căzuţi în mâna duşmanului:



Harta plăşii Podgdria (clişeul din geografie)

Arde-v'ar focu tranşei:
De trei ani muncim la voi
Şi-acum vă surpaţi pe noi!

---

1) Intăreşte stăpânirea lui Stan şi a fiului său Şerbu peste părţile ce au cumpărat în Priboeni.

2) 1695. Pomenit vadul *Sămdila*; în 1687. E vorba de Stanciul Priboianul.

3) 1700. Constantin Brâncoveanul întăreşte stăpânirea peste satul Cotroceni; 1796 (Diaconul George ot Briboeni fratele popii lui Dumitru.

şi cu urme de animale vechi[1]) şi unelte preistorice cum şi cu monede vechi de pe timpul Romanilor şi Dacilor, găsite în pământul său.

Râncăciov[2]), localitate veche cunoscută încă din secolul XV[3]), cu frumoase legende despre întemeierea mânăstirei Râncăciov (ca o mulţumire pentru isbăvirea de Turci) şi despre alte localităţi, cu falnica mânăstire şi urmele chiliilor cu urmele unei mânăstiri şi mai vechi, în pădure şi cu încă o bisericuţă veche de lemn, în Cârstieni, veche de peste 200 ani[4]). — Râncăciovul şi satele ce-l alcătuesc fiind pomenite în sec. XVI[5]) şi XVII[6]) cu atâtea amintiri ale trecutului şi cu oase de animale vechi, ce s'au găsit la *Dealul Jidova*.

Ţigăneşti, cunoscută în documente încă din sec. XVI[7]), şi după unele tradiţii, încă din timpul lui Negru-Vodă (de când s'a tras moşia lui Ţigănilă), iar după altele, de mai târziu (legenda cu ţiganul domnesc omorât pe pământul dintre Bogaţi şi Ţigăneşti). Satul e pomenit şi în alte acte din sec. XVII[8]) şi XVIII[9]), având şi o sentinţă interesantă în care se pomenesc toate actele vechi, cărţile de blestem, localităţile şi pământurile pe cari se certau şi o cruce frumoasă din timpul lui Mateiu-Basarab pe urmele alteia pomenită într'un hrisov

---

1) Intre altele, o măsea de elefant.

2) Satele Gorganu de sus, Râncăciov şi Cârstieni.

3) Hrisovul lui Radu cel mare către mânăstirea Râncăciov pentru moşia Cârstieni şi în hrisovul acordat mânăstirei Dobroeşti (de Cârstian) din 1498.

4) Aşezată mai înainte pe deal, în pădure şi mutată unde e azi, de frica Turcilor.

5) Când, după 1559, popa Toma „trecù (din Ardeal) la Munteni şi se călugări la mânăstirea Râncăciovului".

6) Când Arsene Şoimul căpitanul dă, în adiata sa, ca întemeietor al mânăstirei Râncăciov, pe care, se vede, a restaurat-o el la 1653, spunând, între altele: *„las ....taleri 300 să trimită în ţara tătărească să scot robi câţi să vor putea"*. 7199 (1697) Adeturile mânăstirilor (zapis către Tudor Rătescu pentru partea de moşie din Cârstieni: 1702 (vad înfundat pe apa Râncăciovului): 1700 *„mila de sare"* pentru mânăstirea Râncăciov.

7) Hrisovul lui Alexandru-Vodă, lui Vlaicu Cluceru şi surorii lui Chera, satul Ţigăneşti, bătrână şi dreaptă ocină a lor.... „a adunat buni oameni bătrâni şi din sus şi din jos: *150 megieşi şi 15 popi"*: 1578. Ştefan log. ot Ţigăneşti (unde e vorba de Vlădeşti, Coteşti, Retevoeşti şi Mihăeşti); 1577, se întăreşte stăpânirea Jupânesei Chera peste satul Ţigăneşti; 1585, stăpânirea mânăstirei Aninoasa peste Ţigăneşti, dăruiţi de Jupâneasa Chera.

8) 1680, dela Şerban-Vodă către moşii Ţigăneşti; 1692, Varlaam călugărul ot Ţigăneşti.

9) Vasile Ceauşu ot Ţigăneşti.

din 1623); legende despre unele localităţi şi despre Jidovi şi culele de bani şi oase de animale vechi în pământul Ţigăneştilor....

Târgu-Cârcinov [1]) — unele din satele ce o alcătuesc fiind cunoscute de mult: Topolovenii, din sec. XV, iar Goleşti-Badi din sec. XVI, în legătură cu stăpânirea Baraţilor din Câmpulung cari aveau vii aci, unde încă din sec. XVI au ridicat cruci falnice pe dealuri cu inscripţii latine; cu legendele frumoase despre diferitele dealuri şi localităţi (*Valea Tătarului, Fântâna lui Marchidon*); cu amintiri despre trecerea pe aci, în 1712, a lui Carol al XII şi, în 1821, a lui Tudor Vladimirescu care spânzură aci mai mulţi panduri plecaţi după furtişaguri [2]) şi despre epidemiile dela 1832 când a fost carantină la Topoloveni. Satele sunt pomenite în acte vechi din sec. XVI [3]), XVII [4]) şi XVIII [5]); cu bogate amintiri legate de bisericile vechi: cea din Goleşti-Badi din 1753 zidită ca *schit* de călugării Greci cari stăpâniau proprietatea Nuciteanca pendinte de mânăstirea Nucet şi cu ruini de case şi chilii în apropiere— şi cea din Topoloveni zidită în 1706 de Jupan *Gheorghe Topolove* (Gheorghe dela Ianina); cu foarte multe cruci cu inscripţii vechi şi cu un frumos local ridicat cooperaţiei pe timpul când, în mişcarea aceasta, erau gânduri *curate* pentru înălţarea săteanului.

Vrăneşti, cu legende despre trecutul satului şi amintiri frumoase în jurul schitului vechiu *Lacul Negri*, reedificat în sec. XVIII; cu cruci istorice şi pomenit în acte din sec. XVII [6]); cu frumoase amintiri de pe timpul

---

1) Satele Cârcinov, Inurile, Topoloveni, Gol.-Badi, Glâmbocel şi Cârciumăreşti.

2) Spre deosebire de aceia de azi, cărora le place să se asemene cu Tudor, oamenii noui, cari însă socotesc o cinste să-şi îngroaşe rândurile cu «panduri» de felul acelora pe care-i spânzură Tudor.

3) 7010 (1502) Hrisovul lui Radu-Vodă, care spune că moşia Topoloveni e făcută danie mânăstirei Nucet de Vlad-Vodă cel mare.

4) 1687 Hrisovul lui Şerban Cantacuzino în care se vorbeşte de plângerea egumenului bărăţiei din Câmpulung împotriva lui Mihnea feciorul Vlaicului din Bogăteşti care a vândut nişte vii din dealul Topolovenilor.

5) 1731 Pentru mila de sare a sfintei mânăstiri Nucetul şi pentru vinăriciul ot Topoloveni; 1794, Mincu Topoloveanul; 1796, Mihail Topoloveanul.

6) In diata căpitanului Arsenie Şoimul: „mai las sfintei mânăstiri, afară de alte zestri ce i-am dat, moşii, rumâni, ţigani şi viile meale dela Vrăneşti..... viile meale dela Vrăneşti din Capul Piscului, cu două drahniţe de moşie, iar pe Dan *rumânu* dela Vrăneşti l-am iertat cu toţi feciorii lui, pentru sufletul meu“.

lui Mateiu-Basarab și Brâncoveanu când — pe vremea culesului viilor — dealul întreg dela Coasta-Câmpului, dealungul Ștefăneștilor, Isvoranilor, Vrăneștilor și până 'n Leordeni erau numai chiote, jocuri și veselie și cu modeste cruci, înălțate în cinstea celor căzuți în luptele de aci, în ultimul războiu.

După ce am arătat împărțirea administrativă după vremuri, cum și alipirile și deslipirile în decursul timpurilor, am căutat ca, acolo, unde, în legătură cu satul a fost un voevod sau chiar un fecior de ispravă — să istorisesc din viața lui—spre a-l cunoaște sătenii și orășenii și localitățile unde s'au dat luptele în 1916 și spre a-l da pildă generațiilor viitoare. Am arătat și ce au suferit comunele în timpul ocupației germane când se cânta cu foc:

Sărmană inima mea,
Cum se scaldă 'n voie rea!
La dușmani tot li-se pare
Că nu se scaldă mai tare!

Arză-i focul de dușmani
De Unguri și de Germani
C'au vin't în țară la noi:
Ei, o mie și noi, doi!

și, în descrierea comunelor, am folosit programul Ministerului de Interne și al D-lui Gâdei—mărindu-l sau micșorându-l, față cu starea de azi și cu schimbările întâmplate dela 1903 până în prezent, vorbind și despre:

Actele vechi, zapisele, ocolnițe, sineturi. Pe lângă cele publicate în diferitele lucrări sau aflate în colecțiile ce se pomenesc aci, am folosit și alte acte ce am găsit pela moșnegi, pela învățători și pela preoți și din cari aș aveà mult mai multe azi—dacă nu mi-se prăpădiau în timpul războiului și refugiului din 1916.

Acte de acestea, mai ales pergamente, sunt multe și, înainte de a se veni cu legea actuală a judecătoriilor de ocoale — când sătenii au fost chemați cu acte să-și arăte drepturile de codevălmași și când mare parte din moșnegi le-au ars și le-au aruncat pe foc, socotindu-le drept *cărți de blestem* — actele acestea au fost și mai multe și... de mare însemnătate sunt ele pentru a cunoaște

trecutul neamului, pentru limba veche, curată şi înţeleaptă, pentru obiceiurile şi curăţia de moravuri ce oglindesc, pentru monedele şi *arta heraldică* ce ne descoperă, pentru starea economică şi culturală pe atunci, ele fiind icoana vie a vremilor prin cari a trecut mult încercatul nostru popor.

Am căutat să trec —unde am putut— şi *crucile vechi* ce am găsit, cu inscripţiile lor—multe, multe şi frumoase şi interesante prin evlavia trecutului ce ne înfăţişează, prin chipul cum sunt lucrate ele şi pisania lor cât şi prin vechimea lor—în Muscel păstrându-se cum am arătat mai sus, chiar cea mai veche din pietrele scrise în limba latină, în 1300, pe mormântul contelui Laurenţiu de Longo-Campo şi cea mai veche din pietrele scrise în limba slavonă: pe mormântul lui Nicolae Alexandru Başarab, din 1364.

Am socotit nemerit să vorbesc: despre *oasele de animale vechi* şi alte mărturi ce interesează pe paleontologi şi pentru cari învăţatul profesor universitar D-l Profesor Dr. I. Simionescu a făcut, odată, un apel călduros la toţi învăţătorii din ţară să i trimeată ce au găsit prin satele lor; despre *uneltele preistorice*, multe şi de preţ şi de mare însemnătate pentru cercetările archeologice şi preistorice—şi de spre *monedele vechi*, găsite la noi, unele fiind de pe timpul Romanilor şi chiar mai vechi.

II. Am vorbit despre *hotare, pământ şi ape*, arătându-le, la fiecare sat, cu deamănuntul cu toate numirile şi cu toate legendele—descriind, la locul cuvenit, pe apa cea mai mare Argeşul cum şi pe afluenţii săi cei mai mari Dâmboviţa şi Râul Doamnei (care adună apele Râul Târgului cu Argeşel, Bratia şi Bughea) şi cei mai mici. Am ţinut să se treacă toate numirile chiar ale celor mai mici pâraie, deluleţe, vălcele şi locuri izolate cu atât mai mult cu cât se găsesc şi săteni cari nu le cunosc şi le ştiu mai bine bătrânii şi copiii cari păzesc vitele, pe dealuri şi pe văi.

Necunoscute în dicţionarele geografice, eu totuşi le-am socotit de mare însemnătate ca nume, ca legendă

(fiecare deal, vale, apă, loc izolat având-şi legenda lui) şi ca poziţie: numai într'o singură localitate găseşti sute de nume vechi şi interesante şi aproape necunoscute.

Am descris, pe cât am putut, frumuseţile negrăite ale Muscelului, felul pământului, solul şi subsolul arătând, unde am putut, construcţia geologică — în sânul pământului fiind atâtea bogăţii: aur, lignit, grafit, sare, piatră de var, ape minerale, piatră de construcţie —produsă de formaţiunile cretacee şi terţiare ale pământului—ş. a., zilnic descoperindu-se comori nebănuite. Deasemenea, *clima* localităţii.

Am trecut, la fiecare comună, sat şi cătun *harta*, indicând pe ea, pe cât mi-a fost posibil, dealurile şi văile, şcoala şi biserica, primăria, infirmeria, locurile istorice şi monumentele, căutând ca şi pe această cale să se ţie cât mai trează conştiinţa naţională.

O mare greşală o găsesc în faptul că nu se cunoaşte în satele şi —uneori— în oraşele noastre, harta judeţului şi a plăşii şi, mai ales, *harta comunei* din care face parte cetăţeanul. Ca Revizor şcolar, am cerut, încă din 1914, învăţătorilor, s'o lucreze —aşa cum vor putea— şi s'o afişeze pe peretele clasei.

III. Am vorbit despre *întindere şi populaţiune*, la fiecare plasă şi comună, arătând âtât cătunele după împărţirea oficială de azi, cum şi pe cele mai vechi cum sunt cunoscute de săteni [1]) arătând şi ce înrâurire au avut alipirile şi deslipirile de comune.

Apoi, populaţiunea şi împărţirea ei pe sex, vârstă, naţionalitate [2]) şi religie, ocupaţia principală; populaţia ce a avut pe vremuri, numărul caselor pe cătune şi numărul membrilor, naşterile şi morţile pe un număr de ani, creşterea naturală a populaţiunii, căsătoriile, oamenii cari trăesc necununaţi, divorţuri, căsătorii cu dis-

---

1) Din unele acte dovedindu-se că, în vechime, unele din ele erau sate însemnate.

2) Aci la Muscel ne-a cam ferit Dumnezeu de streini. Au început să vie doară de când cu «oamenii noui».

pensă de vârstă; locuitori veniţi din alte părţi, ori plecaţi, efectul imigrărilor şi emigrărilor.

IV. Despre *partea economică*, am vorbit la fiecare comună, sat şi cătun, arătând proprietatea şi origina ei, proprietarii mari, mici, mijlocii, obştii—cum sûnt şi cum au fost pe vremuri; averea indiviză, oameni clasificaţi de pe pământul pe care-l au, unităţile de măsură[1] întrebuinţate, nòua clasificare în legătură cu împroprietăririle făcute după războiu, ocolniţele ce posedă sătenii —indicând şi cel dintâiu moş dela care se trage satul sau de pe atunci decând *se funiau* moşiile, or se *înfrăţiau* oamenii pe ele; samsarii advocăţeşti, pământurile comunale şi obşteşti cotropite, ş. a.

Apoi, învoelile agricole cu istoricul lor — arătând împrejurările prin care au trecut ţăranii dela 1864 încoa; numele celor embaticari[2], al celor împroprietăriţi în diferite timpuri, familiile cari au stăpânit pământul cu cari au fost împroprietărite şi câte l-au înstreinat, sătenii cari nu au deloc pământ de cultură şi crima ce o fac aceia cari făgăduesc oamenilor lucruri cari, ştiu bine, că nu se pot da. Obiceiurile de a se duce la muncă, în alte părţi ale ţării: boalele dobândite şi paguba morală. Unele greşeli făcute cu împroprietărirea[3].

Am vorbit despre venitul proprietăţii, pe hectar, în anii buni, mediocri, răi; măsura şi pricinile pentru care se fac vânzările de pământuri arendările, venitul proprietăţii zidite şi preţul pământului: din vatra satului, din luncă, pe coastă, în pădure. Proprietăţile statului, ale judeţului, ale comunelor şi numărul caselor din piatră, cărămidă, ş. a.

Agricultura: locul arabil, locuri sterpe, felul în care se face asolamentul şi rotaţia, speciile ce se cultivă, varietăţi de cereale, felul culturii ogoarelor, îngrăşămintea, cantitatea şi întrebuinţarea; maşini agricole,

---

1) In special *dramul*, la munţi, şi ce anume întindere are în anumite sate.

2) Două feluri de embaticari.

3) S'au dat, s. e., întinderi mari la ţigani, lăutari sau rudari cari sunt şi mai ticăloşi, după împroprietărire, că nu-şi cultivă pământul şi răspund când sunt întrebaţi:

— Am înat, mă, pământ, să dau la toţi ţiganii mei să facă câte-o sobă.

întovărăşiri. Felul cum se păstrează productele, magazii, pătule, coşare; stricăciunile pricinuite semănăturilor, asigurări; oameni aduşi pentru munca câmpului, or muncitori streini, traiul lor; plata zilelor de muncă cu braţele, cu vitele, hrana muncitorilor; preţul de închiriere al vitelor; zilele în cari nu se lucrează, pricinile, arătând dacă —atunci când nu e sărbătoare şi se face clacă— pricina este tocmai cel chemat să combată sărbătorile păgâneşti, fiindcă are nevoie să speculeze, pe această cale, munca săteanului.

Grădinărie. Am vorbit despre cultura zarzavaturilor în judeţ şi în fiecare comună. Naţionalitatea arendaşilor şi grădinarilor şi grădinăriile, mai ales cele din Podgoria, Goleşti, Clucereasa, Ţiţeşti, Coteşti şi Godeni; grădinile dimprejurul caselor sătenilor şi îngrijirea lor; producţiunile la h. a., înainte şi după războiu.

Am vobit despre *pomii roditori şi livezile de pruni* pe cari se pune atâta preţ în Muscel — pomii roditori fiind totdeodată, podoaba scumpă a caselor româneşti. Intinderea livezilor de pruni şi producţiunea ţuicii, consumaţia. Industrializarea fructelor, uscătoriile [1]), aşa de multe şi răspândite în Muscel; pepinierile înfiinţate spre a răspândi gustul practic al arboriculturei printre ţărani şi a introduce cele mai bune varietăţi streine potrivite cu clima şi pământul ţării, selecţionând şi înmulţind cele mai bune varietăţi indigene.

La *cultura viei* s'a arătat suprafaţa şi producţia lor, vorbind despre sulfatarea viei, culesul, fabricarea vinului şi calitatea lui, tescovina, producţia la h. a. S'a vorbit despre însemnătatea viilor din Podgoria, în trecut, voevozii chiar (ca Mateiu Basarab şi Brâncoveanu) având locuinţe acì, pe vremea când, la cules, toate dealurile dela Coasta-câmpului pânăla Leordeni, răsunau de cântece şi chiote de veselie.

Vorbind despre *întinderea pădurilor judeţului* şi ale fiecărei comune s'a arătat esenţa arborului ce cu-

---

[1]) Şi pentru care a lucrat atâta răposatul Dr. chimist Maximilian Popovici şi învăţătorul N. Adamescu care a făcut studii în Bosnia.

prind munţii şi frumuseţea lor ei fiind foarte des cântaţi în viersurile noastre populare:

. . . .
—Du-te, trenule, mai tare
Unde-i tabăra mai mare
Şi regimentul vărsat,
Că-acolo-i puiu' lăsat!

Du-te, tren, să mi-l găseşti
Adu-l în Schitu-Goleşti,
Adu-l, trenule, mai iute,
Să mi-l apropii de munte
Că-are mândruţe mai multe!

vârfurile înalte ale munţilor fiind în deobşte pleşuve şi vegetaţia forestieră fiind înlocuită cu păşuni situate la 1800 m. altitudine — pădurile începând după regiunea păşunilor, cu pinul, moliftul, iar, sub 1000 m., bradul şi fagul cari acoperă spaţii mai întinse — după care, când înălţimea e mai mică, fagul devine mai rar, iar stejarul se îndeseşte, abia în fundul văilor mai găsind fagul amestecat cu carpen. S'a arătat esenţa pădurilor de pe dealuri şi chipul cum îşi procură lemnele ţăranii, mijloace de exploatare (drumuri, decouville, funiculare); s'a vorbit despre despădurirea în chip barbar, care a provocat torenţii mai ales pe cei din Berevoeştii-Ungureni[1]), Slănic (Valea-Satului), Coteşti (Valea Morei), Bădenii-Ungureni (com. Stoeneşti, torentul Pârâul mic); Vlădeşti (torentul Valea mică) şi Poeniţa (Goleasca şi Ulita).

La cultura plantelor textile (inul şi cânipa), am arătat proporţia în care se cultivă, pentru sămânţă şi pentru fuior; felul culturii şi felul topitului şi lucratului. Am vorbit despre plantele *oleaginoase*.

La păşunat şi creşterea vitelor, am arătat întinderea culturilor de nutreţ artificial şi a păşunelor, izlazurile şi suferinţele îndurate din pricina lipsei lor, numărul animalelor, înainte de războiu şi după războiu şi împărţirea lor după proprietar şi după specii — cum şi numărul sătenilor cari nu au vite.

Se va arăta cum şi dacă, cu taurii de reproducţie, s'a ajuns sau nu la scopul urmărit. S'a vorbit despre

[1]) Unde pământurile surpate se numesc *iude*.

îngrijirea—aşa de neglijată, în multe părţi, a vitelor şi despre chinuirea animalelor—scoţând în relief pe sătenii cari le îngrijesc cum trebue şi nu le chinuesc. S'a vorbit despre *păsunat* şi frumoasele obiceiuri ale păstorilor, despre *răvăşit*, despre industria laptelui, despre societăţile de lăptărie şi despre abundenţa din trecut în brânză şi lapte când era aşa de mult că se *făceà mămăliga cu lapte, în loc de apă*. S'a vorbit şi despre asigurările de vite, aşa de rare; despre boalele vitelor şi mortalitatea lor. S'a vorbit despre *stupi* şi despre prisăcile vestite, mierea şi ceara din vechime, pomenite în atâtea hrisoave vechi şi scrisori domneşti[1]) din timpul când Românii lăsând coarnele plugului găseau în ocupaţiunea cu creşterea albinelor, la uşa lor o băgăţie fără multă strădanie şi cheltuială. S'a arătat îngrijirea ce se dă stupilor şi măsura în care se cultivă cu stupii primitivi şi cei sistematici, cum şi calitatea mierei şi cerei ce se mai produce azi.

De asemenea s'a vorbit despre *gândacii de mătase* întinderea culturii dudului; măsura şi chipul în care se cultivă.

S'a vorbit şi despre *vânaturile* ce se găsesc prin pădurile sau prin luncile satelor; soiurile de pasări şi tot felul de animale sălbatice: patrupede, carnivore, rozătoare, pachiderme, etc. La descrierea *lacurilor, bălţilor şi gârlelor* ce se găsesc în fiecare sat s'a arătat întrebuinţarea lor în industrie, cum şi calităţile de peşte ce au, cu uneltele şi chipul cum se scoate şi exploatează peştele. Deasemenea s'a vorbit despre legendele lor.

S'a vorbit despre *industrii*: lemnele de construcţie, varul gras, cimentul; industrii extractive, piatra de construcţie (centrul Albeşti) şi exploatarea, lignit, exploatarea, în vechime, a *aurului* care se găseşte astăzi pe Valea Făgeţelului, Valea lui Vintilă şi Valea Bădeanca

[1]) 1508 Mihnea voevod şi domn al întregei ţări a Ungro-Vlahiei, dă ştire judeţului şi celor 12 pârgari din Braşov... *„de lucrul cerii, că or decâtă ceară aţi avea nevoie domniavoastră... să ştiţi că ceară e destulă gata la Câmpulung.* „Astfel, oricâtă v'ar trebui domnieivoastre şi ori pentru cât, domniavoastră să vă trimeteţi oameni la Câmpulung *şi să încarce ceara. Şi de nimic să nu vă temeţi*"... (Bogdan).

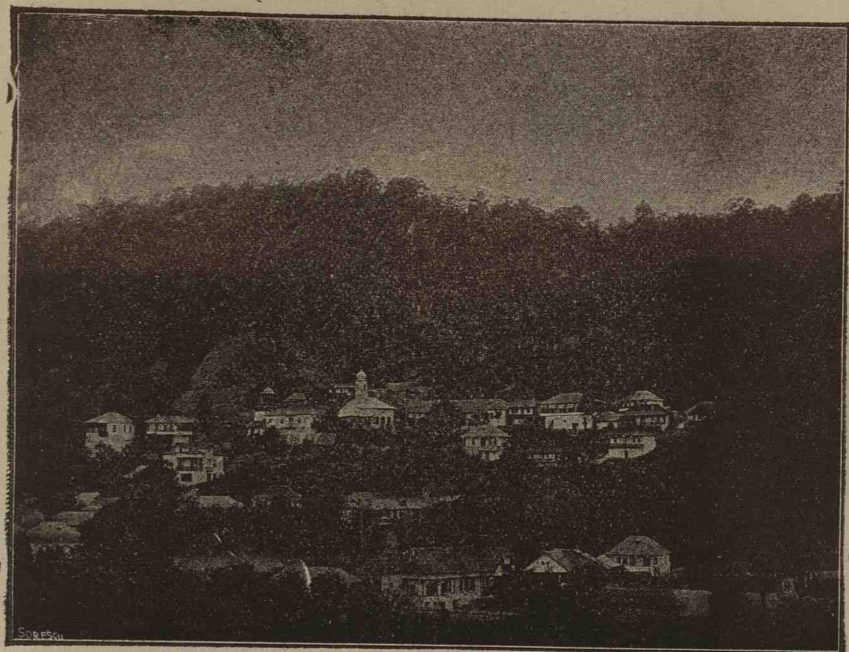


Port din Podgoria (Muscel)



O familie din Corbi

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

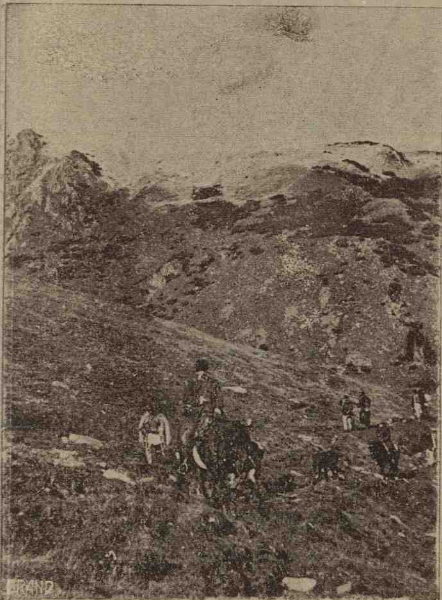


Nămăeștii înainte de război



M. S. Regele Ferdinand la vânătoare pe muntele Plăișoru

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



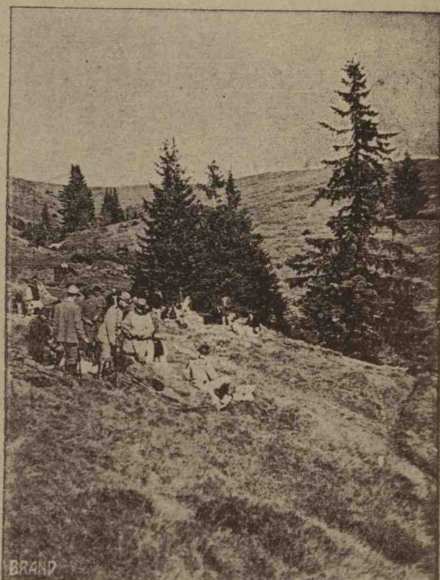
Vârful Dara, vedere din Poiana



Colţii Berbii pe râul Doamnei



M. S. Regele Ferdinand cu suita pe muntele Seţu



M. S. Regele Ferdinand cu suita pe muntele Seţu lângă Bahna Rusului

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

din Stoeneşti şi care se culegeà altădată din aluviunile Argeşului, Argeşelului şi Dâmboviţei[1]) — şi decând au rămas numeroasele numiri de localităţi: *Aurării, Rudării, La Rudării*[2]), ce ne arată cât de întinsă a fost exploatarea aurului de pe râurile noastre[3]), pe atunci când fiecare din rudarii însărcinaţi cu alegerea aurului erà obligat să dea Domnitorului o lingură de fluturi de aur—iar în multe aurării s'au găsit drugi şi bucăţi de aur.

Am vorbit despre *fabrici*: cea de hârtie ce existà şi pela 1643 şi alte fabrici arătând producţia, proprietarii, lucrătorii şi plata lor. Proporţia lucrătorilor streini faţă de Români şi beneficiile date de fabrici înainte şi după războiu, cum şi deosebitele ramuri de industrie ale Muscelenilor, mai ales *olăria*. S'a arătat numărul meseriaşilor şi felul lor, din fiecare sat.

S'a vorbit, în special, despre *industria casnică*, renumită prin ţăsăturile şi broderiile naţionale cari —mai ales cum se găsesc azi în păstrarea unor vechi familii— ne arată că îndeletnicirile acestea erau mai numeroase şi călăuzite de un mare interes estetic; iar felul cum ţes, cos şi brodează sătencele din Muscel dovedind două lucruri deodată: gustul ales şi priceperea desăvârşită a Româncelor cari execută lucruri admirabile cu o minunată armonie de colori şi reminiscenţa unei culturi şi unei industrii cu vază care a avut loc mai dinainte vreme.

Am arătat, în fiecare sat, portul bărbaţilor şi femeilor — mai ales că e deosebit în diferitele părţi ale Muscelului. De unde în Corbi e, în majoritate, portul din Ardeal, în sud-estul Muscelului şi în partea de nord e un port cu motive curat româneşti, iar în sud-vestul judeţului

---

1) Acum vre-o 20 ani, serviciul minelor, făcând, întâmplător, câteva spălături, a găsit, la Gemenea, o terasă de 50 km. între Dâmboviţa şi Argeşel, care este auriferă, pe ţărmii ambelor râuri şi se urcă în unele puncte la aproape 60 m. deasupra nivelului apei. Deasupra platoului se văd urme de vechi săpături. Spălăturile destul de sumare au dat aproape 6 grame în *paillete* la metrul cub de nisip. (Buletinul comisiunei expoziţiei universale din Paris, 1900).

2) Ruda, Rudărita, Rudeana, etc.

3) Mărimea bucăţilor de aur variind dela fluturi mici pânăla pepite cât o nucă.

ţine să se albăstrească, lumea începând să introducă stămburi şi putregaiuri streine. Frumos şi mândru e adevăratul port românesc observat, mai ales, la târguri când, „cu fota strânsă în jurul trupului, cu altiţele albe ca zăpada, îuflorate cu fluturi şi arnici, cu maramele învrăstate cu şabace atârnând de pe cap până în călcâie, pe coadele de păr lăsate pe spate“ „muntencele“ păşesc sănătos şi mândru ca nişte zeiţe coborâte de pe vre un Olimp. Au crescut ca brazii, în seninătatea aerului curat al culmilor, în singurătatea munţilor măreţi, în preajma codrilor sălbatici şi, totuş nu, par nici *cum a nu fi la locul lor printre orăşence* [1]).

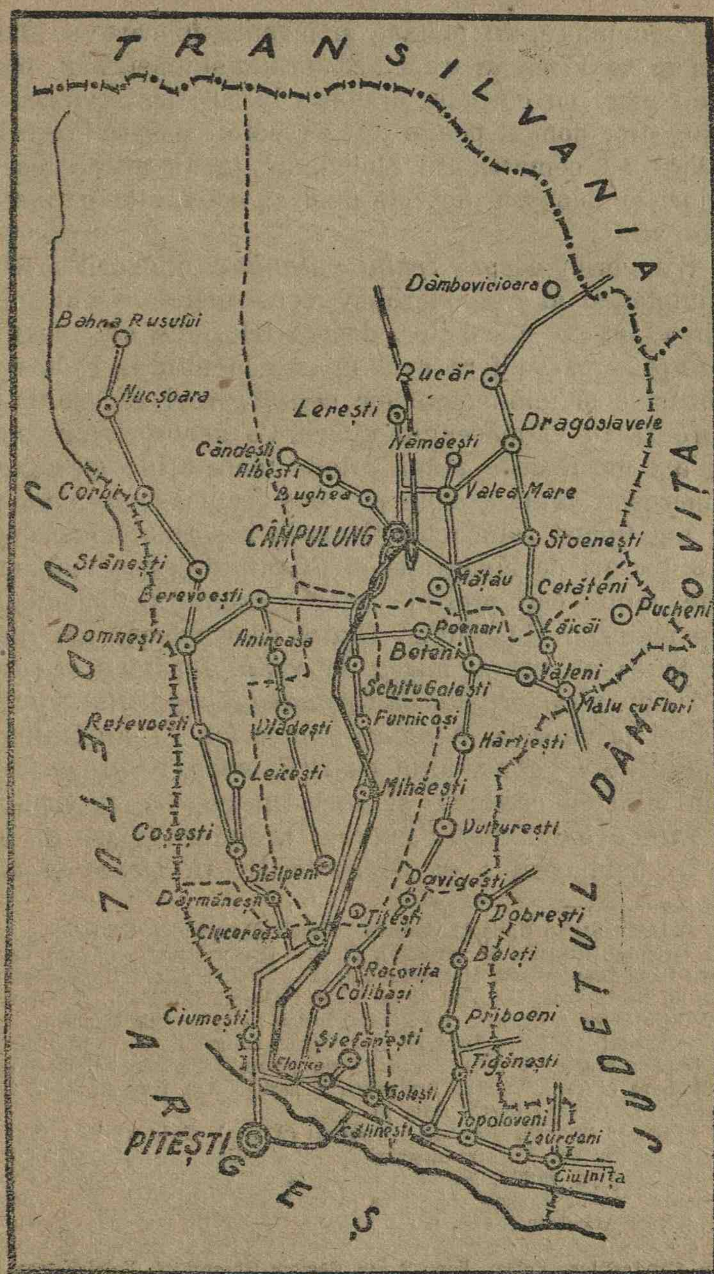
Am vorbit despre *morile* şi *fierăstraele, râjniţele, pivele* şi *dârstele* din comună; felul cum lucrează, producţia, oondiţia în care sătenii îşi macină productele. Când am vorbit *despre mijloacele şi căile de comunicaţie* şi de transport, am arătat starea lor în fiecare sat, starea şanţurilor şi a podurilor de peste ape, gările vecine şi transporturile până acolo; folosul din cărauşie, zilele de prestaţie şi obiceiurile rele ale unora din cei însărcinaţi cu executarea şoselelor.

S'a vorbit despre *comerciul* ce se exercită în fiecare sat, arătându-se comercianţii pe naţionalitate — în Muscel având mândria că aproape toţi sunt Români —; preţul cerealelor, specula cu cerealele, prăvăliile aflate în comună, câreiumile, băuturile ce se importă şi exportă, cantitatea lor. S'a arătat şi paguba mare ce se aduce, prin cârciumi, moralului tineretului care n'are, în cele mai multe sate, o casă anume pentru petreceri curate, întruniri, teatru sătesc şi conferinţe.

S'a vorbit despre comerciul cu lapte de vacă şi oaie, de brânzeturi, stâne şi funcţionarea lor; comerciul cu lâna oilor, cu ouăle, cu piei, cu fuior de cânepă, cu

---

1) *C. D. Anghel*, zile de sărbătoare, în „Flacăra“ urmând: „Pentru o zi târgul e al lor. Dela un cap la altul, îl umplu cu strălucirea multicoloră a hainelor lor de sărbătoare, cu rostul înţelept al vorbei şi al purtării lor şi, după ce lasă în mâna negustorilor limbuţi o bună parte a muncii lor de peste an, se împrăştie iar prin văgăunile Carpaţilor noştri, s'afundă prin desişul codrilor şi-şi reiau viaţa de aprigă muncă şi de nevoi nepotolite, alcătuind acolo sus, rezerva veşnic nesecată a neamului nostru“.



Harta județului Muscel cu căile de comunicație *(Clișeu din geografie)*

ceară, cu miere, cu mătase şi măsura în care se face acum şi se făcea în trecut. S'a arătat şi măsura în care ţăranii aduc cu căruţele anumite lucruri spre vânzare: olărie, şiţă, doniţe, poame... şi s'a vorbit despre târgurile de vite şi comercianţii ambulanţi (geambaşi), despre bâlciuri şi foloasele lor, ele fiind şi adevărate *expoziţii ţărăneşti*.

S'a vorbit despre *traiul sătenilor*, numărul şi felul locuinţeler şi al gospodăriilor, construcţia caselor, îngrijirea lor şi a curţilor, despre feluritele *obiceiuri* şi *credinţe* — cari diferă dela un sat la altul — şi despre frumoasele şi minunatele lor *cântece* cari se pierd pe fiecare zi, în vălmăşeagul uitării. Ce nenorocit mă simt că n'am darul de a puteà prinde toate ariile lor aşa de dumnezeeşti! Sunt aşa de multe şi frumoase acestea, că, deşi am tipărit până acum Comorile poporului muscelean în 13 lucrări de etnografie şi literatură, totuş mai sunt multe, multe cari prezintă interes estetic şi filologic, pe toate plaiurile Muscelului. Dintre cele culese, am încă netipărite: un volum întreg de *vrăji, farmece şi desfaceri*, un altul privitor la *Cromatica poporului român*, un altul privitor la *boalele oamenilor şi animalelor*, un altul de *legende*, altul cu *litii, snoave şi poveşti* şi un altul de *cântece şi descântece* ale poporului: I. *Cântece bătrâneşti:* Istorice [1]), superstiţioase şi solare [2]), haiduceşti [3]) şi domestice [4]), II. *Doine şi alte*

---

[1]) Domn Ştefan Opriş (2 variante), Manole (2 variante), Cântecul ginerelui (4 variante), Românâş (4 variante), Plevina, Doicin bolnavul (3 var.), Vartici (2 var.) Banu Brâncoveanu, Marcos-Paşa (2 var.), Mică ciobănaş (Mircea-ciobănaş), fratele lui Negru-Vodă, Dobrişan (2 var.) Miu Sglombiu (Zlombiu), (2 variante), Mezer-Craiu (3 var.), Cântecul lui Mihaiu, Ipsilant şi Gheorghe haiducul.

[2]) Feciorii lui Costandinaş împărat, Coconu' crescut de mama pădurii, Dunăre, Dunăre, Scorpie (2 var.), Scorpia (2 var.), Mam' Călugăriţa. Şarpele (5 var.), Iana-Sânziana (4 var.), Voinea, Trei surori la flori (3 var), Ivan Iorgovan, Mierliţa şi Sturzul (2 var.) Lie-Ciocârlie (5 vsr).

[3]) Cernea (2 var.), Otânceală (Potâncu) (2 var.), Badu (Badiu) (6 var.) Novac şi feciorul său, La Liva-cârşmăriţa, Toma Dalimoş, (3 var.), Cătănuţă (4 var.), Stoian popă vechiu, Tanislav, Corbea (4 var.). Radu lu Anghel (3 var.), Burulean şi Arambaşa, Burulean, Chira (4 var.), Petre haiducul, Miu haiducul 4 var, Voinea-Arambaşa 2 var., Căpitan Radu din Groşi, Codreanu, Moţoiu-Moţoiaş, domn din Făgăraş, Marcu viteazu 2 var., Stanciu al Bratului 2 var., In dreptu Cândeştilor, Fulga, Jianu 2 var. Căpitan Gheorghiţă, Voinicu înecat în Olt, Voinea şi Grecu.

[4]) Tudorel 4 var., Gealat-Costea 4 var., Ilincuţa Şandrului 3 var., Gheorghe

cântece: de dragoste (279 cântece), voinicești (87 cântece), străinătate, jale, mustrare și blestem, (154 cântece), cătănie (57 cântece), satirice (27 bucăți) ș. a. III. Cântece la nunți (13 cântece), III. Colinde, ùrete, pluguşor [1], și IV. Strigăte 'n joc.

In partea III-a sunt descântecele [2]) cari oglindesc psihologia poporului.

Am trecut la locul cuvenit, îngrijirea caselor, mobilierul lor, oleaburi de prin curte și cum se țin și, în legătura cu munca și traiul sătenilor, am trecut mulțimea de *sărbători păgânești*, cu obiceiurile și credințele legate de ele și aflate în fiecare sat [3]).

Când am vorbit de *hrană*, am arătat, în marginile putinței, felul și cantitatea de hrană cum și în ce măsură știu unele femei să facă pâine și să gătească bucate — în aceasta țărancele fiind mult înapoiate, cum înapoiați sunt sătenii noștri, în mare majoritate, în privința chipului cum îngrijesc de *curățenia corpului*, băile fiind întrebuințate rar, în casă, iar băile populare fiind așa de rare: cunosc una în Câmpulung și una în Țițești (Nu știu dacă aceasta din urmă își are adevărata ei întrebuințare).

In ce privește rentabilitatea unei gospodării de sătean fruntaș, mijlocaș și codaș, cum și în privința a-

---

Ardeleanu 2 var., Milea 3 var., Barbu 2 var., Moșneagu' 3 var., Rădița 2 var., Voinicel Oleag (Olea) 4 var., Olea bogatu, Iencea Săbiencea 3 var. Două surățele, Isvoranu 2 var., Bogatu și săracu, Marin dela Slatina, (3 var.) ș. a.

1) Colinde de Crăciun (8 variante), colind de voinic, (6 var.), colind de fată, 2 var., colind de vânător, colind de casă, 3 var., florile-s dalbe, colind de copil, ùrete, plugușorul, volăretul, Malanca.

2) Descântece de *a boală*, àbubă, *albeată*, (6 var.), *amorțirea capului, amorțivea mâinilor, amorțirea mâinilor și picioarelor, aplecate*, (6 var.), *aprindere din rachiu, apucate*, 3 var., *argint viu*, 2 var., *babițe*, 2 var., *beție, blândă. boală câinească, boală lumească, bobi, brâncă*, 14 var., *buba*, 4 var., *bubă la inimă*, 2 var., *bube dulci*, 8 var., *buba lacului, buboaie, cârtița*, 2 var., *cel pierit, chelie, cuțit*, 6 var., *cuțit în cap, deochiul* 22 var., *din dăvânt*, 3 var., *fărâmătură*, 2 var., *foc viu, friguri*, 3 var., *gălbenare*, 2 var., *gâlci*, 8 var., *din iele*, 3 var., *de 'ntâmpinat, întors, isbitură, izdat, izina, judecată, încuiere, junghiu*, 8 var., *lipitură, lingoare, lup, mana la vite, mâncătură*, 9 var., *mătrice*, 7 var., *moleți, muma pădurii*, 7 var., *năbușală*, 4 var., *năjit*, 5 variante, *năjit și sfulgerat din iele, nevăstuică*, 2 var., *obrinteală*, 7 var., *păducel, pârleală, pecingine, d'ăi răi, rânză*, 4 var., *râie*, 2 var., *roșață*, 2 var., *șarpe*, 12 var., *scrântitură, sfulgerături și săgetături, smeoaică, soare sec*, 8 var., *sperietură*, 2 var., *strâns*, 8 var., *troană, talan, urcior, zăpăceală*, ș. a.

3) A se vedea și ale mele: *Sărbătorile poporului*, editate de Academia română.

facerilor comerciale şi industriale, am căutat ca, în lucrarea mea, să se oglindească adevărata stare de lucruri din sat. Am dat budgetul a trei familii, în cele mai mici amănunte, ele fiind icoana vie a traiului şi a vieţei ţăranului şi, în unele părţi: ce şi cât anume mănâncă în fiecare zi?

Am arătat în ce loc se găseşte *capitalul şi creditul* la ţărani şi cu ce dobândă iau bani dela particulari; istoricul băncilor populare din sat, din judeţ şi al federalelor.

S'a arătat dacă banca şi cooperativa şi federala căreia aparţin şi-au păstrat caracterul dela început, caracterul de societate economică—culturală, cum erau pe timpul când Marele Haret le-a ajutat şi încurajat, pe când erau conduse de oameni închinaţi binelui aproapelui, fără a speculà banul şi sufletul ţăranului; ori s'au transformat, în multe părţi, în *citadele politice* ale unor oameni fără suflet cari vor ca, prin bănci de speculă şi îmbogăţire a conducătorilor, să aducă şi în ţara noastră iadul din Rusia.

S'a vorbit despre intermediarii cari se plătesc pentru a se acordà împrumuturi. S'a arătat bilanţul băncilor şi cooperativelor în primii ani, la 1904 şi înainte de războiu; pricinile datoriilor.

Cum sunt privite impozitele? Se acordă păsuiri *pentru cinsturi şi bacşişuri date perceptorilor?* S'a arătat dacă se plătesc, peste ce scrie în chitanţă, sume la taxele pe ţuică şi dacă perceptorii se poartă blând cu sătenii, ori barbar.

S'a trecut bugetul de venituri şi cheltueli al fiecărei comune pe trei ani (1900—901—înainte de a se desfiinţà acsizele), înainte de războiu şi cel actual.

V. La **Administraţie şi justiţie,** am arătat cum se execută cele mai multe legi—în mare parte din comune dovedind *că nu legile sunt pricina că satele merg rău şi sătenii n'au încredere în ele, ci faptul că ei nu le cunosc şi că din această pricină şi a slujbaşilor răi, nu li-se aplică, or se aplică cu părtinire, iar controlul nu se face cum trebue;* fiind deci

nevoie nu de legi noui, *ci de lumină, cât mai multă lumină şi de oameni aleşi şi de caracter şi desbrăcaţi de interese personale* — în aplicarea acestor legi.

Am arătat dacă comunele au localuri de primărie: cum se ţin şi cum se ţine archiva; cum, în unele comune, aproape toate serviciile pe cari autorităţile le datoresc sătenilor se fac în schimbul unei plăţi osebite de leafa ce are slujbaşul; cum cel care „nu mişcă din urechi" nu e ascultat, ori e făcut să aştepte până se lipseşte... şi acei slujbaşi nu sunt numai dintre „ciocoi", ci tot dintre ţăranii cari, de cele mai multe ori, fac gură mai mare pentru *drepturi*.

Am vorbit despre oborul comunal, *ispaşa*, globirile; despre abuzurile cu zilele de prestaţie; *iluminatul* comunei, paza ei; apucăturile jandarmilor: am arătat pe aceia cari sunt cinstiţi.

Am vorbit despre alegerile de primar, despre judecăţile sătenilor şi despre foloasele pe cari le-a adus noua lege a judecătoriilor de ocoale. Pentru unele comune, am cules date, dela judecătorii şi tribunale, spre a dovedì proporţia condamnărilor, pentru feluritele pricini şi moralitatea oamenilor. Furturi, omoruri, falşuri. Străgănirile la judecată, cu anii, de pierd oamenii încrederea. Deosebirea între judecătoriile de azi şi judecătoriile comunale. Puţina însemnătate pe care unii magistraţi o dau jurământului.

Am vorbit despre *jecmănirea ce o fac unii slujbaşi mai mici pela judecătorii* când scot còpii, or fac acte, uneori sub ochii şefului; despre avorturi şi pruncucideri.

Am descris şi *juriile de împăciuire* cari luaseră fiinţă în Muscel.

VI. La descrierea **stării morale, culturale şi sociale,** am vorbit despre cultul religios, descriind mănăstirile, bisericile şi schiturile; parohiile şi bisericile cari le aparţin.

Am vorbit despre starea lor şi a crucilor; istoricul, pisanii de pe ele şi de pe pietrele mormintelor. Mişcarea culturală legată de biserică, plata preoţilor, venitul epi-

trahilului. Primeşte preotul ce-i dă omul, şi ce e în regulament, ori cere mai mult, de 10 — 20 de ori, plată mai mare „după valută“?

Am arătat dacă cer preoţii plată numai dela oamenii bogaţi, ori şi dela săraci. Unde am găsit preoţi cari au făcut şi servicii gratuite, la săraci, am întocmit un tablou de cei ajutaţi. Am arătat ce anume taxe se iau şi dacă sunt *preoţi cari nu pleacă cu mortul din casa săracului până nu li-se pun anumite sume în mână*, chiar dacă mortul e sărac; dacă sunt preoţi cari se îmbată, înjură, jură strâmb, umblă în procese drepte ori nedrepte, apucă pământ strein, sunt pricinaşi, ş. a. şi am arătat întrucât, în unele sate, din pricina preotului [1]) şi a faptului că religia e înţeleasă pe dos, a rămas în picioare credinţa ce a dat naştere cântecului ce culminează în

Nu e, finică, păcat,
Că naşu-tău e bogat:
Are naşu-tău parale
Şi dă la popi sărindare
Şi mai câte-o leturghie,
Tot ca finica să vie.

or

Ai tocat or n'ai tocat
Ştiu că banii mi-ai păpat.

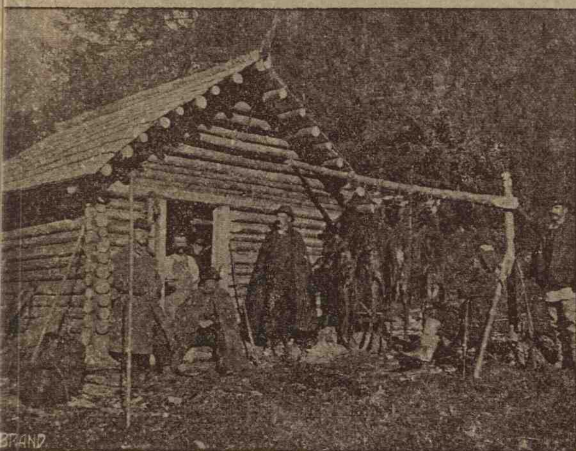
Am arătat pe preoţii cari sunt pildă sătenilor cu viaţa şi gospodăria lor cum şi înrâurirea morală ce o au asupra poporenilor.

Am vorbit despre pământul bisericilor, cimitirele: dacă, în adevăr, sunt îngrijite şi plantate frumos, ori dacă, prin ele, pasc vitele şi râmă porcii, în voie.

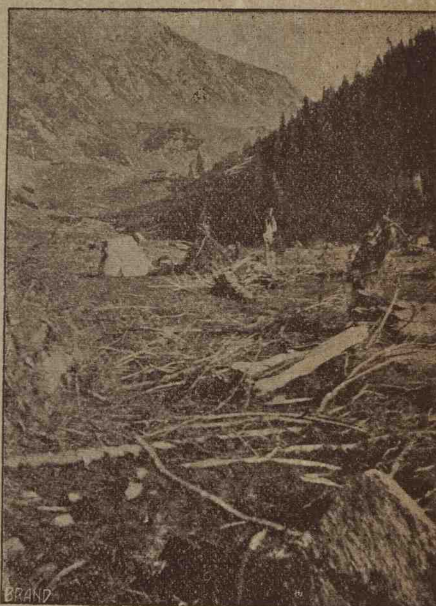
Am arătat dacă preoţii au control, fără a fi anunţaţi şi cum se face şi am vorbit despre sărbătorile cari, în afară de cele prevăzute de biserică, se ţin de săteni. Are, în aceasta, vină şi preotul care nu arată sătenilor

---

[1]) Decâtă însemnătate sunt şi azi pentru preoţi, sfaturile şi mustrările ce s'au făcut în trecut, preoţilor, de Mitropolit şi de voevozi! (a se vedea *comuna Corbi*, pag. . .



Casa de adăpost din valea Bândea

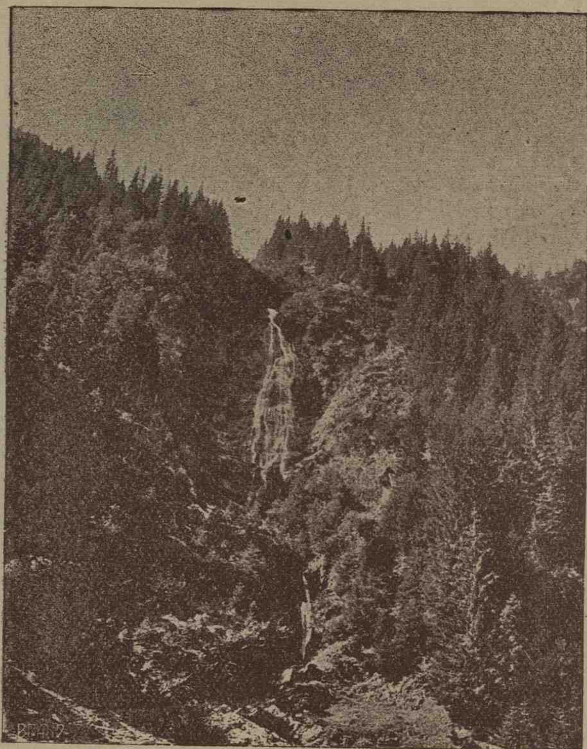


Valea Rea



Cantonul de vânătoare al M. S. Regelui Ferdinand (Balina Rusului)

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

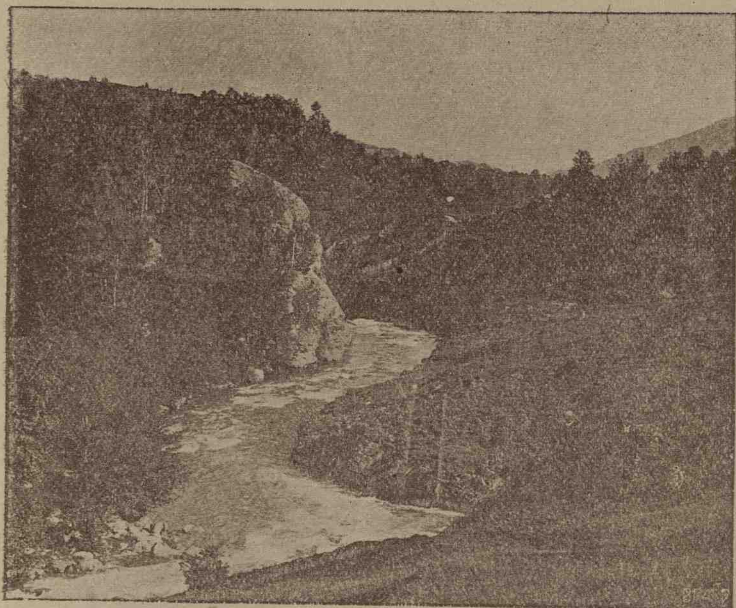


Urlătoarea la muntele Valea Rea

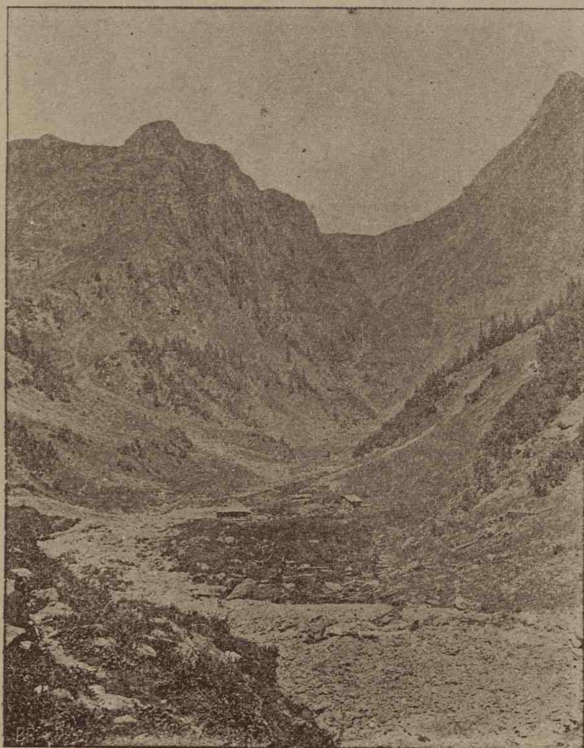


Balta Pojernei în muntele Poiana

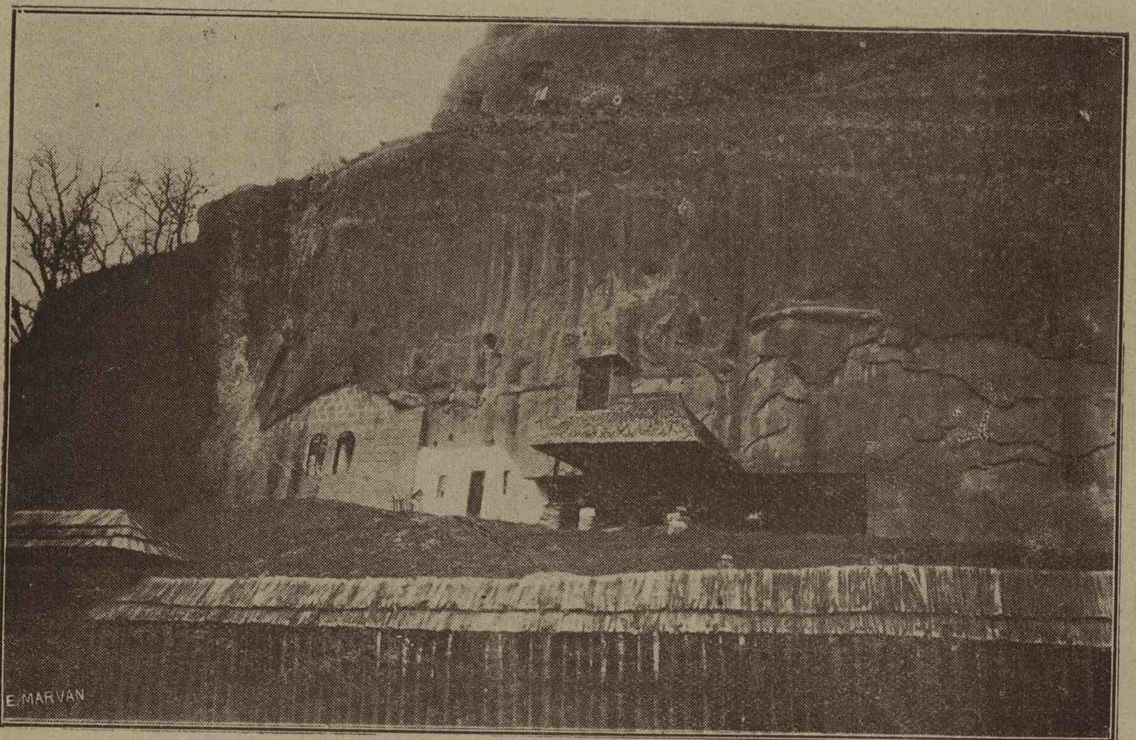
Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



Stânca şi muntele Valea Rea



Râul Doamnei mai sus de Corbi



Biserica din Piatră (Sgheab) satul Corbi

Supliment la: «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

păcatul ce fac şi, în unele părţi, se foloseşte de neştiina oamenilor, spre a face *clăci*?

Când am vorbit despre *instrucţiune*, am arătat istoricul şcoalelor—primele începuturi de şcoală fiind în judeţul Muscel în 1669.

„Şi făcui Domnia mea casă de învăţătură, adecă şcoală, în oraşul Domniei mele C-lung, pe locul ce l-au dat şi l-au miluit cinstitul şi de bun neam boiarinul Domniei mele Radul Năsturel vt Logofăt, ce i-au fost de cumpărătoare dela Stroe Vornecul den Goleşti za ughi o sută, întru cari să hie putinţă şi bogaţilor şi săracilor a-şi da feciorii lor să se înţelepţească de buna învăţătură dentru Sfânta scriptură... Şi făcui Domnia mea şi milă acestei case, adecă şcoală, den toată vama Rucărului şi Dragoslavele jumătate, să ţie Mânăstirea Câmpulungul jumătate, care este dat şi miluit de răposatul Mateiu Voevod, iară jumătate să hie acestei case, ca să fie de plată dascălilor şi copiilor de hrană, iară Domniei mele şi răposaţilor părinţilor Domniei mele, în vece pomeană[1].“

Am vorbit despre comitetele şcolare şi bugetele lor; despre şcoale cu istoricul fiecăreia de pe când se folosiaŭ *semicercurile* şi mai dinainte.

S'a vorbit despre localuri, material didactic, copii în vârstă de şcoală şi câţi urmează, pe cătune—arătând religia şi naţionalitatea— numărul absolvenţilor dela înfiinţarea şcoalei—în unele sate trecând chiar: *ce-a ajuns fiecare absolvent?*

Pricinile nefrecuentării, încasările amenzilor, remiza. Ştiinţa de carte, pe vâste; proporţia analfabeţilor, cantinele şcolare. *Invăţătorii: au sufletul celor de acum 20 de ani, ori se gândesc mai mult la binele lor personal?*

Am vorbit despre pământul şcoalei şi cultura lui, lucrul manual la băeţi şi fete, *muzeele şcolare* (cum s'au agonisit), cursurile complimentare şi de adulţi, şezători; biblioteca şi felul cărţilor. Se foloseşte? Am vorbit

---

[1]) Hrisovul lui Antonie Voevod din 1669. Mai 10 (Băjan).

despre înrâurirea ce au avut-o conducătorii şcoalelor din judeţ asupra învăţătorilor, amintind despre revizorul care a lăsat frumoase amintiri, Grigore Teodosiu, şi despre înrâurirea învăţătorilor asupra sătenilor.

Am vorbit şi despre influenţa serviciului militar asupra nevoii de a învăţa carte, despre starea morală adusă prin şcoală, despre primele începuturi de cultură; despre tipografii [1]) societăţi didactice şi preoţeşti, cercul militar, cercul profesorilor secundari, reviste culturale, case de educaţie naţională.

Vorbind despre *higiena şi azistenţa publică*, am arătat cum se prezintă comunele, plantaţii, boalele mai de seamă: boalele endemice şi boalele epidemice; pelagra, sifilisul, îngrijirea şi alăptarea copiilor. Am dat tabloul de bolnavi şi de cei predispuşi la boale [2]).

Ce anume face pe sătean să fugă de doctor şi de spitale. Ingrijirea ce se dă, în infirmerii şi lipsa de medicamente la primării şi infirmerii; cum se poartă personalul sanitar. Alcoolismul, înfăţişarea populaţiei.

Am trecut numărul cerşetorilor din comună, al infirmilor, al amânaţilor la recrutare şi al scutiţilor; numărul fântânilor, puţurilor, cişmelelor, starea de curăţenie a lor şi a comunei.

Vorbind despre *conştiinţa naţională* şi despre *politică* am arătat cum înţeleg, în fiecare sat, ţăranii: patria, armata şi am trecut numele celor cari au murit în războiul din 1877—78 şi al celor cari mai trăesc şi dacă se bucură de stimă din partea consătenilor; am trecut numele celor cari au murit în campania din 1913, cum şi al celor cari s'au stins în 1916—18, arătând şi cum s'a purtat grijă de urmaşii celor morţi în războiu [1]). Am

---

[1]) Cea dintâiu fiind în Câmpulung încă din sec. XVII-lea.

[2]) Dintr'un tablou al valorosului Dr. H. Makelarie reese că numai pe o suprafaţă de 353 kilometri patraţi, la 50.000 suflete, în plăşile din sudul Muscelului, timp de 5 ani, s'au înregistrat următoarele grupe de maladii: *boale infecto-contagioase* (14 feluri), *boale generale* (8 feluri), *boalele aparatului respirator* (13 feluri), *boalele aparatului digestiv* (23 f.), *aparatul circular* (7 f.) *sistemul nervos* (20 f.), *boale de piele* (13 f.) *boale genito-urinare* (26 f.) *ochi, nas şi urechi* (22 f.) *boale chirurgicale* (28 f.) şi *afecţiuni verminoase* (3 feluri), adică 180 diagnosticuri pentru 33928 de bolnavi. (A se vedea Dr. Makelarie: *Boalele ţăranului român*).

[3]) Laude se cuvin omului de jertfă şi de muncă d-l Dr. Cădere, pentru chipul cum a stăruit să fie ajutate văduvele celor morţi şi să se lumineze, să crească şi să se întărească urmaşii lor, în orfelinatul „Dragoslavele"!

arătat cum s'au luptat vitejii şi am descris *monumentele* ce s'au ridicat şi se ridică prin satele noastre, în amintirea luptătorilor [1]).

Am arătat credinţele ce au oamenii despre Rege şi mai marii ţării, mai ales acum după acordarea votului obştesc şi cum oamenii urei folosesc acest vot spre a nenoroci ţara.

Am arătat: câţi din sat sunt în armată, în timp de pace şi câţi în timp de războiu; în câte case se găsesc tablouri patriotice şi portretele familiei regale, arătând şi cum se serbează zilele naţionale.

Am arătat, deasemenea, lucrările de interes general prin cari s'au distins diferiţi primari; listele electorale dinainte şi după războiu; îmbunătăţirile ce mai trebuesc făcute în comună.

Pentru a tipări însă această lucrare, căreia încă nu i-am dat forma definitivă, n'am găsit fondurile necesare. Abia am avut norocul să găsesc pe d. Nicolae N. Paul fost prefect care să-mi dea banii cu cari am început lucrarea, despre comuna Corbi, unde a trăit părintele D-sale. Dau deci la lumină cartea aceasta, mulţumind călduros D-lui Paul şi nădăjduesc că, până să găsesc un Mecena care să tipărească întreaga mea lucrare „Muscelul nostru“, voi găsi, pentru fiecare comună, oameni dornici, ca măcar unele anumite localităţi să fie cunoscute şi, aşa, mă vor ajută ca, rând pe rând, să dau la iveală tot ce se ştie cu privire la trecutul comunelor, la situaţia lor fizică, şi la starea economică culturală, morală şi socială.

Mulţumesc învăţătorilor din Muscel cari m'au ajutat la alcătuirea monografiei şi, în special, d-lor St. Minculescu, C. I. Andreescu şi D. Stanciu, învăţători în Corbi, pentru lămuririle ce mi-au dat ca lucrarea asupra comunei Corbi—deşi foarte depărtată de satul meu—să poată fi alcătuită aşa cum se vede. Doresc ca fapta acestor inimoşi învăţători să găsească cât mai mulţi imitatori [2]).

---

[1]) Suntem fericiţi că pictorul muscelean *D. Mățăoann* pune la dispoziţie marele său talent, pentru cât mai frumoase şi mai multe monumente.

[2]) Şi mulţumesc D-lui Gabriel Dimitriu, farmacist şi profesor, care mi-a împrumutat multe clişee cu vederi din munţii noştri.

Ţiu să arăt că această lucrare este numai introducerea publicată în fruntea volumului: «*Muscelul nostru*: I comuna Corbi şi locuitorii săi».

ADĂOGIRI ŞI INDREPTĂRI[1])

Câmpulung. In „Muscelul nostru“ se va arăta cum, prin hrisoavele şi privilegiile de care se vorbeşte la pag. XXI oraşul era scutit de *darea de lemne şi de fân*[2]), de *găleată*, de *slujba domnească*, de *vama pârcălabilor de oraş şi de judeţ*, pentru orice-ar vinde şi cumpăra Câmpulungenii; de *vama de pită dela Sf. Ilie*, cum şi de *vama de cal, de bou, de oaie, de pătură, de peşte* şi de alte lucruri ce se desfac de locuitori la acest bâlcu, de *vamă* pentru orice ar cumpăra C-lungenii la câmp, în bâlciurile principale, de *birul de taleri, de miere, de ceară, de seu, de podvoadă, de cai de olac, de slujbele şi de mâncăturile* câte sunt pe an în ţară; de *fumăritul şi cămănăritul* pescarilor,; de *goştinărit*; de *olăcărit*, de *carele de oaste, de rupturi şi de satarale* ce sunt pe *silişti*, de *birul lefilor, de birul oştilor, de birul cailor, de birul untului şi al meiului*, de toate dăjdiile şi orânduelile ce ar ieşi din visteria domnească, de orice mărunţiş, „fiind ei pela târgurile din judeţ şi din ţară“.

Se va vorbi şi despre *Cetatea Câmpulungului* cunoscută încă din scrisori şi acte în sec. XIV şi XV, când se vorbeşte de legătura comercială cu Braşovul care „monopolizează, graţie prilegiilor acordate de Ludovic I şi confirmate de regii următori, întreg comerţul exterior al ţării româneşti“; de luptele între rivalii la tron şi partidele boereşti, cari aruncau în fiecare an sutimi de pribegi peste graniţă dându-se legislaţia comercială şi indicaţiuni preţioase asupra atribuţiunilor boereşti şi asupra celorlalte dregătorii şi slujbe din ţară, asupra judeţilor, pârgarilor, cnejilor, vameşilor, schilerilor, vătafilor. şi celorlalţi, indicându-ni-se şi viaţa dela curte şi dela ţară.

---

1) La indicarea întâmplărilor de cari se va vorbi în partea ce priveşte istoricul.

2) Ce se da la Crăciun, funcţionarilor Domnului şi Statului.

Se va vorbi despre primele așezăminte ale *comunității catolice*, cum și despre crucile din Câmpulung și mahalalele lor: una în Bughea de Sus, 4 în Vișoiu, (una în amintirea Ciumaților), 5 în Bughea de Jos, 5 în Apa Sărată, etc.

Se va vorbi despre acte și scrisori vechi [1]) și despre mișcarea culturală în jurul mânăstirilor și bisericilor, despre tipografii și *școala Domnească* și dascăli ei [2]).

Albești: cu carierile vestite de piatră din cari s'a clădit și mânăstirea Argeșului.

Aninoasa [3]). Vlădeștii de sus nu mai fac parte din Aninoasa, ci din Vlădești. Se va vorbi despre pârâul *Negru* cu apa de leac; despre urmele a două sate: *Aninoasa cea mai veche*, pe partea dreaptă a Rugencei și despre *Valea lui Stroe* unde au trăit strămoșii Siliștenilor de azi, având și biserică, despre mânăstirea Aninoasa, indicându-se și cea veche; despre egumenii ei, dintre cari vestitul *Daniil* a ajuns Mitropolit al țării; despre clopotele cele vestite ale mânăstiri și despre cele 2 cruci istorice.

Băjești. Se va vorbi de crucile din comună și de școala cerută de Caragea lui Barbu Belu, pentru acest sat. Deasemenea despre frumosul monument ridicat de sculptorul Mățăoanu.

Bârzești. Numele dela un moș *Bârzea*. Nume proprii: Bârzea, Bârzota.

Beleți. Se va vorbi despre hotărnicii pomenite într'un act dela Petru-Vodă Cercel și într'unul dela 1810 —pomenind și de Topoloveanca; deasemenea despre trei cruci istorice.

Berevoești. Intre sate și *Bratia*. Se va vorbi despre schitul Bândea și minunatele legende în legătură cu vechimea și actele istorice ale satului — și despre toate crucile, între cari *crucea lui Baraghin*. La Bătaia s'au bătut Berevoeștii cu Godenii pentru hotar.

Boteni. Se va pomeni despre stăpânirea pe aci a lui *Oprea Găină Voevod* [4]) și a fratelui său *Bunul*, Oprea Găină Voevod „pierzând el singur moșiile, după faptele lui“.

---

1) Intr'una din 6921 (1413) „Și s'au făcut acestea când au venit la Câmpulung, Felentin, Martin și Cruș“ (după I. Bogdan).

2) Pomenindu-se despre abecedarele vestite ale lui Jianu, din 1830.

3). Cântecul dela pag. 40, continuă:

Mai bine prin Aninoasa
Să beau vin cu *bătăioasa*.

4) *Stoica Nicolaescu*: Petru cel tânăr și Petru-Vodă Șchiopul. Se vorbește de o carte din 10 Iunie, 1625 prin care Alexandru Vodă fiul lui Vodă Mihnea, întărește stăpânirea lui Preda Spătarul fiul lui Nica biv-vel logofăt, pentru stăpânirea moșiei Boteni din sud Muscel care „a fost de moștenire a lui *Oprea Găină Voevodul* și a fratelui său Bunul; apoi când a fost în zilele răposatului strămoșului Domniei mele Io Alexandru Voevod Domnia lui a înțeles că *s'a ridicat Oprea Domn în Țarigrad*. Și întru aceia strămoșul Domniei mele Alexan-

Călineşti. Se va vorbi şi despre boerii Călineşti, cunoscuţi încă din secolul XV şi despre ctitoriile lor cum şi despre cele câteva cruci vechi din comună.

Ciulniţa. Se va vorbi despre vechimea schiturilor ale căror urme sunt aci.

Ciumeşti. Acte vechi din secolul XVI-lea.

Cetăţeni. Vizitaţi de învăţatul francez Jacques Bongars, în sec. XVI-lea. La poalele Cetăţuii a fost un alt schit ale cărui urme se cunosc şi azi [1]). Cetatea Dâmboviţei, cea dela Cetăţeni sau cea dela Rucăr e pomenită şi în actele lui Mihail I, coregent al lui Mircea I la 1415.

Se va vorbi despre crucile din amândouă satele.

Colibaşi. Inscripte adevărate de pe pietrele mormintelor [2]) şi acte vechi [3]).

Corbi. Se va vorbi de toate actele vechi şi de crucile de pe aci. Monastirea de care vorbeşte Paul de Alep se poate să fie sau Corbi sau *Brădetul* din apropierea Nucşoarei.

Davideşti. Se va vorbi mai cu deamănuntul şi despre uneltele preistorice.

Dârmăneşti. Se arată şi legendele frumoase ale dealurilor şi văilor şi rostul crucilor *vechi din Dârmăneşti şi Caracal,*

Dobreşti. Boerii Cercei.

Domneşti. Se va vorbi despre cele două cruci vechi. Un topor de piatră lustruită găsit de d-l Suşală.

Dragoslavele. Se vor publica în facsimile frumoasele acte în limba slavonă. Se va vorbi de toate cele 7 cruci de piatră şi despre coloniştii plecaţi mai de mult din Dragoslavele în

---

dru Voevod i-a luat toate bucatele şi moştenirile şi moşiile şi vecinii lui Oprea Găină Voevod şi ale fratelui său Bunul şi a miluit Domnia mea cu această mai sus scrisă moşie pe *jupan Dragomir biv-vel vornic.* Iar când a fost în zilele răposatului moşului Domniei mele Mihnea Voevod, Petru biv-vel Spătar a avut pâră cu Bunul şi cu Preda Şifarul pentru moşie din Boteni. Intru aceia moşul Domniei mele Mihnea Voevod domnia lui a căutat şi a judecat după dreptate şi după lege şi a dat Domnia lui jumătate dintr'acea moşie lui Bunul şi lui Preda Şifarul, iar cu cea jumătate de moşie partea lui Oprea Găină Voevod, moşul Domniei mele Mihnea Voevod a miluit pe jupan Petru Spătarul. Pentrucă a pierdut Oprea Găină Voevod el singur moşiile după faptele lui". („Orig. la d-nul Prof. Mihail Vlădescu").

[1]) D-l Băjan a descoperit aci amphore din timpul lui Herodot şi vase din timpul lui Constantin cel mare.

[2]) Pe mormântul lui Albu Golescu, (după Stoica Nicolescu) sună aşa: A răposat jupan Albul marele clucer, să se ştie când au venit Ioan Voevod şi cu oaste şi cu înşelăciune pe capul Domnului nostru Io Alexandru Voevod, când au vroit fratele Domniei sale Io Petru Voevod să intre ca Domn în ţara Moldovei cu schiptrul împăratului, atunci toţi credincioşii boeri ai Domniei lui l-au lăsat pre el să-şi piarză capul lui, altfel n'au fost, precum unul Dumnezeu martor este, iar eu n'am uitat pâinea Domniei lui, ci singur mi-am întors faţa asupra vrăjmaşilor domniei lui şi m'am făcut însu-mi pavază capului domniei lui şi aşa am murit.

[3]) 1568—1577. Alexandru Vodă întăreşte averile vel-vorniciului Ivaşcu şi a familiei fratelui său răpos. al clucerului Albul (descriind cu amănuntul vitejiile

Ilfov, în comunele *Bragadiru* şi *Bragadiru-Bulgar*[1]); despre luptele grozave din *regiunea Dragoslavelor* când ostaşii au făcut minuni şi s'a găsit şi un bun Român, prefectul de pe atunci Ioan Giurculescu să contribue cu devotamentul, curajul şi iubirea sa de patrie la stăvilirea pentru 6 săptămâni a puhoiului, duşman.

Drăghiciu. Acte din sec. XVI şi XVII şi cărţi de moşie în legătură cu stăpânirea lui Mihaiu Şoimul şi a lui Lăudat. O cruce de piatră.

Glâmbocel. Crucea de piatră dela hotarul moşiei Goleasca, cu pădurea statului.

Goleşti. Cunoscut din acte ca sat din sec. XVI[2]). Se va vorbi şi despre cele 6 cruci din cuprinsul comunei.

Godeni. Trei cruci cu inscripţie veche.

Gorgan. Legenda dealului lui Viscol. Crucile.

Hârtieşti. Satul se numià înainte *Cotlomuz-Valea-Vacii*, nu *Cotlomiuţ*, moşia Cotlomuz fiind închinată la Sf. Munte.

Jugur. La 1478, Basarab voevod cel tânăr. Trei cruci de piatră vechi.

Jupâneşti. Inscripţia de pe biserică: Ridicatu-s'a această sfântă biserică în zilele lui Mihaiu Vodă Racoviţa şi a fost făcută această biserică de Necula *Rămleanul,* de popa Mihaiu şi de Necula Grecul, la leat 7250 (1758).

Läicăi. După împărţirea administrativă mai nouă, *crucea lui Socol*, e pe teritoriul acestei comune. Deasemenea crucile din Cârciuma-de-piatră, Mesteacăn şi de la şcoala veche.

Leurdeni. Se va vorbi despre rămăşiţele zidurilor vechi dela Brojban; despre crucile din comună, mai cu seamă cea dela Olacu.

---

acestor 2 boeri în bătălia dela Focşani între Munteni şi oastea moldoveană a lui Ionascu Vodă (arch. Istorică XI). 1586 Oct. 12 Mihnea Vodă întăreşte mânăstirei Vierosul, dania vornicului Ivaşcu (Golescu) satele Poenari, Căpăţâneni şi Chiaenii ce le căştigase pentru bătălia dela Fântâna Ţiganului tatăl lui Ivaşcu, clucerul Radu, dela Radu Vodă călugărul.

1575 Ghen. 2 Bucureşti. Alexandu Vodă hărăzeşte mânăstirei Vierosul 5 aspri din venitul vămii domneşti dela Rucăr, pentru sufletul postelnicului Albul îngropat acolo.

1) *A. V. Gâdei.* Monografia comunei Bragadiru Bulgar (Ilfov). Bragadiru se găseşte ca *nume de persoană* într'un document din 26 Maiu 1825; e vorba de răscumpărarea venitului munţilor moşnenilor Dragoslaveni din judeţul Muscel de către Ion şi Niţu „*feciorii Bragadirului.* Tot în Muscel există prin sec. XVII familia boerească *Braga* iar cu o sută şi mai bine de ani mai înainte de aceasta, un *Braga* ajunsese şi Domn sub numele de *Vintilă Vodă.* Poate că Ion şi Nitu din Muscel dela 1825 numiţi feciorii Bragadirului sunt descendenţii vechei familii boereşti *Braga* tot din Muscel". Se pomeneşte de cartea lui Mareş mare vornic, către 6 boeri megiaşi, anume Radul *Bragă* ş. a. pentru o judecată în 7176 (1668) Maiu 26.

In Dragoslave e şi un pârâu *Bragadiru.*

2) 1577 Pătraşcu-Vodă confirmă vel clucerului Radu cu neamul său părţile lui Chindea din satele *Goleşti*, Mărăcineni şi Vieroşul. In urma arderii archivei

Lereşti. Se va vorbi despre boerii Lereşti şi Baloteştı[1] şi despre actele vechi[2]).

Malu cu flori. Crucea de care s'a vorbit la pag. 33 nu e pe teritoriul acestei comune, ci pe al Lăicăilor.

Măţău. Se va vorbi despre cele 5 cruci vechi şi despre *Chilii*, unde înainte au fost chiliile călugărilor dela Poenari atârnând de mânăstirea Râncăciov. Nu se poate crede în stăpânirea lui Stroe Buzescu peste Stroiasca.

Miceşti. Urmele unui *castru roman* — pomenit într'o lucrare a răp. Tocilescu, ca aparţinând de Purcăreni, cari mai înainte aveau înglobaţi la ei şi Miceştii.

Mihăeşti. Cula de care se vorbeşte la pag. 36, a fost dărâmată de curând. Se va vorbi despre cele 4 cruci din comună.

Nămăeşti. Cu povestirea luptelor cari au adus şi viersurile:

Din Pravăţ până 'n Posadă
Stau ai noştri toţi grămadă
Şi frunzuţa toată cade:
Nu de ploi de vânturi rele:
De gloanţe şi de ghiulele,
Şi de haot de şrapnele.

Se va vorbi despre Schitul Nămăeşti vechiu de tot, dar cunoscut în acte abia din sec. XV-lea. Despre Topliţa se face menţiune într'un act din sec. XVI-lea. Crucile.

Nucşoara. Pela 1650, satul Nucşoara care şi el făcea parte din satele supuse schelei Dragoslavele, e descris de Paul de Alepo: „satul nucilor, fiindcă sunt foarte mulţi nuci. Acest sat fiind aşezat în vârful muntelui, are o privire peste cea mai mare parte din şesul ţării româneşti şi mai ales asupra oraşelor şi satelor situate la marginea Dunării". Trei cruci de piatră, vechi.

Pietroşani. Se va vorbi despre crucile vechi din Bădeşti.

Poeniţa. Din Poeniţa face parte şi satul Grigoreni—trecut mai înainte la Vlădeşti.

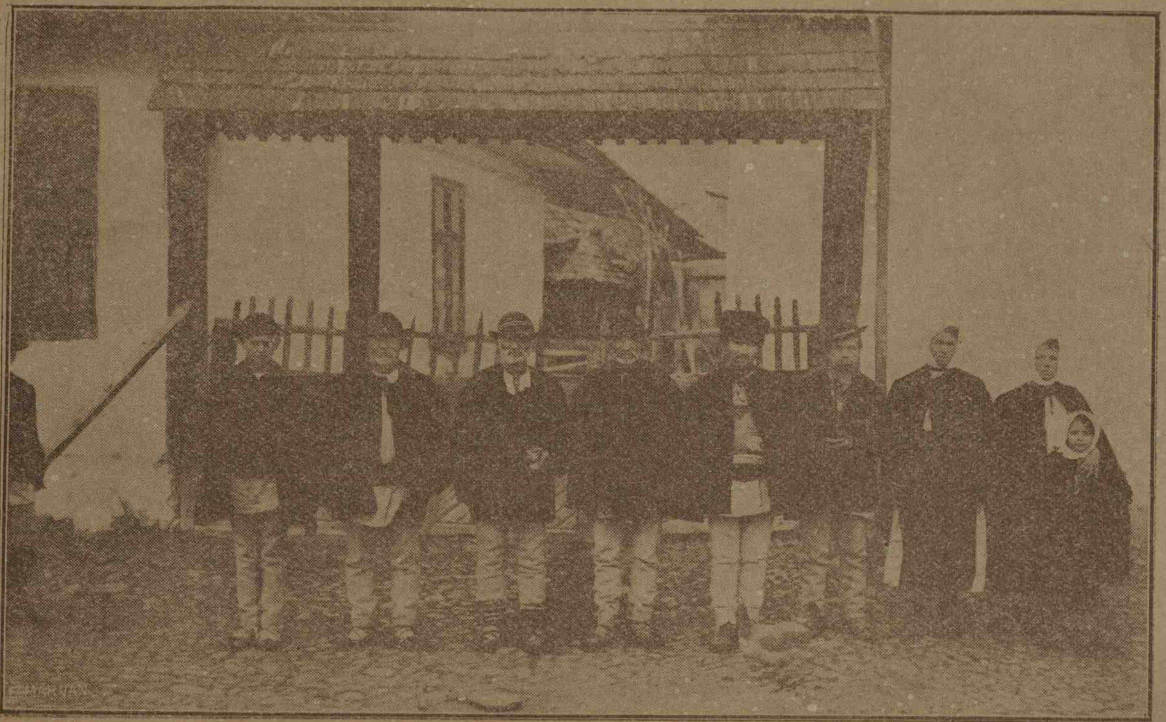
Priboeni. Se va vorbi de întâmplările în legătură cu vizita regelui Carol din 1869, de monumentul ridicat celor morţi în războiul din 1877 şi 1913—şi se va cerceta adevărul istoric în legătură cu legenda *Piscului lui Mircea.* Deasemenea despre

---

mânăstirei Vieroşul acest document slavon, s'a conservat numai într'o copie foarte încurcată. Şi se mai vorbeşte tot acolo: Încă în zilele lui Basarab-Vodă a fost hrănit Baldovin pe Chinda din casa lui şi l-a fost răscumpărat din *robia turcească* cu 7000 aspri şi cu 4 cai şi i-a mai dat lui 2 cai buni şi 4 caftane bune şi 2 cămăşi cu gulere de fir şi la nunta Chindei 6000 aspri şi 4 cai buni şi 5 buţi de vin şi un brâu de argint cu preţ de 3000 aspri şi inele de aur 4 şi caftane de ciatma 2 şi pahare de argint şi linguri de argint şi dulame de postav şi cămeşe bune 4 şi un car cu 8 telegari şi un plug.

[1]) Din cari un urmaş face azi studii de paleoslavie.

[2]) Intr'un act din 7187 (1679) se vorbeşte de „Oancea i Dragomir Iuzbaşa ot Lereşti, vecinilor Oncicăi din Rucăr".



Pórt bărbătesc din Corbi

Supliment la: «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



Port femeesc din Corbi

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

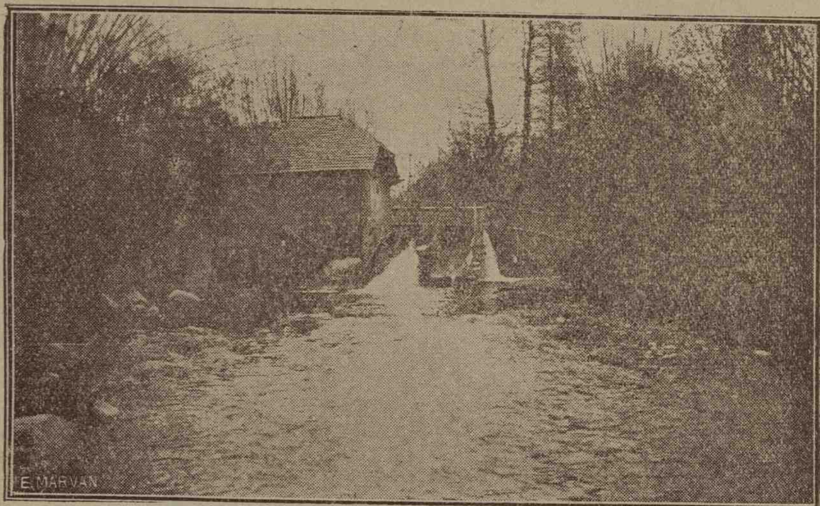


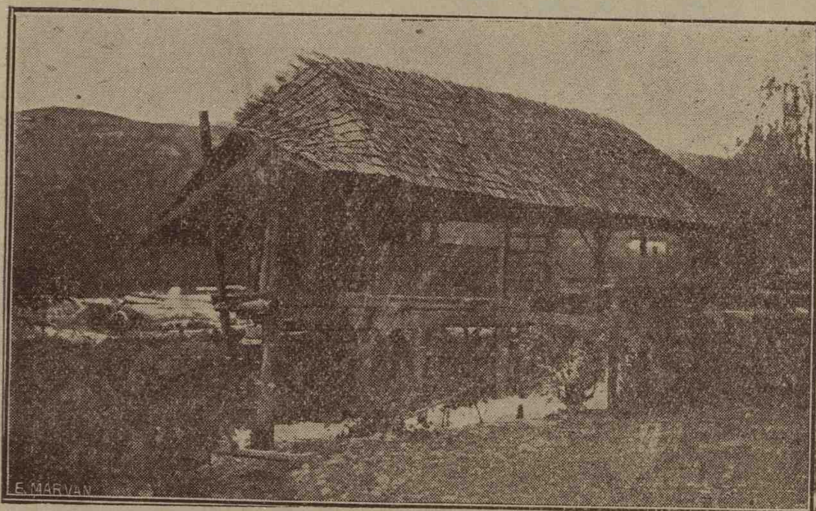
O casă ţărănească



O familie din Corbi

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin





Moară şi fierăstrău în Corbi

Supliment la: «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



Vedere din centrul satului Corbi



Şcoala comunei Corbi



Mânăstirea «Negru-Vodă» din Câmpulung



Vederea orașului Câmpulung

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

crucea *lui Negru-Vodă*, găsită în apropierea propr. Susenilor şi despre cele folosite la pragurile caselor.

Pucheni. Legenda lacului Purcelichii.

Purcăreni. Ruinele Castrului roman ce era socotit în Purcăreni, par a fi cele din Miceşti la *Cetatea lui Mircea.* Două cruci de piatră.

Racoviţa. Dealurile *Iudele.* Crucea mare de lângă podul căii ferate. Spitalul şi cântecul în legătură cu credinţele poporului:

. . . .
Maria lui Ioniţă
S'a făcut călugăriţă
La spital la Racoviţă.

Rădeşti. Acte vechi în legătură cu stăpânirea mânăstirii vecină Valea. O cruce istorică.

Râncăciov. Mânăstirea şi hrisovul dela 1641 (7165), pentru *slobozenia sfintelor mânăstiri închinate.* In cătunul Călugăriţa a fost schit de călugăriţe. Trei cruci istorice:

Retevoeşti. Proprietăţile Găneştilor şi Lăpuşanilor aduc multe lămuriri din trecut.

Rucăr. Satul a fost aşezat chiar pe *Posadă*—cuv. însemnând *aşezare*, or *plată la graniţă.* Deasemenea, urme de sat la *Cuculeţ*, urme de biserică şi de *palat domnesc.* Sub Posadă, acolo unde se găsesc ruinele *castrului roman* s'a găsit o inscripţie care pomenia de *Cohorta II Flavia.* Se va vorbi de Turcul *Ali* care a ridicat de aci *două cântare de unt* şi de chipul cum erau uneori păcăliţi şi Turcii, de către Români [1]), de acte şi scrisori mai vechi [2]) şi de cele 6 cruci vechi: din Rucăr, dela Podu-Dâmboviţei şi de pe livada Arşiţa.

Schitu-Goleşti. Schitul mai vechiu a fost la *Băeşti*, unde mai înainte a fost sat.

Stâlpeni. Pomenit în acte vechi de tot. Două cruci istorice.

---

[1]) Un Român când a luat plata pe unt şi a hotărât sorocul să-l dea, şi-a dat adresa, aşa:

Din comuna Văgăuna,
Plasa
Leasa
Judeţu
Coteţu

Şi mă cheamă „Dac'ar fi".
Am în deal la Mişelie
Şapte pogoane de vie
Numai iepurii o ştie
Şi nouă buţi tăfăloage
Fără funduri, fără doage!
. . . .

[2]) Din 1415: „Slugilor Domniei mele dela cetatea Dâmboviţa şi vameşilor dela Rucăr", 1422, 1431: „Io Dan... scrie Domnia mea... şi tuturor târgurilor domniei mele şi vameşilor: Rucărenilor şi Câmpulungenilor... şi cetăţii dela Câmpulung. 1456—58, dela Vlad Ţepeş, pârgarilor din Braşov: „Scrisă în Rucăr, luna lui Decembrie".

Stănești. Se va vorbi despre peștera din fundul văii Lupului, care poartă numele de *biserica lui Enache* care ar fi servit de ascunzătoare în vremuri de năvăliri și băjenie; despre punctul *Schit* ascuns în pădurea Părăești unde până azi se continuă a se păstra datina, având construit un schit de lemn cu o chiliuță în care locuește un călugăr. Se va vorbi de cele 6 cruci vechi — cariera de piatră folosită în vechime fiind pe valea Lupului.

Ștefănești. Acte dela Matei Basarab și Brâncoveanu. Crucile istorice.

Stoenești. Crucea de pe valea Stoieneasca e din 1630. Patru cruci vechi.

Târgu-Cârcinov. Cruci cu inscripții latine în legătură cu stăpânirea Baraților din Câmpulung; oase de animale preistorice: *o măsea de elefant*. Cruci cu litere slavone.

Țigănești. Lângă troița Măciucarilor, o cruce de piatră cu legende frumoase, din 1639.

Ţițești. Cruci cu inscripții la *Poșta veche*.

Valea mare, pl. Golești. O cruce în vie, o alta lângă fostul schit de călugări din Valea-Popii și alta în Coasta câmpului.

Valea-Popii. Coloniști din Ardeal.

Văleni-Argeșel. Interesante 4 cruci de piatră, dintre cari cea dela C. Lungeanu poartă leatul 7152 (1644).

Văleni-Podgoria. Nouă cruci cu inscripții vechi.

Vlădești. De această comună ține și *Vlădeștii de sus*, iar *Grigoreni* țin de Poenița. In cimitirul bisericii Prislop se văd ruinele unei biserici mai vechi care a fost de lemn. I-a rămas doar o parte din catapeteasmă. In Vlădeștii de sus, în biserică, se găsește mormântul lui *Pârvul vistierul Vlădescu*, având o frumoasă pisanie. Biserica din Vlădești de sus, așa cum e azi, e zidită de Aga Tudoran — în amintirea fiului său omorât de Tătari la gura Prahovei. In Vlădești sunt 3 cruci: una în Vlădești de sus, pe locul unei vechi biserici, alta în Vlădești-Pământeni și alta în Prislop.

Voinești. Legende în legătură cu Valea-Răcenilor și cu cele 2 cruci cu inscripții vechi.

Vrănești. Crucea istorică de lângă schitul *Lacul Negri*.

Vulturești. Amintiri mai vii în legătură cu trecutul și viața mai curată a sătenilor din Vulturești.

TABLA NUMELOR:

de popoare, voevozi, eroi legendari, boeri, oameni de seamă, etc.

TABLA NUMELOR:

de localităţi, munţi, dealuri, văi, ape, locuri izolate, etc. despre cari se va vorbi în «Muscelul nostru»

A.



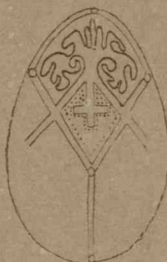
Goanga



Calea rătăcită



Merişorul



Crucea



Cornul berbecului



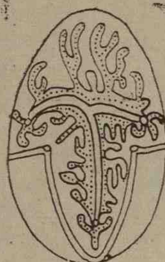
Goanga

Ouă încondeiate (în Corbi)

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



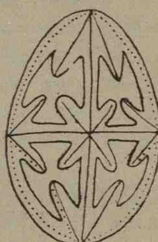
Măru lui Adam



Cocoana în foişor



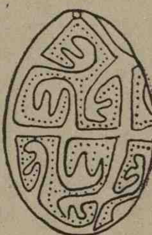
Calea rătăcită



Laba gâştii



Foaia paltinului



Codruleţu

Ouă încondeiate (în Corbi)

Supliment la: »Muscelul nostru« de C. Rădulescu-Codin

Apa-Sărată, isvor cu apă sărată în mahalaua cu acelaş nume
Apa tăiată, deal în Pucheni
Argeş, râu
Argeşel, vale
Argeşel, afl. al Argeşului
Argeşel, plasă
Ariceşti, deal în Văleni-Podg.
Aricilor, vale in Bughea de jos
Ariilor, vălcel, Valea-Popii
Aròn, vale în Rucăr
Arşiţa, munte în Rucăr
Arţarul, vale în Miceşti
Aurei, cătun Vlădeşti

B.

Baba, deal în Berevoeşti
Bâca, loc iz. Măţău
Băcăneşti, parte din Läicăi
Băcanul, vale in Măţău
Băceasca, vale în Băjeşti
Băceasca, pădure „
Băcii, deal în Stoeneşti
Bădala, plai Mihăeşti
Bădeanca, vale com. Stoeneşti
Bădeanca, propr. Domneşti
Bădeni, sat, p. 15, 16, 23
Bădeni-Cnezi, p. 30
Bădeni-pământeni, sat Stoeneşti
Bădeni-ungureni, p. 29, 63
Bădeşti, sat, com. Pietroşani
Bădeşti, vale în Pietroşani
Bădeşti, cătun în Vrăneşti
Bădeşti, deal în Vrăneşti
Bădinul, pârău în Albeşti
Bădiţa, vale în Drăghici
Băduleşti, deal Bughea de jos
Băeşti, vale în Sch.-Goleşti
Băeşti, satul unde a fost vechiul schit din Schitu-Goleşti
Bahna, vale Vlădeşti
Bahna, pădure
Bahna-Runcu, pădure Vlădeşti
Bahna-Rusului, p. 44
Bahnèni, cătun în Vlădeşti p. 39
Bàicu, pisc în Vultureşti
Băila, cătun în Leordeni, zis şi Pietroasa
Băila mare, vale şi pârău în Leordeni
Băila mică, vale şi pârău în Leordeni
Băila, pădure în Leordeni
Băj, vale şi gârlă în Băjeşti
Băjanca, vale în Băjeşti
Băjenaru, vale în Bârzeşti
Băjenaru, vale şi loc iz. în Măţău
Băjenie, loc ascuns Dragosl.
Băjeşti, comună pl. Râuri
Băjeşti, sat în Băjeşti
Balabàni, sat în Boteni
Balamiru, deal în Retevoeşti
Bălànu, pădure Nucşoara
Bălanu, pădure Miceşti
Bălbăneasa, moşie în Vultureşti
Bâldan, loc izolat în Bârzeşti
Bâldana, poiană în Băjeşti
Bălileşti, sat, fostă comună, în Băjeşti
Balint, o parte de munte, Dragoslavele
Băloaia, deal în Bughea de jos
Baloteasa, gârlă în Dârmăneşti
Bălţata, izvor cu apa de leac, Beleţi
Bălţata, vale în Beleţi
Bălţata, vale în Rucăr
Bălţatul, pisc în Poeniţa
Banciu, cătunaş, Râacăciov
Băndea, munte
Bândea schit în Berevoeşti
Bandeloi, vale în Nucşoara
Băneasa, pârău în Boteni
Băneasa, munte
Băneasa, munte cu „vâna de aur“, Albeşti
Bănică, deal Purcăreni
Bănteşti, pădure în Miceşti
Bărăcia, Valea-Mare-Nămăeşti
Bărăgănoaia, vale în Racoviţa

Bărăganu, luncă în Retevoeşti
Baraitaru, vale în Coseşti
Baranga, deal în Pucheni
Baranga, munte —
Bărăţia, deal, în Loreşti şi în Bughea
Băratu, munte
Bârbura, gârlă în Berevoeşti
Bărbuleţ, deal în Malu cu flori
Bârca, lac în Racoviţa
Bârca vale în Dobreşti
Bârdicea, deal în Racoviţa
Bârdigani, sat în Vultureşti
Barosea, vale în Glâmbocel
Bârsa, pisc în Dobreşti
Bârza, deal în Ţigăneşti
Bârza, vale în Stâlpeni
Bârzea, deal, Topoloveni
Bârzeşti, comună rurală, pl. Argeşel
Bârzeşti, vale, com. Bârzeşti
Bârzota, vale în Jupâneşti
Basacău, poiană în Nucşoara
Bassa, munte
Baştea, loc iz. Jugur
Băţăchia, vale în Jugur
Bătaia, deal cu legendă frumoasă
Bătaia, loc iz. Berevoeşti
Bătaia, vale şi gârlă Berevoeşti
Bătătura, loc iz. Măţău
Bătătura, vale în Davideşti
Bătătura, o p. din Măţău
Bătieşti, sat în Vultureşti
Bătrâna, pădure în Malu
Bătrânul, deal în Valea-Popii
Bau, (valea lui) Beleţi
Băzdăvan, deal în Ciumeşti
Băzdăvan, lac „ „
Băzducul, deal în Berevoeşti
Băzul (Crivina), Rucăr
Băzul, vale în Boteni
Belchiţeşti, deal Călineşti
Beldimănoaia, pădure Stefăneşti
Belei (poiana lui), loc iz. în Jugur
Belei, poiană în Băjeşti
Beleiul, loc iz., Jugur
Beleţi, comună, pl. Podgoria
Beleţi, sat în Beleţi
Beletoaica, pădure Beleţi
Belul, vale Dârmoneşti
Benghea, lac în Râncaciov
Benghea, cătun în Râncaciov
Benii, (vale) în Văleni, plasa Goleşti
Benii, deal, Bughea de jos
Benta, moşie în Rucăr
Bèra, vale în Ber.-Pământeni
Berbecarul, deal şi loc izolat Jugur
Bercàrul, vârf Aninoasa
Berca, pârâu în Albeşti
Berc, loc iz. în Băjeşti
Bercioaia, vale Domneşti
Bercioiu, râpă „
Berevoeşti, com. plasa Râul Doamnei, p. 16, 23, 40
Berevoeşti-Pământeni, p. 40
Berevoeşti-Ungureni, p. 40
Berevoescu-mere, munte
Berevoescu-mic „
Berila, munte
Berevoiul, vale Rucăr
Beşteloaia, pădure Ştefăneşti
Bèuca, deal în Pietroşani
Beuca, vale Beleţi
Bididiile, vale cu pârâu, Retevoeşti
Bijoiul rece, apă în Rucăr
Bijoiul lui Iordache „
Biscul, vale Coteşti-Godeni
Biserica, pârâu în Poeniţa
Biserica, vale cu apă Racoviţa
Biserica, deal în Stăneşti
Biserica, deal Ciocăneşti
Biserica, deal Bughea de jos
Biserica jidovească, urme de sat vechiu Rucăr
Biserica lui Enache, loc izolat şi peşteră în fundul văii Lupului, Stăneşti

Brânzea, deal în Pucheni
Brânzori, deal în Ţigăneşti
Brătianu, pisc în Ştefăneşti
Brăteţu negru, luncă Rucăr
Bratia, sat în Berevoeşti
Bratia, afl. al râului Târgului, pag. 59
Brăticul, deal, Valea-Mare, pl. Goleşti
Bratila, deal în Vlădeşti
Brătila, proprietate Vlădeşti
Brătila, vale şi pârâu
Brătioara, afl. al Bratiei
Bratul, deal Stoeneşti
Bratul, deal Râncăciov
Brătuleşti, cătun Râncăciov
Brebeneşti, cătun în Jugur
Brechia, poiană în Nucşoara
Brencea, vale în Ţigăneşti
Brezaia, deal în Vultureşti
Brezaia, vale şi pisc Bârzeşti
Brezoaia, pârâu în Dragoslavele
Brezoiu, deal în Bughea de jos
Brezoiu, vale Bughea de jos
Broasca, loc izolat în Jugur
Broşteni, sat în Aninoasa
Brumarul, deal în Măţău
Brùstur, vale în Stoeneşti
Brùsture, (valea lui) Dragoslave
Brusturet, vale în Rucăr
Brusturèt, deal în Băjeşti
Brùsturi, poiană în Nucşoara
Bubi, lac în Leordeni
Bùca, deal V. mare Podgoria
Buca, gârlă şi isvor cu apă de leac şi legenda V. mare
Bucium, loc iz. Măţău
Bucşeneşti, sat în Ţiţeşti
Bucur, (valea lui) Retevoeşti
Buda, vale în Davideşti
Budeasa, sat în Miceşti
Budeasa mică, vale şi pârâu în Ciumeşti
Budişteanca, gârlă Ciulniţa
Budişteni, sat, com. Ciulniţa
Budùra, poiană în Nucşoara
Bugeacul, o p. din Racoviţa
Bughea, vale şi apă, Câmpulung
Bughea de jos, mahala Câmpulung
Bugheanul, vale în Rucăr
Bughiţa, (vale) Station Lereşti
Bughiţa Albeştilor
Bujòra, pârâu—Corbi şi Nucşoara
Bujòra, poiană în Nucşoara
Buleàndra, vale în Vultureşti
Bùlduri, deal în Stăneşti
Buliga, deal, în Valea mare, pl. Goleşti
Bumbaru, vale în Vultureşti
Bungetu, poiană în Nucşoara
Bura, vale în Rucăr
Buricioiu, poiană în Racoviţa
Burneşti, isvor în Schitu-Gol.
Burneşti, p. din Ţigăneşti
Burneşti, p. din Sătic
Buştenètul, deal în Jupâneşti
Buţilor, potecă Retevoeşti
Buteanu, munte în Rucăr
Butoianu, deal Tg.-Cârcinov
Buturi, munte Rucăr
Buturoasa, lac în Pucheni

C.

Cabarta, deal în Godeni
Cacalanul, deal B. de jos
Căciulàt, vale în Godeni
Càcova, vale Tg.-Cârcinov
Câlceasca, deal în V.-Popii
Câlceasca, pădure Glâmbocel
Câlceasca, sat p. 37
Câlceşti, sat Mihăeşti, p. 37
Calciul, deal în Vrăneşti
Căldărùşi, loc. iz. Văleni
Căldăruşi, vale în Pucheni
Calea inaltă deal, Râncăciov
Calea pietroasă, deal Nămăeşti
Calea sării, deal Ţiţeşti
Călina, poiana Dârmăneşti
Călin robul, (drumul lui), p. 55

Maică, măiculița mea.

sau

Fă Ileano

Duios

Ma- ai- că măi- cu- li- i ța mea măi Ma- ai- că mă- ăi- cu

li- ța mea măi.— Când e rai cu mi- ne grea-a Fă ă I- lea no!

Când e rai cu mi- ne grea-a Fă I- lea- no fă.-

Prinde dorul și ți-l leagă.

Melodie populară
Culeasă de I. Mărțoiu

Repejor.

Prin de do- rul și ți-l lea- gă Tri- ți'un colț de ba- ma nea- gră

nea- gră

fine

Ce dragoste-aveam noi frate.

Săltăreț.

Melodie populară din Corbi.

Ei! Ce dra- gos- te-a veam noi fra- te Cu deam moar- tea ne des- par- te

ce- deam moar- tea ne des- par- te Lea- no Lea no și a mea Lea- no.-

La puțu cu două zale

Duios

La pu- țu cu do- uă za- le Lea- no Cum mai plân- ge'n fa- ța ma- re Lea no.

Foaie verde d'asomie

Duios
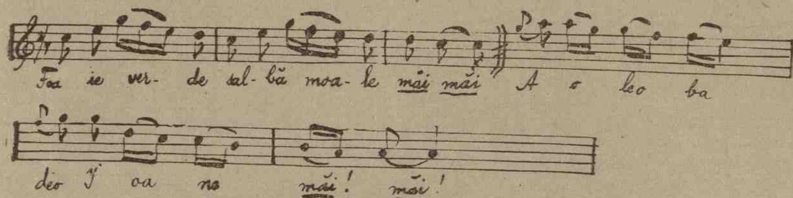
Melodie pop. din Transilv. adusă de Ciobani

Foa- ie ver- de d'a- so- mi- e Foa- ie ver- de d'a- so- mi- e Pe din dos de
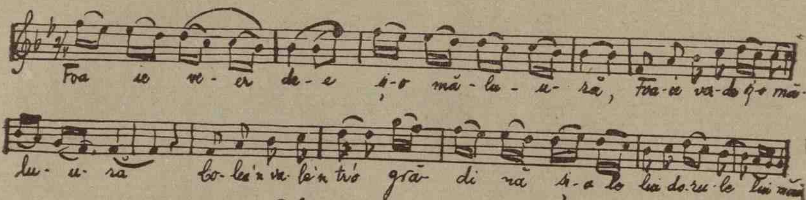
O- ră- ș- t- e e

Orășie (Orăștie (Transilvania)

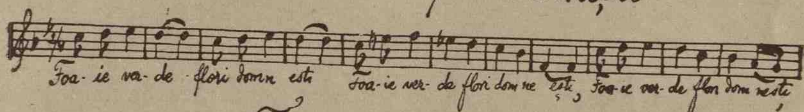
Foaie verde salbă moale
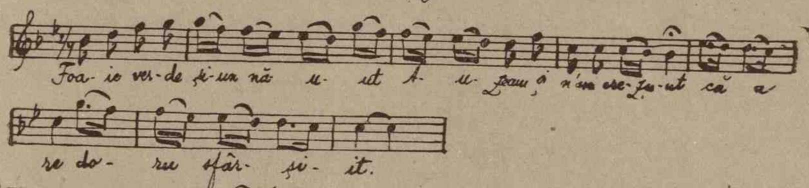


Foaie verde și-o mălură.
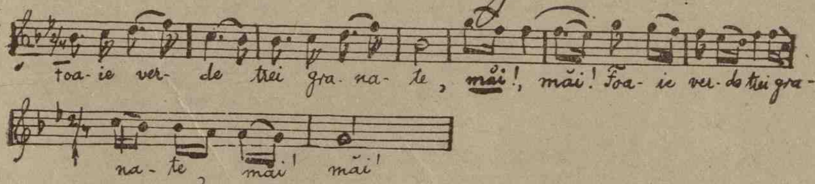


Foaie verde flori domnești.
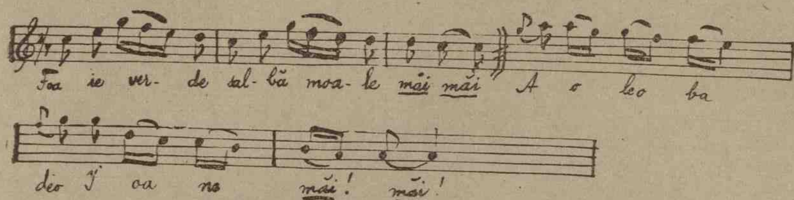


Foaie verde și-un năut.
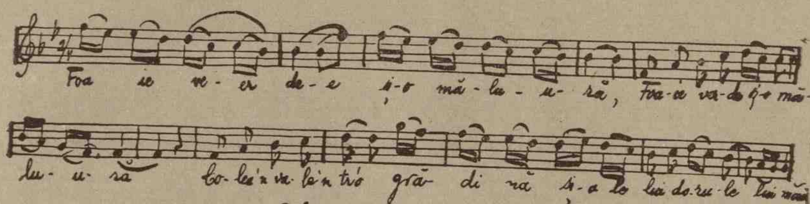


Foaie verde trei granate



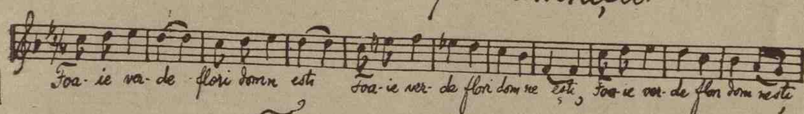
Foaie verde salbă moale
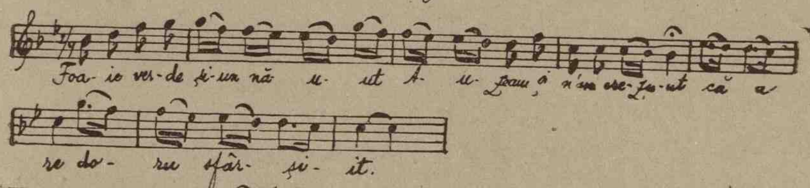


Foaie verde și-o mălură.
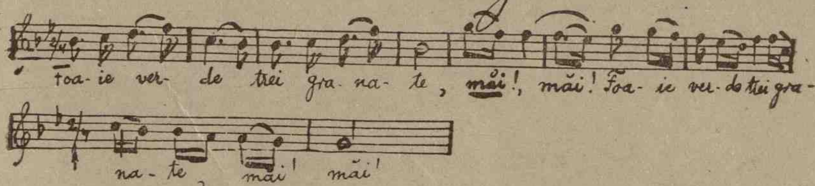


Foaie verde flori domnești.



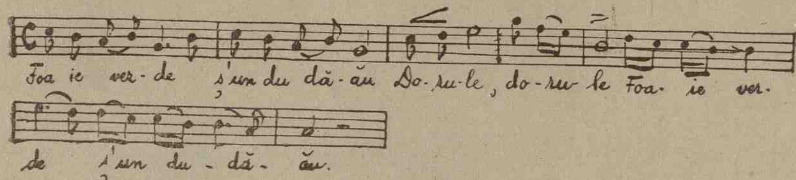
Foaie verde și-un năut.
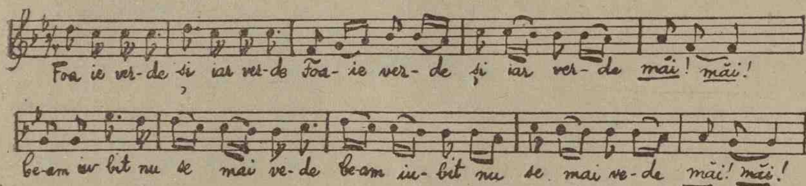


Foaie verde trei granate
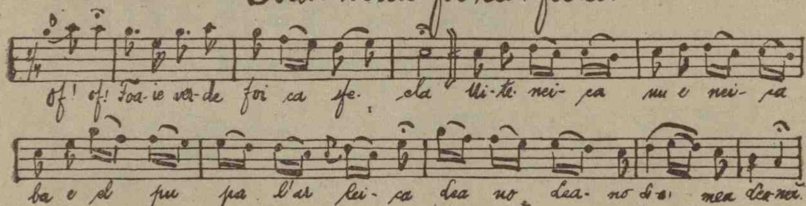


Foaie verde ș'un dudău.
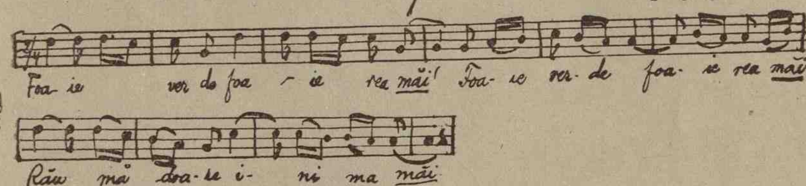


Foaie verde și iar verde.



Foaie verde foi ca sfecla.
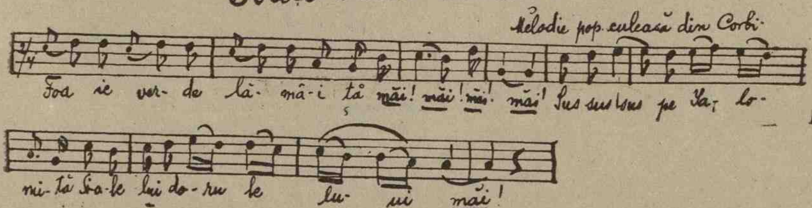


Foaie verde foaie rea

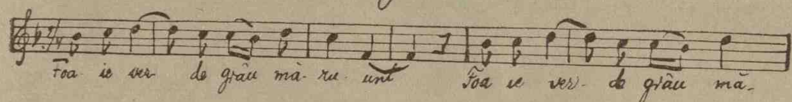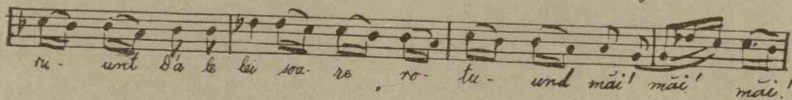


Foaie verde lămâiță.

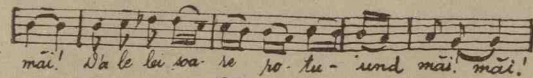
Melodie pop. culeasă din Corbi.
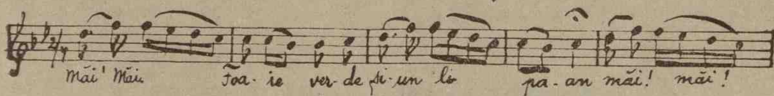


Foaie verde grâu mărunt.
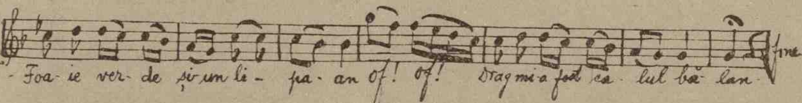






Foaie verde și-un lipan.





Colinde

D'ale cui sunt ceste case.

Melodios.

Culeasă de I. Mărtoiu

Da-le cui sunt ce-ste ca-a-se D'a le lui Domn D'a le lu

Fine

Sub umbră de rosmarin.

Melodios.

Culeasă de I. Mărtoiu.

Sub um-bra de ros-ma-rin Florile sunt d'albe Lemn de măr

Pe câmpul cu floricele.

Melodios.

Culeasă de I. Mărtoiu

Pe câm-pul cu flo-ri-ce-le Flo-ri-le d'al-be.

Sculați, sculați boeri mari.

Melodios

Culeasă de I. Mărtoiu

Scu-lați Scu lați bo ieri ma ri Mă-rul cu flo ri- le.

Colea'n sușu mai din sușu.

Săltăreț.

culeasă de I. Mărtoiu.

Co lea'n sușu mai din șu șu Flo-ri-le d'a-lbe Flori de măr.

Sub un cercănel de lună.

Melodios.

Culeasă de I. Mărtoiu.

Sub un cer-că nel de lu nă Do-mnu-lui Do-mnu-lui Doa-mne

Sub un cer-că-nel de lu-nă.

G.



Invăţătorul I. Mărtoiu sfărâmat de un obuz în războiul pentru înfăptuirea României mari



Port din Muscel (Invățătorii întruniți în conferințe)

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

I.

Iablavița (Râușorul), râu afl. al Dâmboviței in Rucăr
Iacobești, sat vechi ce ap. de Lerești
Iapa albă, deal în Văleni, pl. Golești
Iară, câmpie pe care se seamănă *iară* (grâu de primăvară) în Beleți
Iaru, vârf în Lerești: *vârfu lui Iaru*
Iași, vale în Berevoești
Iași, pârâu in Berevoești
Iasilii, pârâu în Bughea de jos
Iazu Brației, Aninoasa
Iazu sec, loc iz. Racovița
Icoana, pisc în Jupânești
Iefrim, loc iz. în Micești
Ienculești, sat în Valea mare pl. Golești
Iepurele, munte ap. de Câmpulung
Iercea, deal în Albești
Iezărul, munte, Rucăr
Ilalii, vâlcea și apă, Bârzești și Vulturești
Ilătorii, vale în Vulturești
Ilinești, vale în Poenița
In călugăr, pisc, Băjești
In Cârjoaia, loc iz. Băjești
In Cătină, loc iz. Văleni, pl. Argeșel
In Cerbu, loc iz. Văleni
In cheie, o p. din Rucăr
In coastă, p. din Mățău
In cornet, loc iz. Văleni
Inelul, fântână, Cetățeni
Inești, cătunaș, Priboeni
In funduri, loc iz. Jugur
Inghețatui, deal în Jugur
In Lazăr, vale în Băjești
Inilor, deal in Hârtiești
In Luncàri, o p. din Rucăr
In iaz, loc iz. Văleni, pl. Argeșel
In Joianuri, loc iz. Jugur
Inilor (dealul), Hârtiești
In Nicovană, loc iz. Băjești
In Piscu Cireșului, loc iz. Văleni
In Posadă, poiană, Rucăr
In șaua dracului, loc iz. Văleni
In Scorbòjie, loc iz. Văleni
In Siliște, loc iz. Vlădești
Intâlnituri, loc iz. Stoenești
Ințărcătoare, poiană, Stănești
In Tălpoiu, loc iz. Băjești
Intunecăței, vale, Vulturești
Inul, vale, Bârzești
Inul, pisc, Bârzești
Inului, vale, Dobrești
Inuri, deal, Poenița
Inuri, deal, Poenari
Inurile, sat, Topoloveni
In vâlcele, loc iz. Jugur
In vâlcele, p. din Mățău
In vârf la Badea, loc iz. Lerești
Iordanul, vale, Budișteni
Isăcanu, p. din Rucăr
Isăroii, vale, Bârzești
Ispasul, cătunaș, Jugur
Ispas, loc iz. Jugur
Istraua, vale, Albești
Isvoarele, vale, Vlădești
Isvorani, sat, Ștefănești
Isvorani, gârlă, Ștefănești
Isvorani, deal, Stefănești
Isvorul, lac, Leordeni
Isvoru-ăl Negru, apă de leac, Beleți
Isvoru Budii, moșie în Rucăr
Isvoru, loc iz. Călinești
Isvoru, apă în Rucăr
Isvorul, vale, Retevoești
Isvoru Despii, Micești
Isvoru din pământ, Stănești
Isvorul Iedului, Nucșoara
Isvorul Negru, Vulturești
Isvorul puturos, Stănești
Itul, vale, Jugur
Itului (valea), cătun, Jugur
Iuda, moșie în Vlădești
Iuda, deal în Racovița

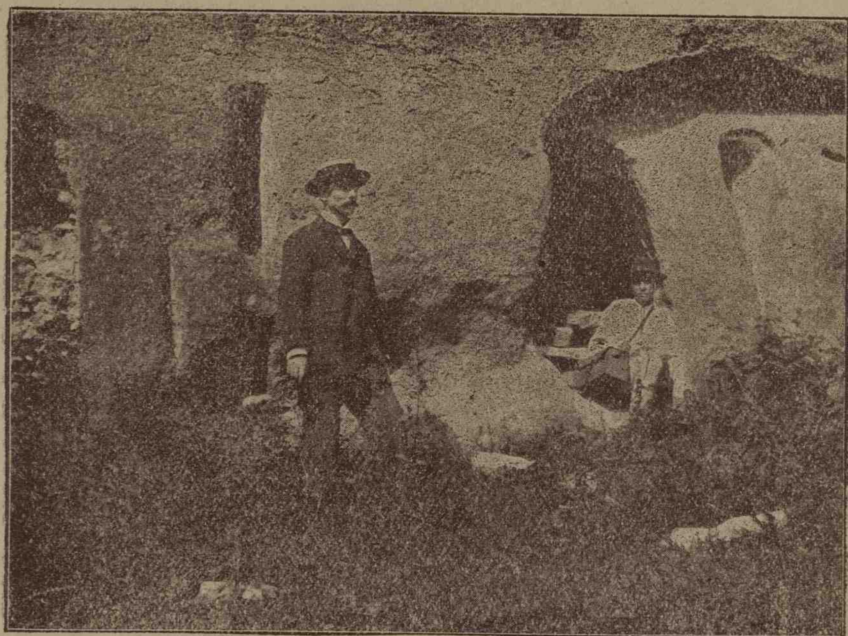
M.

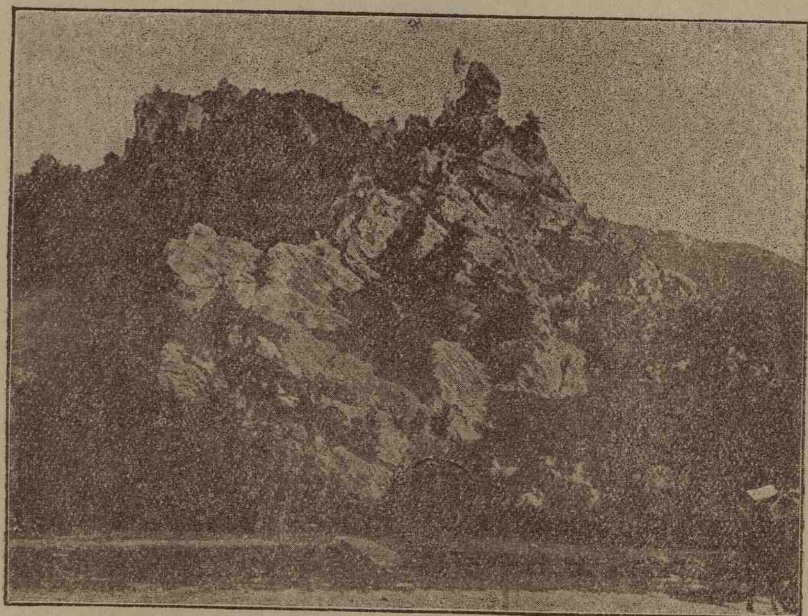




Vederi dela Cetăţuia lui Negru-Vodă

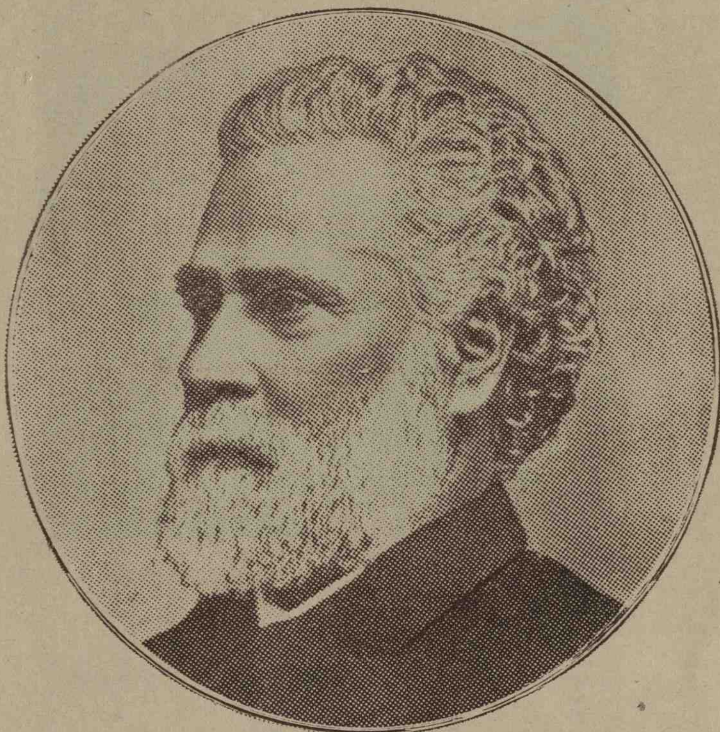
Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



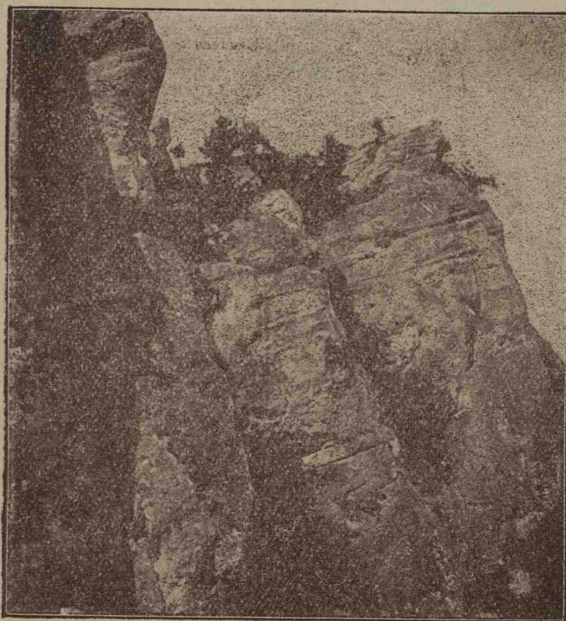


Vederi dela Cetățuia lui Negru-Vodă

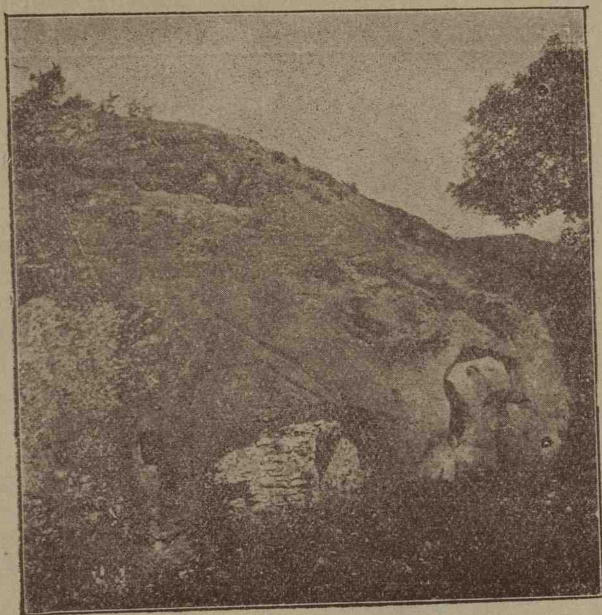
Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



I. C. Brătianu, Marele patriot ale cărui oseminte odihnesc în pământul Muscelului, la Florica



Vederi dela Cetățuia lui Negru-Vodă



Vederi dela Cetăţuia lui Negru-Vodă între Cetăţeni şi Stoeneşti



Harta satului Corbi

Supliment la: «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

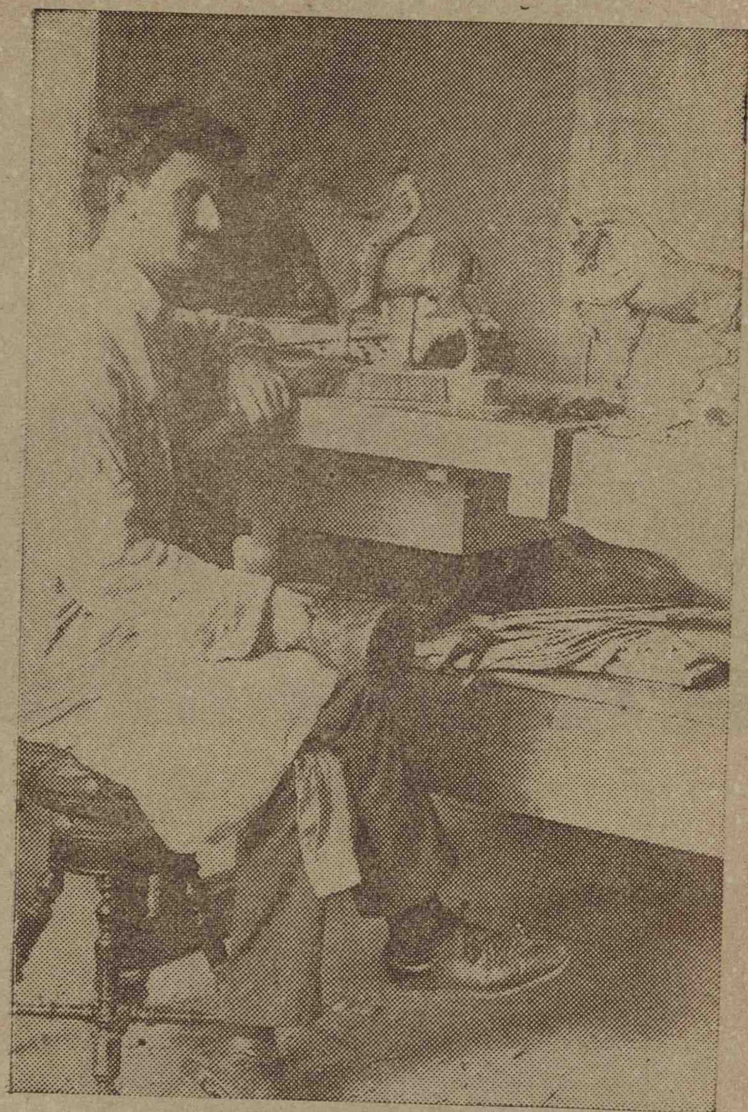
Olarul, vale, Bughea de jos
Olari, o p. din Drăghiciu
Olea, vale, Călineşti
Olea, vale, Bughea de jos
Ologea, loc iz. Vultureşti
Olteanul, vale, Vrăneşti
Olteanul, deal, Godeni
Olteni (la), o parte din Sătic pe Dâmboviţa
Olteni, loc iz. Schitu-Goleşti
Olteni, cătunaş, Godeni
Olteneşti, p. din Ţigăneşti
Omarul, deal, Jupâneşti
Omătul, vale, Nucşoara
Omul mort, vale, Pucheni
Onceşti, vale, Vultureşti
Oncioaia, vale, Rucăr
Oncioaia, vale, Văleni, Podg.
Oniţoiu, pârâu, Vultureşti
Opreşti, sat, Stâlpeni, p. 38
Opritura, deal, Godeni
Orăşanca, deal, Ţigăneşti
Oràtie, ruină de cetate, Rucăr
Oràtie, vale, Rucăr
Ordiile, deal, Rădeşti
Orjanca, vale, Dobreşti
Orjoaga, moşie, Rucăr
Orjoanca, pădure, Dobreşti
Ortacu, loc iz. Ştefăneşti
Orzului, pisc, Bârzeşti
Otacu, pisc, Ştefăneşti
Otâncială, loc iz. Vultureşti
Oţelu, sat, com. Berevoeşti
Oticu, munte, Rucăr

P.

Pachetul, vale în Leordeni
Păcioiu, sat, com. Coşeşti
Păcioiu, deal, com. Coşeşti
Păcioiu de jos, p. din Păcioiu
Păcioiu de sus, p. din Păcioiu
Păcurărelu, vale în Coşeşti
Păcuraru, pădure în Vlădeşti
Pad, judeţ, o p. din Muscel, în vechime
Padina, pisc, Valea-Popii
Padina, p. 39
Padinii (fântâna), loc iz. Rucăr
Padina, loc de fâneţe, Dragoslave
Padina grozei, moşie în Rucăr
Padina juncului, moşie, Rucăr
Padina lui Găneţu, moşie, Rucăr
Padina juncului, p. 29
Padina lancii, moşie, Rucăr
Padina Purcăreţilor, moşie, Rucăr
Padina Şirnei, o p. din Ciocanu Rucăr
Pădineşti, cătunaş, Godeni
Păducel, vale în Hârtieşti
Păducel, deal în Hârtieşti şi Boteni
Păducel (în) loc iz. Văleni, Argeşel
Pădurea tăiată, deal, Vlădeşti
Păduret, judeţ, o p. din Muscel, înainte, p. 14, 15, 43
Păduret, sat, Jupâneşti
Pàjera împărătească, p. 21
Pajura (fostă graniţă), p. 18
Paicu, deal, Ţigăneşti
Păişeşti, cătunaş, Văleni-Argeşel
Păişeşti, cătunaş, Läicăi
Paixeşti, vale în Davideşti
Palatul lui Negru-Vodă, p. 22
Palanca, deal, V. mare, Podg.
Paltenu, poiană, Nucşoara
Păltinet, munte, Rucăr
Păltinet, munte ap. de Bughea
Păltinetu-Boldu, munte
Paltinul, pisc, Pietroşani
Pampului, pârâu, Lereşti
Păpău, munte, Rucăr
Păpuşa, munte, Rucăr
Pâraele, vale, Stăneşti
Pârăeşti, vale, Bughea de jos
Pârăeşti, vale, Domneşti
Pârăeşti, vale, Stăneşti
Pârâeşti, sat, com. Stăneşti, p. 45
Pârâeşti, cătunaş, Racoviţa
Pârâeşti, cătunaş, Jugur

Piscu Turnului, p. 41
Piscu Turcului, Vlădeşti
Piscu Turcului, Dobreşti, p. 53
Piscu Turcului, p. 28, Rucăr
Pisica, vale, Retevoeşti
Pisicari, p. din Dobreşti
Pităreanca, vale, Stoeneşti
Pităreanca, loc iz. Leordeni
Piticului (poiana), Ţiţeşti
Piţigaia, sat, Rădeşti, p. 37
Piţigaia, căt. Purcăreni
Piţigaia, vale şi pârâu, Rădeşti
Piţigăeşti, deal, Văleni, pl. Goleşti
Pitoaica, loc iz. Jugur
Pitoii, parte din Priboeni
Piua, sat, Corbi
Plăişorul, deal, Dragoslave
Plăişorul, vale, Bughea de jos
Plăişorul, munte, Nucşoara
Plăişorul, munte, Nămăeşti
Plaghia, munte, Rucăr
Plăiaşul, nume dat satului Gămăşeşti
Plaiul, deal, Pietroşani
Plaiul, deal, Cetăţeni
Plaiul Bisericii, Albeşti
Plaiul Colţul Bufniţei, Stoeneşti
Plaiul Corbului, Vlădeşti
Plaiul din mijloc, deal, Cetăţeni
Plaiul din mijloc, Corbi
Plaiul Dosul Pietrei, Stoeneşti
Plaiul Fântânei, loc iz. Rucăr
Plaiul Foii, Rucăr
Plaiul hoţului, Retevoeşti
Plaiul hoţului, Rucăr
Plaiul înalt, Poeniţa
Plaiul lui Dobrin, cu apă de leac, Rucăr
Plaiul lui Pătru, munte, Rucăr
Plaiul lung, Nucşoara
Plaiul lui Vuţă, Poeniţa
Plaiul lui Ivan, Mihăeşti
Plaiul Marichii, Tereşti
Plaiul mare, Rucăr
Plaiul oii, deal, Ciumeşti
Plaiul Purcăreţei, Vlădeşti
Plaiul Ţiganului, Vultureşti
Plăsăleasa, moşie pe Bratia
Pleaşa, vale, Pietroşani
Pleaşa, loc iz. Măţău
Pleaşa popii, deal în Stoeneşti
Pleaşa, deal, Rucăr
Pleaşa, munte, Retevoeşti
Pleaşa, loc iz. Lăicăi
Pleaşa Minciuneştilor, deal, Cetăţeni
Pleş, loc iz. Beleţi
Plescioare, munte, Rucăr
Plescioare, loc iz. Stoeneşti
Plescioare, deal şi vale, Pucheni
Pleşea, lac, Godeni
Pleşea, p. din Bughea de jos
Pleş, deal, Bughea de jos
Pleşea, deal, Bughea de jos
Pleşea, vălcea, Bârzeşti
Pleşile, pădure, Albeşti şi Bughea
Pleşul, deal, Davideşti
Pleşuţa, vălcea, Bârzeşti
Plesnitoarea, Berevoeşti
Plesnitoarele, deal, Albeşti
Plesnitoarele, munte apr. de Câmpulung
Pletica, culme, Slănic
Plopilor, vale, Budişteni
Plopiş, deal, Jupâneşti
Plopi, deal, Bughea de jos
Plopiş, vale, Hârtieşti
Plopiş, deal, Retevoeşti
Plopiş, cătunaş, Văleni, Argeşel
Plop, vale, Măţău
Plop (în) loc iz. Măţău
Ploscaru, cătun, Valea mare pl. Goleşti
Ploşmaru, vale, Vlădeşti
Ploştina, pârâu, Albeşti
Ploştina, podiş, Racoviţa
Plotunul mare, deal, Beleţi
Plotunul mic, deal, Beleţi
Poarta (la), loc iz. Cetăţeni
Pociile (vâlceaua cu), Beleţi
Pocoşaşca, moşie, Vlădeşti

Podeaca, deal, Pietroşani
Podeiul, deal, Dragoslavele
Podgoria, vale, B. de jos
Podgoria, plasă, Muscel
Podic, poiană, Cetăţeni
Podişoarele, moşie, Rucăr
Podişorul, moşie, Rucăr
Podişorul, vale, Rucăr
Podişorul, deal, Pietroşani
Podişor (la), o p. din Măţău
Podul, deal, Pietroşani
Podul, vale, Lăicăi
Podul, vale, Berevoeşti
Podul-Aldică, loc iz. Rucăr
Podu cel mic, loc iz. Stoeneşti
Podu Bâsnei, depresune Rucăr
Podul Cheiţei, loc iz. Rucăr
Podul Ciocănii, o p. din Lăicăi
Podul crucii, deal, Aninoasa
Podul Dadului, deal, Jupâneşti
Podu Dâmboviţei, 26
Podul de sub frunte, Rucăr
Podul de sus, deal, Godeni
Podu Dosului, deal, Godeni
Podul Flămoaiei, deal, Jugur
Podul lui Ştefan, loc iz. Stoeneşti
Podu lung, poiană, Poeniţa
Podul lui Piele, loc iz. Vultureşti
Podul lui Roman, loc iz. Rucăr
Podul lui Vlădău, loc iz. Domneşti
Podul lui Zârna, moşie, Rucăr
Podul Măilăţoaiei, poiană, Cetăţeni
Podul Măhuiului, moşie, Rucăr
Podul mare, deal, Aninoasa
Podul poienii lui Isac, Aninoasa
Podul Râului, loc iz. Jugur
Podul Runcului, moşie, Rucăr
Podu Scoarţei, lac, Glâmbocel
Podu Strâmbii, moşie, Rucăr
Podul Vodăi, loc iz. Rucăr
Poduri, o p. din Stăneşti
Podurile Sasului, deal, Godeni
Poiana Andrii, p. din B. de jos
Poiana boerului Chiriţescu, Goleşti Badii
Poiana Bradului, Vlădeşti
Poiana Cocoanii, Vlădeşti
Poiana dela rudari, Vlădeşti
Poiana corbului, Ţiţeşti
Poiana cu şteghea, Nucşoara
Poiana cu mesteceni, Poeniţa
Poiana Dobreştilor, o p. din Pucheni
Poiana de hotori, Nămăeşti
Poiana fântânii, deal, Lereşti
Poiana fetei, munte, Nămăeşti
Poiana fetei, Voineşti
Poiana fierii, deal, Băjeşti
Poiana frumoasă, Rucăr
Poiana grădinilor, Retevoeşti
Poiana hanului, Beleţi
Poiana Grecului, Dârmăneşti
Poiana lacului, Poeniţa
Poiana lui Andronache, Pietroşani
Poiana lui Anghel, Tg.-Cârcinov
Poiana lui Minca, Retevoeşti
Poiana Lixandri, Tg.-Cârcinov
Poiana lui Ţâru, Tg.-Cârcinov
Poiana Mărului, loc iz. Jugur
Poiana Murgului, Corbi, p. 41
Poiana Neagului, Priboeni
Poiana Niţei, Retevoeşti
Poiana părului, lac, Pucheni
Poiana părului, deal, Dârmăneşti
Poiana pietrei, deal, Aninoasa
Poiana părului, Jupâneşti
Poiana Plăiaşului, Dragoslavele
Poiana Povernei, p. 48
Poiana Poştei, loc iz. Văleni
Poiana războiului, p. 41
Poiana râuşorului, p. 37
Poiana Rugetului, loc iz. Nămăeşti
Poiana Schitului, Vrăneşti
Poiana Stânei, Rucăr
Poiana târgului, Pietroşani
Poiana viei, Pietroşani
Poenari, sat, Jugur

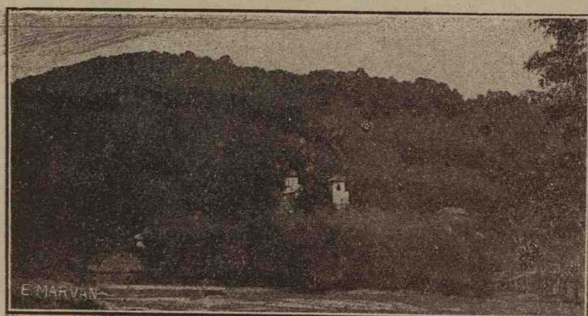


Vedere dintr'o fabrică (Ţigăneşti). Tâmplărie, monumente, sculptură, ţiglă, jucării de copii)

Supliment la : »Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



Parcul Băilor Eforiei Kretzulescu din Câmpulung



Vederea Bisericei fost schit de călugări din Schitu-Golești

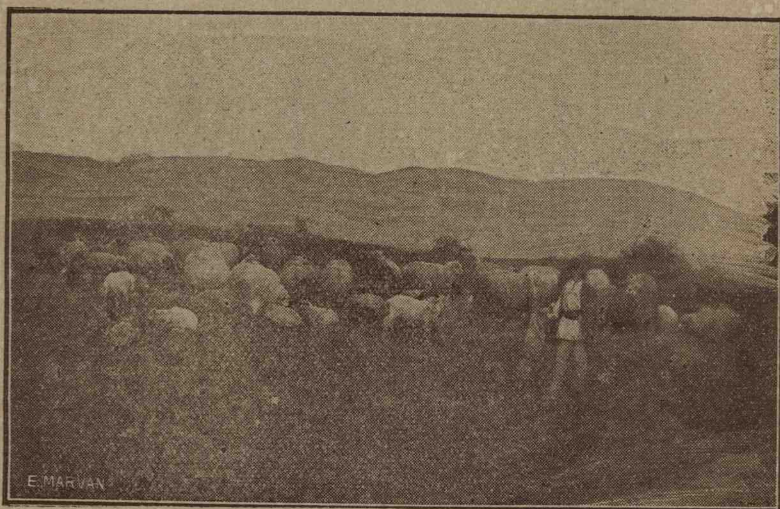
Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

Port din Poenărei, un grup de flăcăi și fete

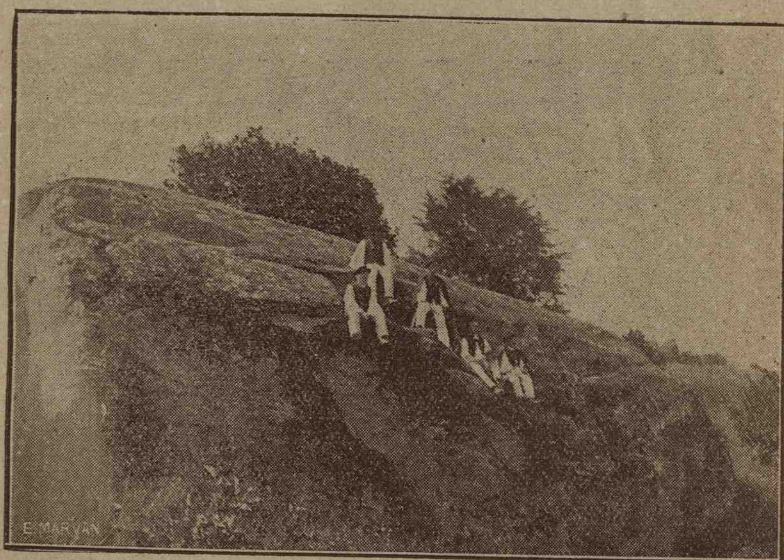
Harta satului Poenărei

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

S.

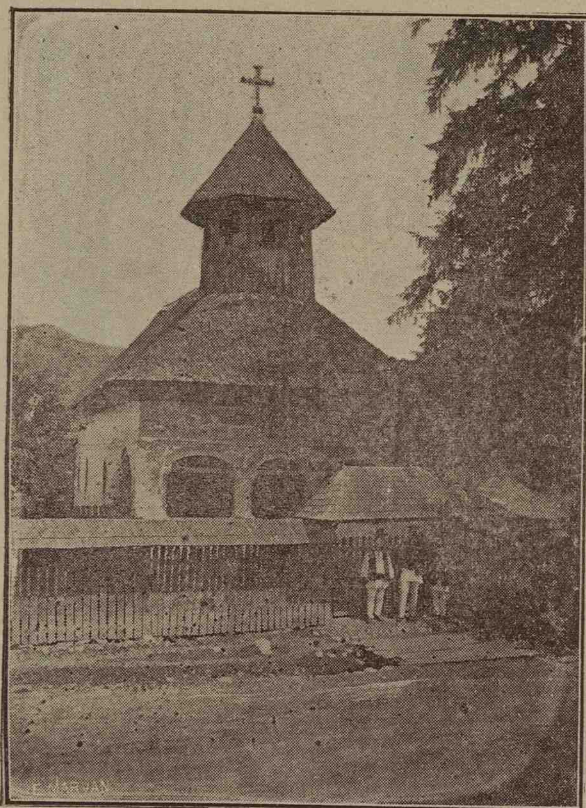


O turmă de oi (din Corbi)



Piatra Doamnei (din Corbi)

Supliment la: «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



Biserica din târg (Corbi)



O casă ţărănească din Corbi

Supliment la: «Musceiul nostru» de C. Rădulescu-Codin



Port din Poenărei. (Două țărance)



Invățătorul Șt. Minculescu

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin



Invățătorul Nae Andreescu



Invățătorul C. Dobrescu-Argeș
Doi apostoli ai satelor, care au trăit în Poenărei și au lucrat pentru ridicarea satelor de pe râul Doamnei

Supliment la : «Muscelul nostru» de C. Rădulescu-Codin

Urzicari, vale, Glâmbocel
Urzicarul, poiană, Vultureşti
Urzicari, vale, Lăicăi
Urzicaru, vale, Tg.-Cârcinov
Urzicarul, pisc, Valea-Popii
Urzicaru, deal, Băjeşti
Urzicaru, vale, Glâmbocel
Urzicaru, vale, Pietroşani
Urziceni, vale, Vlădeşti
Urzii (valea), Măţău

V.

Vaca, munte, ap. de Lereşti
Văcàrea, munte, ap. de Lereşti
Văcarea, sat, com. Drăghiciu
Văcarea, vale, com. Drăghiciu
Văçarea, pârâu în Drăghiciu
şi Valea-Popii
Văcarea, deal, Dragoslave
Văcăreasca, cătun, Miceşti
Văcăruia, munte, Lereşti
Vadul Măgurii, loc iz. Văleni, Argeşel
Vâja, munte, Stoeneşti
Văjiitoarea, loc iz. Goleşti
Vâlceaua cu basmaua, Beleţi
Vâlceaua cu covergi, Beleţi
Vâlceaua cu pociile, Beleţi
Vâlceaua cu viezurele, Miceşti
Vâlceaua iepei, Vultureşti
Vâlceaua lui Mic, Tg.-Cârcinov
Vâlceaua lui Muscel, pârâu, Bârzeşti
Vâlceaua lui Iordache, Bârzeşti
Vâlceaua Tătarului, Nămăeşti
Vâlceaua Tronarului, Priboeni
Vâlceaua viilor, Beleţi
Vălcele (în), loc iz. Măţău
Vălcele, o p. din Dragoslave
Vălcelu Ariilor, afl. al Hulubei
Vălcelu lui Ceafă, Rucăr
Vălceştilor (fântâna), Cetăţeni
Vălceşti, cătunaş, Jugur
Vălcicu lui Coman, Vlădeşti
Vălculeşti, o p. din Goleşti
Valea, deal în Călineşti
Valea, o p. din Dragoslave
Valea, cătunaş, Văleni-Argeşel
Valea, *mânăstire* din sec. XVI, Ţiţeşti
Valea adâncă, Văleni-Argeşel
Valea babii, pârâu, Purcăreni
Valea babii, cătunaş, Purcăreni
Valea babei, Dragoslavele
Valea-Bădenilor, apă Stoeneşti
„ Banii, Ţigăneşti
„ Barbului, Rucăr
„ Bâzului, cătunaş Boteni
„ Benii, văleni Podg. şi Goleşti
„ Berii, apă şi lac în Berevoeşti
Valea-Bisericii, cu urme de sat vechi Nămăeşti
Valea-Boerească, sat com. Goleşti Pod.
Valea-Boului, gârlă şi vale, Râncăciov
Valea-Boureţ, cătunaş Stoeneşti
„ Bradului, Nucşoara
„ Bradului, sat Mihăeşti
„ Bradului, Malu cu Flori
„ Bradului, cătun Poeniţa
„ Bucii, Valea Mare Pod.
„ Buţii, Schitu-Goleşti
„ Căldării, Vlădeşti
„ Călineşti, pârâu, Călineşti
„ Călineşti, sat Călineşti
„ Calului, pârâu Rucăr
„ Caprei, Davideşti
„ Calului, Bârzeşti
„ Caselor, deal Vult.
„ Caselor, pârâu Vult.
„ Caselor, sat Dragoslavele
„ Caselor, p. din B. de Sus
„ Cârstii, Nămăeşti
„ Cârstii, Dârmăneşti
„ Caţii, Dârmoneşti
„ Cheii, Rucăr
„ Chiţei, p. din Ţiţeşti
„ Cioarilor, lac Pucheni
„ Ciurarul, afl. al iazului Bratiei
„ Copăcenilor, Malu cu Flori

Z.

Zabovineştilor (valea), Jupâneşti
Zăcătorile, plaiu în Coşeşti
Zahana, loc iz. Văleni
Zăhăreşti, sat, Dârmăneşti
Zahareşti, deal, Dârmăneşti
Zama, râpă, Vlădeşti
Zâmblare, p. din Leordeni
Zâmbru, poiană, Nucşoara
Zamura, vale, Văleni-Argeşel
Zamvelele, deal, Rucăr
Zamvelia mare, deal, Rucăr
Zănoaga, pădure, Lereşti
Zănoaga, munte, ap. de Câmpulung
Zănoaga, munte, Nucşoara
Zapodia Brânzarului, loc iz. Vlădeşti
Zăpodia înaltă, loc iz. Beleţi
Zăpodiile, deal, Jupâneşti
Zăpodia cu ainini, loc iz. Vlădeşti
Zăreşti, cătun, Dârmăneşti
Zârna, munte, Rucăr
Zârna, vale, Rucăr
Zatra, vale, Beleţi
Zătruca, vale, Beleţi
Zăvricea, pădure, Bughea
Zăvoiu, loc iz. Poeniţa
Zăvoiul-Mureşului, Valea mare
Zăvoiu, cătun, Valea mare, Podgoria
Zăvoiul Barbului, ostrov în Râul Doamnei
Zăvoiul dela Soci, ostrov în Râul Doamnei
Zăvoiul între gârle, ostrov în Râul Doamnei
Zăvoiul, p. din Vlădeşti
Zăvoiul Cotinei, loc iz. Nucşoara
Zăvoiul Galben, ostrov în Râul Doamnei
Zăvoiul, cătun, Valea mare
Zdrambelele, deal, Râncăciov
Zgrebeneşti, cătun, Vrăneşti
Zigoneanu, deal, Beleţi
Zlatianu, pădure, Miceşti

Şi alte multe, mii şi mii, de numiri pentru localităţi, dealuri, văi, ape, locuri izolate... mai mărunte din Muscelul nostru. La descrierea, cu deamănuntul, a satelor noastre, se va vorbi în marginile putinţei şi despre acestea *).

O hartă în colori a judeţului Muscel şi a oraşului Câmpulung, hartă de perete, ce se va vinde separat, va cuprinde amănunţit tot ce interesează pe cercetători şi pe cei cari iubesc cu adevărat Muscelul.

---

*) Osebit de învăţătorii pomeniţi la pag. 11, mi-au mai dat unele indicaţiuni de preţ colegii: *Cicerone Nedelceanu*-Pucheni, Sim Muşatescu-Măţău, I. Luca-Voineşti, *Ioan G. Iosif*-Prislop, Gh. I. Cătănoiu-Râncăciov, *I. Ştefănescu* şi *Aurel Băjan*-Rucăr, *C. Crinu*-Stăneşti, Corneliu Sachelarie-Tg-Cârcinov, Octavian Sachelarie şi N. Popescu-Priboeni, G. Zapucioiu-Ţigăneşti, I. Diculescu-Ţiţeşti, *Ioan C. Popescu*-Văleni-Argeşel, I. Manolescu-Piscani, Arion Ocnaşu-Poeniţa, Teodora Marinescu-Miceşti, *I. Mincinnescu*-Lăicăi, C. Neacşu-Glâmbocel, Aurel Fuiorescu-Coşeşti, N. Isbăşescu-Cetăţeni, Pr. Sp. Blidaru-Malu cu Flori, *Şt. Ştefănescu*-Jugur, I. Turbureanu-Jupâneşti, Gh. V. Băcanu-Davideşti, Gh. Boboc-Beleţi, Pr. Aurel Diaconescu-Bârzeşti, D. Manole-Nămăeşti, *I. G. Melcu*-Boteni, *Al. Ciucă*-Leordeni, Victoria Popovici-Vişoiu, *D. Isbăşescu*-Bălileşti, N. Mălăncioiu-Apa-Sărată, I. Moisescu-Bughea de jos, I. Ganţă-Malu, I. Z. Popescu-Leiceşti şi *N. Marian*-Aninoasa.

CUPRINSUL:

LA INTRODUCERE















Au apărut în aceiaş editură:

Cântece din războí, vol. I *de C. Rădulescu-Codin*

„ „ „ „ II „ „ „ „

Tarife pentru cubatul arborilor în picioare şi doborâţi *de M. Georgescu* Preţul 10 lei

Măsurătoarea pământurilor cu ajutorul lanţului însoţită de tabele *de M. Georgescu* Preţul 12,50 lei



TIPOGRAFIA ŞI LIBRĂRIA
GHEORGHE N. VLĂDESCU
CÂMPULUNG ■ MUSCEL

PREŢUL 35 LEI